

SÍ o NO

Aquesta és la qüestió

Raons per a la independència

Treball de Recerca

Curs 2011-2012

IES Anton Busquets i Punset

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
1.1. Objectius.....	2
1.2. Metodologia.....	3
1.3. Estructura	3
2. CONTEXTUALITZACIÓ	5
2.1. Les reivindicacions catalanes en la història.....	5
2.1.1. El catalanisme des de la Renaixença fins a la dictadura	5
2.1.2. “Café para todos”: la descentralització en la Transició	7
2.2. Panorama actual	8
2.2.1. Context polític i econòmic	9
2.2.2. Context social	12
2.2.3. L’augment de l’independentisme	16
2.3. Quin és el projecte a debatre?.....	18
3. L’ARGUMENT IDENTITARI	21
3.1. El nacionalisme	22
3.1.1. Les reivindicacions nacionalistes i el poder	22
3.1.2. La fonamentació del nacionalisme.....	24
3.1.3. La identitat	26
3.1.4. La qüestió lingüística a Catalunya	27
3.2. Per què és important si Catalunya és o no una nació?	32
3.3. Les claus de volta.....	33
4. L’ARGUMENT ECONÒMIC	34
4.1. Avantatges de la independència.....	34
4.2. Inconvenients de la independència	40
4.3. Li interessa a Espanya la secessió de Catalunya?.....	45
4.4. Les claus de volta.....	47
5. CONCLUSIONS	51
6. BIBLIOGRAFIA	54
7. ANNEXOS	61

1. INTRODUCCIÓ

Tot i que normalment l'elecció del tema a plantejar al Treball de Recerca sol ser realment molt complicada, podríem dir que ja des de bon principi sabia què m'interessava: la independència de Catalunya. Ara bé, aquest era evidentment un àmbit massa ampli per poder ser exposat en un treball d'aquest tipus. Així doncs, havia d'escollir entre diverses opcions: l'estructura necessària per crear un nou estat, les repercussions de la independència de Catalunya a Espanya, història de l'independentisme, etc. He acabat escollint "els arguments en contra de la independència" cosa que m'ha portat ràpidament a "els arguments a favor i en contra de la independència".

Per diverses raons, en el dia a dia només feia que trobar-me estudis, pamflets o articles que declaraven els arguments a favor d'una Catalunya independent, però, evidentment, es feia palesa la necessitat de comparar aquests arguments amb els seus opositors, ja que, sense posar-los en contraposició, aquests no podrien arribar mai a poder ser ni revocats ni ratificats.

A més, m'atreviria a dir, basant-me en la revisió bibliogràfica realitzada, que encara mai en cap estudi s'ha portat a terme una exposició dels arguments tant a favor com en contra, si bé a tot arreu només s'exposa una línia d'argumentació: la que més interessa.

Per altra banda seria convenient agrair la col·laboració dels professors Salvador Cardús i Germà Bel, acceptant ser entrevistats, com també la bona disposició del professor Josep Maria Terricabras que, per qüestions personals, no hem pogut arribar a citar-nos.

1.1. OBJECTIUS

El present treball pretén portar a terme una recerca i anàlisi dels arguments sobre la independència, tant a favor com en contra, i des dels àmbits següents: econòmic, social, nacionalista i lingüístic.

Aquest anàlisi consisteix en la comparació de les opinions oposades per tal de veure'n la seva solidesa i quins són els seus fonaments. A més, amb aquest

projecte també es pretén entrar a nivell personal en les tècniques correctes d'argumentació i contraargumentació.

1.2. METODOLOGIA

Un cop decidit el treball i feta una primera estructuració dels punts a estudiar, la recerca bibliogràfica (sobretot dels llibres en referència als nacionalismes) ha estat el primer pas. Aquesta cerca, ha estat complementada amb la incorporació de diferents estudis estadístics, jurídics, econòmics, etc. disponibles a Internet i, també per l'assistència en una conferència sobre l'espoli fiscal a càrrec de Josep Terradelles i Cirera, professor d'economia de la Universitat de Vic i Jordi Bages-Querol, del Cercle Català de Negocis¹, a Tona, el 8 de setembre del 2011.

Un últim procés ha estat la cerca en les hemeroteques de diversos mitjans de comunicació, que ha proporcionat els elements més actuals o la posada en escena de tot el fet teòric exposat en els llibres, i l'entrevista amb diferents experts d'alguns àmbits treballats (com Salvador Cardús o Germà Bel) per tal d'aprofundir encara més.

M'agradaria, finalment, recalcar l'enorme ús que s'ha fet de les Tecnologies de la Informació i Comunicació (TIC) per tal de realitzar una recerca d'aquests tipus.

1.3. ESTRUCTURA

L'estructuració del treball s'ha fet de la manera que segueix. La primera part del projecte consta d'una contextualització, força àmplia des del punt de vista personal, que té la funció d'introduir els coneixements bàsics sobre les reivindicacions catalanes per tal de comprendre millor el debat que actualment es produeix i que és l'objecte d'estudi d'aquesta recerca. Llavors es procedeix a presentar quines són les argumentacions, tant a favor com en contra, de la independència de Catalunya. Aquests arguments estan separats en dos blocs, que considero que engloben gairebé la totalitat, o, si més no, l'essència del debat secessionista.

---

¹ El Cercle Català de Negocis, és una associació empresarial constituïda l'any 2008 que estudia i divulga els arguments econòmics a favor de la independència de Catalunya.

En el primer bloc es desenvolupa la discussió sobre el nacionalisme català i la distinció atorgada al territori català. A la vegada, aquest apartat, tot i presentar diverses dificultats per ser organitzat de forma entenedora a causa de la seva pròpia naturalesa (tots els elements es complementen entre ells), s'estructura en quatre subapartats que busquen la convergència de les diferents argumentacions sota un sol tema: primerament es tracta la relació entre les reivindicacions nacionalistes i el poder, segueix llavors el debat sobre la correcta fonamentació del nacionalisme, es procedeix a valorar el fet identitari que comporta una nació i, finalment, s'avalua el debat lingüístic a Catalunya. Per concloure aquest bloc, es fa un èmfasi especial en el perquè d'un debat de caire nacionalista; i, darrerament, quins serien els elements a tenir en compte a l'hora de configurar el projecte de la independència de Catalunya.

L'últim gran apartat fa referència a les qüestions econòmiques que fonamentarien o negarien la viabilitat d'una Catalunya independent. Primerament s'analitza els arguments favorables a la independència perquè llavors aquests, com es veurà quan pertoqui, són la base dels arguments contraris a aquesta. Cal esmentar en aquest cas la gran importància que té analitzar quines són les claus de volta de tot el debat econòmic, ja que, des del punt de vista personal, serien el fet que podria mobilitzar o no la població catalana per aconseguir un estat propi. Farem referència també a perquè l'estat Espanyol no vol deixar perdre una regió com Catalunya.

Finalment, a les conclusions es repassen els elements estudiats més importants i es fa una valoració personal sobre el tema en qüestió.

2. CONTEXTUALITZACIÓ

2.1. LES REIVINDICACIONS CATALANES EN LA HISTÒRIA

2.1.1. El catalanisme des de la Renaixença fins a la dictadura franquista

El 1469, a Valladolid, Ferran II d'Aragó es casa amb Isabel I de Castella. Podríem dir que aquest fet va marcar una relació que ha durat fins els nostres dies: els dos regnes d'Aragó i Castella van passar a estar sota el poder del mateix monarca. Així no obstant, no podem considerar que allò fos el que ara entenem com "Espanya", tot el contrari, es tractava d'una confederació d'estats que mantenien les seves institucions i les seves lleis (com demostra l'existència de tres volums de compilacions que conformen les Constitucions catalanes entre el 1585 i el 1702).

Malgrat això, en els segles que seguiren, des de Castella es va intentar crear una Corona Hispànica unificada, centralista i absolutista (a excepció de les províncies basques i Navarra, que gairebé sempre mantindran el seus privilegis), fet que no es va aconseguir fins que Felip V de Borbó s'imposà l'any 1715 en la Guerra de Successió i es redactaren els Decrets de Nova Planta, que suprimiren les institucions i les lleis pròpies de cada territori de la Corona Catalanoaragonesa i s'apartà el català de les administracions públiques en benefici del castellà.

Tot i que, com és lògic, en varis moments de la història van haver reivindicacions per recuperar els furs perduts, no podem parlar de nacionalisme com un moviment plenament constituït, tampoc a la resta d'Europa, fins a mitjans del segle XIX. De fet, aquest neix de la mà de la nova estructura governamental proposada a partir del Tractat de Westfàlia² (1648), quan es considera que els límits de cada estat han de coincidir amb els límits d'una nació, creant així els anomenats Estats-nació. D'aquesta manera, els nous moviments nacionalistes reivindicaven les seves nacions respectives per tal de fer-les "encaixar" amb la nova configuració política europea.

Catalunya, doncs, no difereix en absolut de la resta de territoris europeus, ja que es considera que és amb la Renaixença quan apareix el catalanisme. La

---

² El Tractat de Westfàlia de 1648 fou un acord de pau firmat en aquest territori alemany que finalitzava la Guerra dels Trenta Anys a Alemanya i la Guerra dels Vuitanta Anys entre Espanya i els Països Baixos.

Renaixença fou un moviment principalment cultural que es va iniciar el 1830 i que reivindicava el català com a llengua literària pròpia de Catalunya, a part que també es van impulsar la resta de símbols nacionals tan acceptats avui en dia, com són la Senyera, el Segadors, la sardana, etc. També es feia referència freqüent a la història del Principat i a les guerres contra les monarquies espanyoles (Guerra del Segadors i Guerra de Successió) com a exaltació nacional. Així no obstant, trobem que aquest catalanisme, a nivell polític, buscava una fórmula més aviat federalista per tal d'encaixar amb la resta de l'Estat espanyol. És a dir, es reivindicava una Catalunya amb personalitat pròpia però sempre dins d'Espanya.

No fou fins el començament del segle XX que van aparèixer una sèrie de partits polítics que defensaven amb total plenitud una "nació" catalana: la Lliga Regionalista el 1901 i Solidaritat Catalana el 1906. Malgrat tot, aquests grups eren encara força conservadors a nivell de demandes d'una major autonomia, però es va aconseguir llavors l'anomenada Mancomunitat de Catalunya (1913-1925), governada per líders de la Lliga, reunint així les quatre províncies catalanes sota el mateix govern, encara que aquesta nova institució no tenia cap poder legislatiu en absolut ni tampoc recursos propis. Amb l'inici de la dictadura de Primo de Rivera però, es va suprimir la Mancomunitat i es va perseguir tot nacionalisme contrari a l'espanyol.

Tanmateix, és just abans del cop d'Estat de Primo de Rivera quan es creà el primer partit independentista com a tal. És Francesc Macià qui va liderar el nou Estat Català, que, un cop el dictador dimití al 1930, s'ajuntà amb el Partit Republicà Català de Lluís Companys per crear Esquerra Republicana de Catalunya i presentar-se a les eleccions municipals del 1931, les quals van guanyar. Va ser així com Macià va declarar, el 14 d'abril d'aquell mateix any des del balcó de la Generalitat, la "República Catalana com estat integrat a la Federació Ibèrica". Després, però, quan es va fer evident el fracàs del projecte federalista de Macià, ell mateix va haver d'acceptar la implantació d'un Estatut d'Autonomia, que, si més no, aconseguia un nou ventall de competències per a la Generalitat, com en els àmbits de justícia i ordre públic.

Tot i així, Lluís Companys, llavors President de la institució catalana, va iniciar una altra temptativa declarant de forma unilateral un "Estat Català de la República

Federal Espanyola” el 6 d’octubre del 1934. Esquerra va tornar a fracassar, comportant ara la suspensió de la Generalitat.

Des de l’esclat de la Guerra Civil el 1936 fins a la mort del dictador Francisco Franco (1975) cal obrir un enorme parèntesi en el qual tota mínima reivindicació (regional, autonòmica, federal, independentista...) fou perseguida amb gran violència i tots els èxits aconseguits pel nacionalisme català foren suprimits (la Generalitat, l'Estatut d'Autonomia, la cooficialitat del català, els símbols nacionals...).

2.1.2. “Café para todos”: la descentralització en la Transició

A partir de la mort del dictador Franco, el 20 de novembre del 1975, i la proclamació de don Juan Carlos I com a rei d’Espanya, es va iniciar una etapa coneguda com la Transició, en la que s’havia d’estructurar la nova democràcia (en forma de Monarquia Parlamentària), tenint en compte les diferents pretensions de cada territori. D’aquesta manera, des de bon principi, Adolfo Suárez (aleshores president del Govern) volia atorgar a les regions reconegudes com a “nacionalitats històriques” (Catalunya, País Basc i Galícia) una major autonomia que a la resta de territoris d’Espanya per tal de satisfer les seves reivindicacions.

Així no obstant, un cop aprovats els Estatuts d’Autonomia de Catalunya i el País Basc (1979), es va fer manifest un creixent sentiment autonomista a la resta d’Espanya, sobretot a Andalusia, que comportaria a la llarga una descentralització homogènia, és a dir, igualant les competències de tots els territoris independentment de les seves diferents reivindicacions (mantenint però sempre al marge les dues comunitats forals basques i navarreses). Per tant, tot i que Catalunya havia recuperat unes institucions i drets tan significatius com la Generalitat o la oficialitat del català, era evident que s’havia “aigualit” d’alguna manera, a base d’uniformitat, les pretensions del nacionalisme català de singularitzar-se com a territori amb caràcter propi: el que es volia aconseguir des de Catalunya amb tots aquests processos era distingir-se com a un territori amb un estatus superior al de la resta de Comunitats Autònomes, de les quals algunes, com la de Madrid, tenien poquíssim recorregut històric com a regions amb una certa cohesió interior, per no dir gens.

A partir del 1980 i fins el 2003, el President del Govern de Catalunya seria Jordi Pujol, amb qui es consolidaria un govern de caire catalanista i que va posar especial èmfasi en la normalització lingüística del català. Cal destacar aquesta etapa per l'obertura d'Espanya i Catalunya al món, amb l'entrada dins de la Unió Europea el 1986 i la celebració dels Jocs Olímpics a Barcelona el 1992. Altrament, a nivell lingüístic i cultural, l'avenç més important de l'etapa de Pujol seria la creació el 1983 de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, que donaria lloc a TV3 i a Catalunya Ràdio.

En quant a les relacions Catalunya-Espanya, tant amb el govern socialista de Felipe González (1982-1996) com amb el conservador de José María Aznar (1996-2004), van estar marcades per l'anomenada política de "peix al cove". Aquesta consistia en aprofitar les condicions avantatjoses que suposava per a Convergència i Unió el fet de ser un força política al Parlament Espanyol amb capacitat de desencallar un equilibri de forces entre el Partido Popular i el Partido Socialista Obrero Español (com va passar amb l'anomenat Pacte del Majestic del 1996³), per tal d'aconseguir millores o avantatges per a Catalunya.

2.2. PANORAMA ACTUAL

El període que, des del meu punt de vista, es podria entendre com a "actual" és des de l'any 2004 fins a l'actualitat, és a dir, des del penúltim mandatari del govern espanyol, José Luís Rodríguez Zapatero, fins als pocs mesos de vida de l'executiu de Mariano Rajoy. Bàsicament és per fer una acotació en l'escala temporal amb un cert sentit (tot i que no sigui natural) i en la qual la situació sigui a grans trets força homogènia o, si més no, que els fets que ocorrin estiguin estretament lligats entre ells i depenguin uns dels altres.

---

³ El Pacte del Majestic (1996) fou un acord entre CiU, PNV, Coalición Canaria i PP en què els grups nacionalistes acceptaven votar a favor de la investidura de José María Aznar com a President del Govern a canvi de suprimir el servei militar obligatori i, en el cas particular de Catalunya, a canvi d'augmentar les taxes d'inversió pública en el territori i de no qüestionar la política de normalització lingüística. Per més detall veure l'Annex 1.

2.2.1. Context polític i econòmic

Quan Rodríguez Zapatero començà el seu mandat a l'abril del 2004 suposava que, per primera vegada, tant el govern de la Generalitat com el govern central estarien sota el mateix color socialista (Maragall fou nomenat President de la Generalitat el 2003 amb el suport d'Esquerra Republicana de Catalunya i Iniciativa per Catalunya Verds). Això obria una gran oportunitat per millorar les relacions entre les dues institucions, ja que interessava a les dues mantenir-se unides per portar a terme un principal projecte: la reforma de l'Estatut d'Autonomia dintre el projecte de Zapatero d'una Espanya plurinacional.

D'aquesta manera s'inicià el procés de la reforma de l'Estatut, aprovat i referendat pel poble de Catalunya el 2006. Així no obstant, aquest fet ja va crear les primeres desavinences ja que, abans del referèndum, les Corts Espanyoles havien modificat (retallat, com es diu vulgarment) l'Estatut que a Catalunya s'havia donat per bo i es criticava a Zapatero la seva falta de compromís, ja que havia promès que aquest es mantindria intacte a Madrid. Malgrat això, aquesta norma bàsica fou aprovada igualment pels ciutadans del Principat, esmenes incloses, però no es tancà pas l'assumpte: es presentà un recurs d'inconstitucionalitat del text per part del *Partido Popular*, el *Defensor del Pueblo* i vàries Comunitats al Tribunal Constitucional.

Durant el procés en el qual l'esmentat Tribunal Constitucional debatia sobre l'assumpte (que va comprendre des del 2006 fins al 2010) un nou president fou elegit a Catalunya: José Montilla, que va prendre el càrrec el novembre del 2006. A més a més, el 2008 Espanya es va començar a veure's afectada per la crisi econòmica mundial, fet que va provocar un tomb considerable a la situació a tot l'Estat: un gran nombre d'empreses tancaren, les xifres d'ocupació baixaven en picat, creixia la indignació amb el polítics, el ressorgiment econòmic passava a ser al capdavant de les prioritats polítiques, s'aplicaren polítiques d'austeritat a tota l'Administració... En definitiva, es creà malestar i preocupació: el període de vaques grasses s'havia acabat i, de fet, a data d'avui encara segueix aquesta important recessió econòmica.

Durant el 2009 i 2010 es produïen un seguit de successos especialment rellevants per a la relació Catalunya-Espanya. Com he dit abans, el Tribunal Constitucional

tenia l'Estatut d'Autonomia sobre la taula i al Principat anava creixent un sentiment de desconfiança vers la probable sentència desfavorable als interessos catalans, fins el moment que la situació ja començava a ser insostenible per a gran part de la societat catalana.

Aquest descontentament envers la situació es reflectia en diferents fets. Per una banda, el setembre del 2009 es va iniciar a Arenys de Munt un corrent de consultes populars (sense cap valor jurídic, però amb una important càrrega política i reivindicativa) que acabarien a Barcelona el passat 10 d'abril del 2011. Per altra banda, les relacions entre els dos governs socialistes de Madrid i Catalunya, entraven en un període tèrbol, cosa que afavoria que Convergència i Unió es posés al capdavant de la defensa de l'Estatut.

Tot el malestar va arribar al punt de saturació quan el Tribunal Constitucional el 28 de juny del 2010 va aprovar la rectificació d'alguns apartats de l'Estatut al considerar-los inconstitucionals, cosa que es traduí en una immensa manifestació a Barcelona el 10 de juliol, on es calcula que hi assistiren entre un milió i un milió i mig de persones. Cal destacar que en aquesta mobilització es sentiren moltes consignes clarament independentistes, tot i que el lema en principi es reduïa a "Som una nació, nosaltres decidim", en referència al preàmbul de l'Estatut que havia estat modificat i on s'hi exposava precisament una reivindicació de la nació catalana.

Convergència i Unió, conscient que per a una gran part dels electors l'opció estatutària ja havia quedat completament en via morta, va guanyar les eleccions autonòmiques del novembre del 2010 amb dues propostes principals: la consecució d'un pacte fiscal per tal de recaptar des de la Generalitat la totalitat dels impostos pertanyents a Catalunya i la sortida de la crisi mitjançant un aprimament de l'Administració. Cal remarcar també que, en aquestes eleccions, Esquerra (fins aleshores màxim representant i promulgador de la independència) va obtenir uns resultats molt pobres tot i la pujada de l'independentisme; bàsicament per dues causes: la primera, que gran part del seus votants volien "penalitzar" el partit per haver participat durant dues legislatures en un tripartit amb el PSC (Partit Socialista de Catalunya), sotmès a les directrius del PSOE, i ICV (Iniciativa per Catalunya Verda); i la segona, per causa de la creació de nous partits sobiranistes (com Solidaritat Catalana per la Independència i

Reagrupament Independentista) que van dividir el vot d'aquesta franja de l'electorat.

A dia d'avui, Espanya continua estant de ple en la recessió econòmica i ha canviat ja el govern central, doncs a les últimes eleccions generals del 20 de novembre de 2011 el Partit Popular va aconseguir una clara majoria absoluta amb 186 escons al Congrés dels Diputats i, per tant, serà amb aquesta executiva amb qui s'haurà de negociar el concert econòmic proposat per CiU.

Al marge de tota l'evolució política i econòmica dels últims anys, hi ha un aspecte molt rellevant que afecta de manera molt significativa el conjunt de l'economia catalana: el dèficit fiscal. Però, per entendre que és el dèficit fiscal primer cal entendre què és el "balanç fiscal" i, segons exposen els economistes Modest Guinjoan i Xavier Cuadras en el seu llibre "Sense Espanya", «la balança fiscal de Catalunya amb l'Administració central de l'Estat és l'instrument d'informació econòmica que imputa els ingressos i les despeses que les institucions de l'Administració central de l'Estat realitzen a Catalunya en un període determinat, de manera que permet calcular el saldo fiscal resultant»⁴. Si aquest saldo és negatiu és perquè el territori ha aportat més ingressos que no pas despeses i diem que hi ha un dèficit fiscal; si aquest saldo és positiu és perquè el territori en concret ha rebut més pagaments de l'Administració central que no pas ingressos que ha aportat i diem que hi ha un superàvit fiscal.

Ara bé, el càlcul d'aquestes xifres va acompanyat de molta polèmica ja que no existeix un criteri únic per a fer-ho i, com és obvi, està condicionat a moltes variables. En definitiva, però, podem dir que existeixen dos mètodes que últimament s'han usat com a estàndards: la del flux monetari i la del flux del benefici. En termes generals, el flux monetari consisteix en atribuir tant els ingressos com les despeses públiques als territoris on es produeixen, mentre que el flux de benefici atribueix aquests ingressos i despeses al territori on viuen les persones que suporten els pagaments i les que llavors es veuen beneficiades per l'esmentada despesa⁵. Malgrat tot i deixant de banda el dos mètodes, s'accepta de forma general que a Catalunya hi ha un dèficit fiscal corresponent al 8-10% del

---

⁴ CUADRAS, GUINJOAN (2011) p. 63

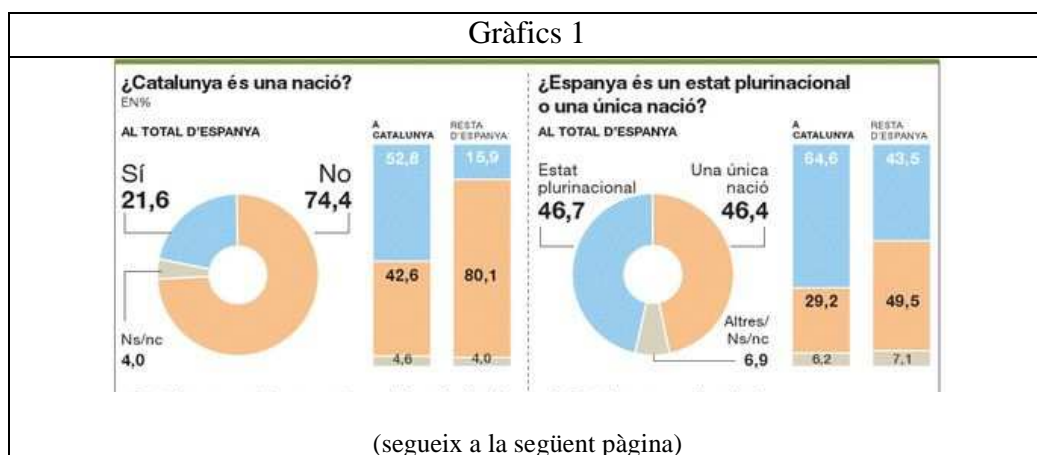
⁵ Per a més informació sobre els dos mètodes de càlcul consulteu CUADRAS, GUINJOAN (2011) p.64

seu PIB entre el 2001 i el 2005⁶. D'aquesta manera, segons indicava el Conseller d'Economia i Coneixement, Andreu Mas-Colell, aquest mes d'octubre de 2011, el dèficit fiscal de l'any 2009 calculat amb el mètode del flux monetari, va ser al voltant de 16.500 milions d'euros⁷ (corresponent al 8.4% del PIB català d'aquell any).

2.2.2. Context social:

Les relacions socials entre Catalunya i la resta d'Espanya són, si més no, complexes des de fa temps. Tot i que, com és evident i raonable, la major part d'aquestes han estat positives, tant pel fet de la proximitat com pel gran nombre de fluxos migratoris que s'han produït al llarg de la història, també és cert que determinants sectors de la població, tant de Catalunya com d'Espanya, han mantingut un sentiment d'antipatia i una certa hostilitat envers l'altre.⁸

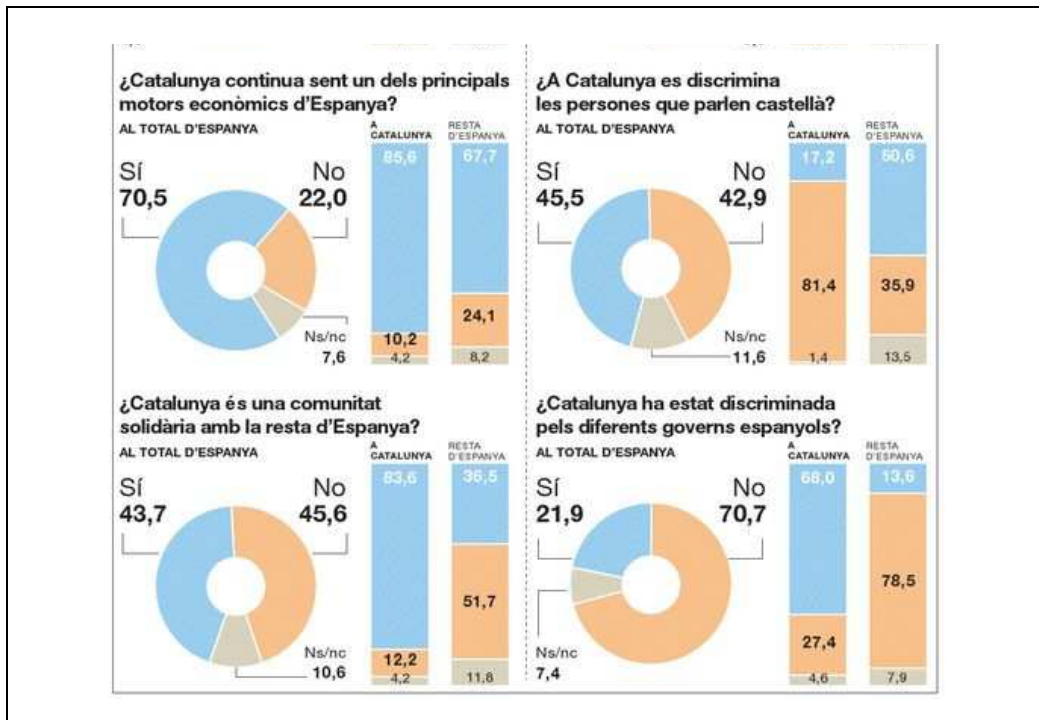
Podríem entendre aquest fet social per diverses causes: la divergència d'opinió en alguns aspectes com el català o la designació de Catalunya com una nació i la gran pressió mediàtica.

⁶ Tot i que es calcula que el dèficit fiscal de Catalunya es remunta a dècades enrere, no ha sigut fins al començament del segle actual que hem pogut tenir dades més o menys fiables.

⁷ Per veure l'article complet consultar: Annex 2. Per exemplificar aquesta xifra tan elevada de forma entenedora: 31.390€ per minut, 520€ per segon.

⁸ Un exemple d'aquest recel que de vegades ha impregnat les connexions socials és els mots de caire clarament despectiu que s'han intercanviat: per una banda, la utilització sobretot durant les dècades 50 i 60 a Catalunya de la paraula "xarnego" per designar als immigrant castellanoparlants no integrats lingüísticament; i, per l'altra, l'ús del vocable "polaco" per designar als catalans i a la llengua catalana.

Font: EL PERIÓDICO. *L'independentisme avança fins a quedar-se a un punt de la majoria.* [en línia].⁹

Aquest és un estudi realitzat pel Gabinet d'Estudis Socials i Opinió Pública (GESOP) pocs dies després de la ronda de consultes independentistes que es van fer a varis municipis el 13 de desembre del 2009. Dintre dels resultats aquí presentats, convé destacar la diferència dels resultats entre Catalunya i Espanya en: si Catalunya és una nació o no, si es discrimina als castellanoparlants a Catalunya, si aquesta és una comunitat solidària i si ha estat discriminada pels governs espanyols.

Així doncs, fixem-nos primer en l'element corresponent a la divergència d'opinió sobre els elements nacionalistes. Com molt bé mostren els Gràfics 1, el pensament de la societat catalana i el de les altres regions espanyoles és considerablement diferent en aspectes tan importants com quin és l'estatus de Catalunya o com s'ha de desenvolupar el context lingüístic al Principat. Tanmateix, aquestes qüestions solen comportar sovint incomprensió per part de la població espanyola i les contínues reivindicacions catalanes creen un cert rebuig en alguns sectors de la societat espanyola ja que aquests no conceben Catalunya com una nació, sinó que la veuen com una regió amb certs trets característics dintre de la nació espanyola.¹⁰ Per altra banda, a Catalunya també es copsa

⁹ Article complet: Annex 3

¹⁰ Un clar exemple és el boicot al cava català portat a terme l'any 2005 mentre s'estava redactant el nou Estatut d'Autonomia

aquesta incomprensió, bàsicament resumida amb el «No ens entendrem mai!»¹¹ de Manuel Duran i Bas¹², i que genera un sentiment més aviat de resignació.

L'altre aspecte que influeix en aquesta desavinença a nivell social rau en la intromissió d'alguns mitjans de comunicació que, per raons diverses, busquen el conflicte (moltes vegades inexistent o innecessari) o, si més no, la reafirmació com a col·lectiu unit. Així doncs, centrant-nos primer en l'àmbit espanyol, tal com exposa Agustí Pons¹³ en el llibre "*Para entendernos*", «*Para un ciudadano español ha de resultar muy difícil hacerse una idea mínimamente veraz de lo que es Cataluña en estos momentos si tenemos en cuenta que tres de los cuatro grandes núcleos de creación de opinión pública le ofrecen una imagen sesgada e incoherente de lo que sucede en este país. Me refiero a los medios de comunicación, al sistema educativo y los propios órganos de de Administración*»¹⁴ (La família i el contacte directe és el quart nucli). I més en concret, si ens fixem en l'opinió sobre Catalunya, des del Principat es critica especialment a les cadenes de televisió Telemadrid i IntereconomíaTV, els diaris ABC, El Mundo, La Razón, La Gaceta, etc. i les emissores radiofòniques COPE i EsRadio. Aquests mitjans de comunicació solen incidir en la crítica del nacionalisme present a Catalunya i la seva gran influència política.

Per altra banda, a Catalunya també existeixen alguns mitjans de comunicació, últimament sobretot diaris digitals, que intenten presentar les institucions espanyoles com un enemic de Catalunya. Així doncs, una cadena de televisió pròpia i tan important com ho és TV3 té una gran influència en la creació d'una opinió conjunta i sentit d'unitat a tot el Principat. Un clar exemple d'aquest poder és la força recent generalització a la majoria de tot el territori català de tradicions o dialectes.¹⁵ A més a més, aquesta cadena sol mostrar, ja sigui de forma implícita o explícita, un tracte favorable envers les tesis nacionalistes. Per posar un cas concret i molt quotidià: només cal veure la informació meteorològica per adonar-

---

¹¹ DEL CAMPO (2001) p. 51

¹² Manuel Duran i Bas (1823-1907) fou un polític català i ministre de Gràcia i Justícia en el govern de Francisco Sielva l'any 1899. La frase aquí citada fa referència a quan Duran i Bas tornà de Madrid després d'haver estat ministre i mostra la seva indignació davant la diferència de visió entre catalans i espanyols.

¹³ Agustí Pons i Mir (1947-) és un escriptor i periodista català i del 1981 al 1984 fou Cap de Gabinet del Conseller de Cultura Max Cahner.

¹⁴ VV.AA. (1996) *España, Catalunya: un diálogo con futuro* p.23

¹⁵ Com serien els castells o el català central. Cal recordar que els castells són propis del Camp de Tarragona i del Penedès.

se que un dels mapes, com es mostra a la Imatge 1, correspon al conjunt dels Països Catalans, cosa que en principi no semblaria gaire propi d'un mitjà de comunicació autonòmic.

Font: *Catalibanes: Cròniques de la yihad separatista* [en línia]

Tot i així, TV3 no és ni molt menys l'únic mitjà català que actua adoptant posicions nacionalistes: un esdeveniment que va deixar molt clar l'opinió de la premsa catalana fou l'editorial conjunt que van signar i publicar 12 diaris del Principat el 26 de novembre del 2009 per pressionar el Tribunal Constitucional a no corregir l'Estatut que tenia sobre la taula.¹⁶ En aquest article es feia una clara reivindicació de la nació catalana, cosa que fou durament criticada per la premsa espanyola, que inclús hi veia la mà del President José Montilla com a impulsor a l'ombra d'aquesta acció.¹⁷

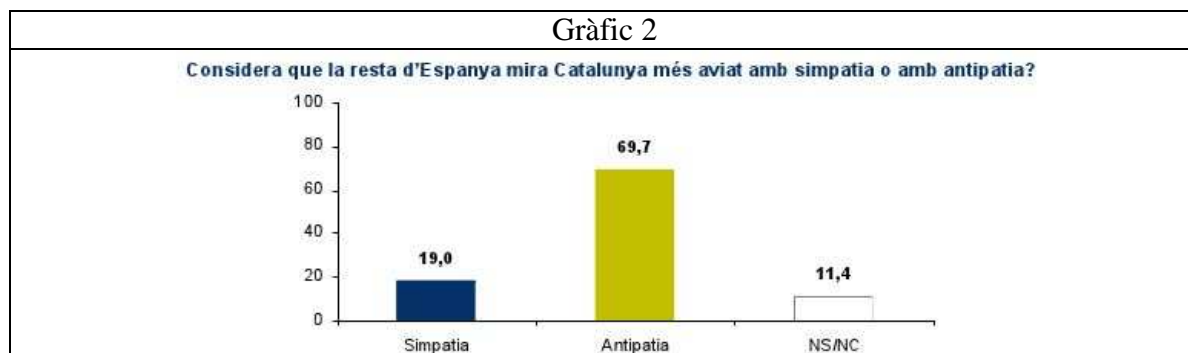
En resum, tot i que la relació entre la societat catalana i espanyola hauria de ser com la de qualsevol altra Comunitat Autònoma respecte la resta de l'Estat, hi ha algunes qüestions que alteren en determinades situacions aquesta comunicació i fa que es percebin antipaties o hostilitats. D'aquesta forma ens ho mostra el Gràfic 2.

¹⁶ El diaris que van publicar l'editorial conjunt sota el títol "La dignitat de Catalunya" van ser: La Vanguardia, El Periódico, Avui, El Punt, Diari de Girona, Diari de Tarragona, Segre, La Mañana, Regió 7, El 9 Nou, Diari de Sabadell i Diari de Terrassa.

Per visualitzar l'editorial complet anar a: Annex 4

¹⁷ Per visualitzar la portada del diari ABC on es critica l'editorial conjunt anar a: Annex 5

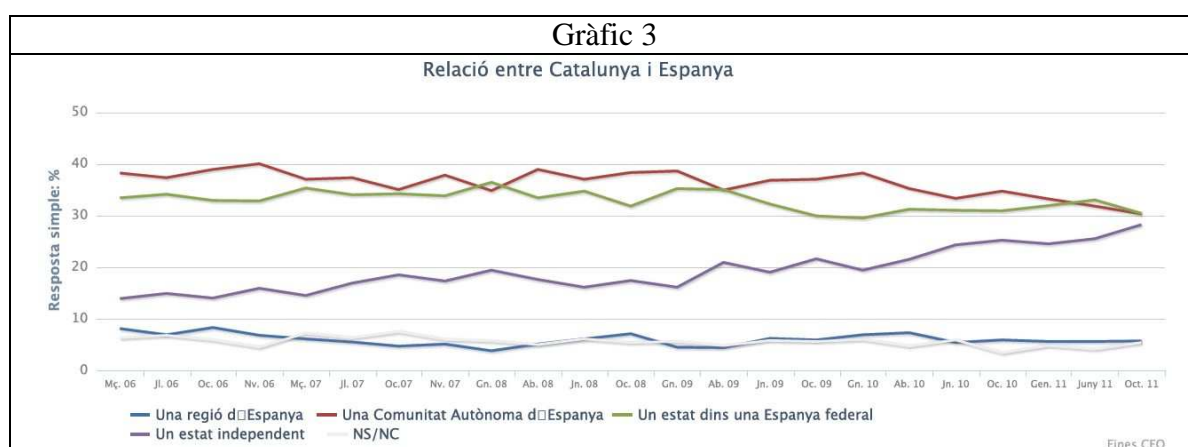

Font: GABINET D'ESTUDIS SOCIALS I D'OPINIÓ PÚBLICA. *Per què sí, per què no* [en línia] Aquest gràfic forma part d'un estudi realitzat pel GESOP el març del 2010 per encàrrec del programa "Banda Ampla" de TV3 i mostra com la gran majoria dels catalans opinen que inspiren antipatia a la resta d'Espanya. La mostra de l'enquesta, feta per via telefònica, és de 600 persones.

2.2.3. L'augment de l'independentisme

Un cop ja vist el context que envolta el debat, podem dir que actualment la majoria de la societat catalana mostra un desig de sobirania, tot i que es troba en intensitats i ritmes diferents. Bàsicament ho podríem dividir en autonomisme, federalisme i independentisme.

Font: CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. *Eines CEO* [en línia] Aquest és un recull de baròmetres trimestrals que porta a terme el CEO. En concret se'n mostra l'evolució de l'opinió que tenen els catalans sobre quina hauria de ser l'estatus de Catalunya. La mostra de l'enquesta és de 2.500 persones.

Com mostra el Gràfic 3 extret del Centre d'Estudis d'Opinió¹⁸ (CEO), el juny del 2006, quan l'Estatut va ser aprovat en referèndum pels ciutadans de Catalunya, la relació de forces entre les tres "intensitats" era de 15% per l'independentisme, 34%

¹⁸ El Centre d'Estudis d'Opinió és un organisme autònom de la Generalitat de Catalunya que se'n carrega principalment de realitzar els estudis d'opinió sobre l'àmbit polític català. Per veure més estadístiques relacionades anar a: Annex 6

pel federalisme i 37% per l'autonomisme. Així doncs, el text aprovat llavors podríem dir que responia a les demandes creades des del Principat, però, amb el conflicte desenvolupat al voltant del Tribunal Constitucional, a Catalunya va anar creixent un moviment que destapava una certa incomoditat, ja que, a l'entendre de molts, les institucions espanyoles estaven privant a Catalunya de la seva autonomia tan reclamada. Tot aquest impuls es va acabar concentrant en dos grans esdeveniments a Barcelona: primer la immensa manifestació del 10 de juliol del 2010 on, inevitablement, les consignes independentistes van envair els carrers de la capital catalana i, després, el referèndum del 10 d'Abril del 2011 a la mateixa ciutat.

Així doncs, el debat sobre si Catalunya hauria d'esdevenir un Estat o no ha pres molta força i protagonisme a partir del malestar provocat per la incapacitat d'aconseguir una major autonomia a partir de l'Estatut i dins d'Espanya, ja que fins llavors, tot i que ja existia el moviment secessionista (gairebé sempre argumentant qüestions identitàries i culturals), no tenia prou importància com per esdevenir el centre d'atenció i ha estat aquests darrers anys quan s'han format vàries associacions i entitats, com per exemple el Cercle Català de Negocis (CCN), que s'han dedicat a presentar l'argumentari a favor de la formació d'un Estat Català.

Tornant al Gràfic 3, trobem que en l'últim sondeig, fet a l'octubre del 2011, la relació de forces entre independentisme, federalisme i autonomisme és del 28.2%, 30.4% i 30.3% respectivament, tot i que, segons el Baròmetre d'Opinió Pública (BOP) realitzat per la mateixa institució en les mateixes dates, si es fes un referèndum sobre la independència de Catalunya els resultats serien: Sí, 45.4%; No, 24.7%; i l'abstenció seria del 23.8%¹⁹. Aquesta victòria del sí només es pot entendre pel fet que, molts federalistes, al ser un hipotètic referèndum on només es preguntaria per la independència i segurament no es contemplarien altres opcions, acabarien votant a favor d'aquesta. Malgrat tot, aquest 45.4% de vots favorables indica que l'independentisme ha crescut notòriament en els últims anys i això provoca que s'analitzi les seves idees, propostes i queixes.

---

¹⁹ Per veure les dades de l'enquesta anar a: Annex 7

Així doncs, per tal de fer una síntesi el més breu possible i deixant de banda innumerables matisos, trobem que el moviment independentista existeix a Catalunya a causa que des d'Espanya, tot i els molts anys de convivència, no s'ha pogut crear un projecte nacional comú en el qual tota la població se sentís identificada i ben representada. Com diu de forma molt entenedora Josep Fontana en el seu llibre "Introducció a l'estudi de la història" «mentre que a Europa s'anaven configurant els anomenats estats-nació sobre els vells estats absolutistes (...) els governs espanyols del segle XIX no van saber configurar un projecte que aglutinés les diferents regions ni tampoc instaurar un nacionalisme cultural a partir de l'escola pública»²⁰ com sí que ha fet el nacionalisme català.

2.3. QUIN ÉS EL PROJECTE A DEBATRE?

Si bé, com és obvi, no hi ha un projecte independentista preestablert i on tothom hi estigui d'acord, sí que hi ha una sèrie d'ítems que tothom més o menys comparteix o creu que és important parlar-ne.

Primer de tot, hauríem d'entendre que, de forma general, cada cop més es planteja la independència com un projecte a mitjà i fins i tot a curt termini: alguns sectors sobiranistes pensen ja en una Catalunya independent el 2014 (per una qüestió simbòlica²¹), tot i que, francament, és molt difícil; mentre que d'altres veuen que s'acabarà resolent la qüestió en un termini de 10-15 anys. El fet de no buscar un projecte a llarg termini podríem dir que també es fa per una raó pràctica: no sabríem amb tanta exactitud com seria el context social, polític i econòmic d'aquí a 30 anys, per exemple, i, per tant, seria molt complicat fer un anàlisi, com ara s'està fent, sobre la viabilitat o no de la independència.

Dit això, procedeixo ja a veure quins elements són els més comuns a totes les ideologies independentistes.

Per començar, hauríem de parlar de com seria el procés. Evidentment, poca gent, per no dir ningú, es planteja una separació d'Espanya que no parteixi dels fonaments democràtics, ja que un conflicte bèl·lic, a part que és molt improbable,

²⁰ FONTANA, J. (1997) p.197

²¹ El 2014 farà 300 anys que Catalunya va caure en mans de Felip de Borbó en la Guerra de Successió.

és completament indesitjable. Així doncs, segons el Cercle Català de Negocis, hi hauria tres vies per aconseguir la independència²²:

1. «**Declaració institucional del Parlament** favorable a iniciar el procés d'independència. Convocar eleccions amb el compromís de declarar la independència si hi ha una majoria de diputats sobiranistes.»
2. «Aconseguir una majoria de diputats sobiranistes al Parlament de Catalunya. **Ratificar la independència amb un referèndum.**»
3. «Aconseguir una majoria de diputats sobiranistes al Parlament de Catalunya. **Sense ratificar la independència amb un referèndum.**»

S'entén que en les tres opcions, a l'aconseguir una majoria independentista al Parlament, hi hauria una proclamació de forma unilateral per part d'aquest de la independència de Catalunya i que, després s'hauria d'obrir tot un procés de negociacions amb Espanya (sota la supervisió d'observadors internacionals) per tal d'acordar els traspassos que es farien i com es portaria a terme aquesta transició cap al nou estat. Evidentment, tot aquest procés democràtic tindria com a objectiu que Catalunya fos acceptada sense cap problema com a un país legítim per part dels organismes internacionals (ONU, UE, etc.).

Una altra qüestió que sembla comuna a totes les reivindicacions sobiranistes és la voluntat de continuar formant part de la Unió Europea essent un membre de ple dret automàticament al ser independents. Com afirma Xavier Sala i Martín «Si la UE fes un comunicat garantint que una Catalunya independent no tindria cap problema per seguir sent membre de la Unió (com tampoc no ho tindria cap altre regió europea que ho desitgi), el procés d'independència seria més senzill i, sobre tot, més desitjable.»²³ Seria més senzill perquè el grau d'estabilitat seria notablement major: no hi hauria d'haver cap canvi de divisa, ni pèrdua de la ciutadania europea per part dels catalans, ni la sortida del mercat comú, etc. I seria més desitjable perquè, com veurem més endavant, Catalunya es podria desenvolupar millor econòmicament.

²² CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS (2011.C) p. 12

²³ SALA I MARTÍN, X. (2001) p.30

En definitiva, trobem que des de bon principi s'hauria d'aconseguir que el marc legislatiu, econòmic i social fos el més semblant a l'actual per així assegurar una transició amb la màxima estabilitat possible. Tot i això, un tema recurrent de debat és quines serien les llengües oficials en una Catalunya independent, tenint en compte que actualment podríem dir que la societat es divideix per la meitat, més o menys, en catalanoparlants i castellanoparlants. Seria difícil ara establir quin procés es donaria, però sí que podem dir que, es triés el que es triés (tant en l'àmbit lingüístic com en la resta de qüestions), el resultat seria fruit de la voluntat dels ciutadans catalans, sense interferències externes.

Ja per concloure aquest apartat i a tall de síntesi, s'hauria de recordar quina és la proposta d'estat que es va fer durant les consultes independentistes. La pregunta que es va fer concretament era: «Esteu d'acord que Catalunya esdevingui un estat de dret, independent, democràtic i social integrat en la Unió Europea?».

3. L'ARGUMENT IDENTITARI

«Para minorías importantes (...) España es un Estado; pero no su nación... Las minorías que se identifican con una nación catalana, y más especialmente con una nación vasca, puede que sean pequeñas, pero demuestran el fracaso de España y de sus élites de hacer una nación (única).»²⁴

Com es demostra en aquesta cita, a Espanya la qüestió de la identitat nacional no està resolta ni de bon tros. Si bé existeixen certes Comunitats Autònomes amb clars privilegis fruit d'una reivindicació nacional, com és el cas dels territoris forals de Navarra i el País Basc, aquestes no són pas les úniques regions de l'Estat espanyol on es troben moviments nacionalistes propis, ja que també existeixen a Catalunya i, en menor grau, a Galícia.

Així doncs, actualment, la confrontació entre els anomenats *nacionalismes perifèrics*²⁵ i els defensors de la nació espanyola continua candent. Dic continua perquè, tot i haver fugit, com és evident, de l'Espanya purament centralista de l'època franquista (sota el lema *Una, grande y libre*), el sistema autonòmic instaurat a partir de la Constitució del 1978 tampoc ha satisfet les reivindicacions nacionalistes. Com diu Fernando Savater en el seu assaig "*Contra las Patrias*", *«Las autonomías son demasiado poco para quienes todavía no se han repuesto del trauma antiespañol y demasiado para quienes se han visto de la noche a la mañana compelidos a inventárselo»*.²⁶

Per tant, seria bo veure i analitzar els arguments que presenten els que veuen possible reunir en harmonia tots els territoris espanyols en una mateixa nació i els que no creuen que aquest encaix sigui possible, evidentment remarcant sempre l'accent català, tot i que moltes qüestions podrien ser traslladades també, per exemple, al País Basc.

Des de Catalunya, per dir-ho d'alguna manera, es defensa que els catalans tenen una identitat nacional pròpia, fruit d'una història, una cultura, una estructura econòmica i una llengua diferenciades de la resta de l'Estat Espanyol. D'aquesta

---

²⁴ LINZ, J.J. et al. (1981) *Atlas electoral del País Vasco*

²⁵ Entenem per nacionalismes perifèrics el basc, el gallec i el català, fent aquest últim extens a les tres Comunitats amb parla catalana: Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears.

²⁶ SAVATER, F. (1996) *Contra las patrias*. p.77

manera es fonamenta una demanda de més reconeixement per part de les institucions centrals i més autonomia de govern. Com és lògic, el fet que ara hi hagi un conflicte entre nacionalismes vol dir que els catalans no han vist satisfetes les seves aspiracions i els espanyols no han estat disposats a complaure aquestes reivindicacions, perquè, realment, qui té l'última paraula sempre és el qui controla el poder: el Govern central.

Per altra banda, des d'Espanya es defensa la unitat de la nació espanyola, que, tot i que no és homogènia, sí que seria la de tots els ciutadans de l'Estat. A més a més, cal tenir en compte la importància dels vincles emocionals que existeixen entre varies regions d'Espanya, fruit de nombrosos fluxos migratoris interns i que, per exemple, a Catalunya suposarien un argument en contra de la separació d'Espanya.

En resum, les idees que es mostraran en els paràgrafs que segueixen no mostren res més que els diferents punts de vista sobre si Catalunya constitueix o no una entitat completa, diferenciada de la nació espanyola, i sobre els aspectes moltes vegades criticats de les reivindicacions nacionalistes a nivell mundial.

3.1. EL NACIONALISME

3.1.1. Les reivindicacions nacionalistes i el poder

Podríem entendre perfectament que Ernest Gellner²⁷, quan deia que «*las naciones, al igual que los Estados, son una contingencia [pot succeir o no] y no una necesidad universal*»²⁸, es referia al fet que les reivindicacions nacionalistes són inútils, sense importància, un afegitó, un segon plat. Així ho expressava José María Aznar, al dir que «*Antes que nacionalista hay que ser demócrata*»²⁹. De fet, des del nacionalisme espanyol s'ha fet al·lusió molts cops a què als ciutadans no els importa per res si Catalunya és una nació o no o si pot aconseguir més autonomia o no, només interessa millorar la qualitat de vida, el compliment dels drets, el bon funcionament de l'economia, etc. És a dir, els partits nacionalistes

---

²⁷ Ernest Gellner (1925-1995) fou doctor en Antropologia Social en la Oxford University.

²⁸ BLANCO VALDÉS, R.L. (2005) *Nacionalidades históricas y regiones sin historia*. p.25

²⁹ TERRICABRAS, J.M. (2001) *Raons i tòpics*. p.105

només busquen crear un conflicte i un debat que realment no són presents en la vida quotidiana dels catalans. Així doncs, per què ho fan? La resposta que es dóna és ben comprensible: perquè els polítics només desitgen augmentar el seu nivell de poder i, l'autogovern de Catalunya n'atorcaria molt de poder als catalans. Fins i tot, algunes veus diuen que aquestes reivindicacions no tenen cap més altra fita que salvaguardar el caciquisme existent al Principat, això sí, demanant auxili a Madrid quan pinten bastos.

Ara bé, cal considerar un problema que ni els propis autors d'aquests arguments antinacionalistes saben veure. De fet, no el saben veure perquè es tracta d'ells mateixos. Una cosa ha de quedar clara: José María Aznar (a propòsit de la seva cita) també és nacionalista (evidentment, nacionalista espanyol), però, al tenir aquesta qüestió tan profundament arrelada (pel sol fet que Espanya ja és reconeguda com una nació) ni se n'adona. Ho obvia.

A on vull arribar amb això? Doncs que aquests que treuen importància a aquestes reivindicacions i diuen que són molt més insignificants que la pròpia democràcia o la llibertat no saben veure que la seva nació en el seu moment també es va haver de reivindicar; i precisament es va reivindicar per instaurar la democràcia i la llibertat (en el cas d'Espanya) quan es va escriure la Constitució. Perquè, com exposa Josep Maria Terricabras³⁰ en el seu llibre "Raons i Tòpics" «la nació no és allò que la constitució defineix, sinó allò que defineix la constitució. La constitució, de fet, només *reflecteix* la nació, constituïda prèviament per un gest d'autodeterminació que és l'origen de qualsevol acte posterior de sobirania»³¹. És a dir, abans d'una constitució és necessària una nació. Abans de la llibertat i democràcia és necessària la nació.

---

³⁰ Josep Maria Terricabras (1946) és doctor en Filosofia i Ciències de l'Educació per la Universitat de Barcelona i per la Universitat de Münster i director de la Càtedra Ferrater i Mora de Pensament Contemporani.

³¹ TERRICABRAS, J.M. (2001) *Raons i tòpics*. p.112

3.1.2. La fonamentació del nacionalisme

A l'hora d'opinar sobre la fonamentació o els trets característics del nacionalisme reivindicatiu sí que realment es generen unes crítiques d'un to greu i sever ja que, massa vegades aquest, portat a extrems terribles, ha suposat l'excusa de conflictes i moviments indesitjables al llarg de la història. Això sí, com he dit abans, tothom obvia el seu propi nacionalisme per atacar aquells que són més reivindicatius, els que reclamen coses i han d'alçar la veu.

«El nacionalismo es un ideología que levanta fronteras, excluye al otro y menosprecia lo ajeno. Se es nacionalista contra lo demás.»³²

D'aquesta manera l'escriptor peruà Mario Vargas Llosa (Nobel de Literatura 2010) assenyala el nacionalisme com l'enemic de la societat integradora, respectuosa... i ens fa un plantejament fins i tot racista. És a dir, un nacionalista es veu a sí mateix i als seus connacionals com humans superiors a la resta, d'una ètnia millor. Així doncs, per coherència, els mateixos que defensen també la posició de Vargas Llosa solen estar a favor d'un ciutadà cosmopolita, internacional, aliè a qualsevol arrel que el vinculi a un territori i a un col·lectiu.

Així no obstant, tal com assenyala J.M. Terricabras, aquest discurs internacionalista moltes vegades ha anat unit a projectes imperialistes i colonialistes amb resultats, com sap tot aquell que tingui un mínim coneixement de la història mundial dels últims cinc segles, no massa en acord amb el que ara convindríem com a ètic o just. Per tant, acusar el nacionalisme de ser *sempre* "el dolent de la pel·lícula" a causa de la seva naturalesa és una ingenuïtat, ja que, com diu Josep Fontana³³ el nacionalisme es tracta «d'una força [que] en principi és neutral: no és bona ni dolenta. Que sigui una cosa o altra depèn de la finalitat a què se l'apliqui»³⁴. Tanmateix, la idea que un individu pot estar no lligat a cap col·lectiu es pot posar fàcilment en dubte, ja que, es vulgui o no, el fet de néixer, créixer, relacionar-se, etc. en un determinat lloc del planeta presenta un mur insalvable de vincles i marcs referencials que es mantenen d'una forma o altra al llarg de la vida. Per tant, podríem concloure que, com diu Terricabras «l'odi entre

³² TERRICABRAS, J.M. (2001) *Raons i tòpics*. p.119

³³ Josep Fontana (1931) ha estat professor d'història contemporània i història econòmica a les universitats de Barcelona, València i Autònoma de Barcelona i actualment és professor emèrit de la Universitat Pompeu Fabra.

³⁴ FONTANA, J. (1997) *Introducció a l'estudi de la història*. p.193

els humans no desapareix quan ja tot són iguals, sinó quan tots són capaços de respectar les seves diferències»³⁵.

D'altra banda, Thomas Jeffrey Miley³⁶, considera en el seu llibre "*Nacionalismo y política lingüística*" que el catalanisme és superficial, simplista i que fa ús d'una «*retórica de la opresión histórica y simbólica*»³⁷ per legitimar les seves reivindicacions, és a dir, adopta constantment una postura victimista i rancorosa. Llavors: "superficial" perquè el seu discurs es basa més en distanciar Catalunya de la resta de casos que no pas mostrar les seves característiques i diferències com a tals (en comptes de dir com és Catalunya es parla de com n'és de diferent dels altres); i "simplista" perquè, mentre marca diferències amb l'exterior, intenta amagar o maquillar les diferències que hi ha portes en dins.

Així doncs, centrant-nos en la primera afirmació sobre la retòrica victimista portada a terme des de Catalunya, podríem arribar a entendre que, en gran part, té raó, i és que el nacionalisme recorre moltes vegades a les males pràctiques dels governs espanyols al Principat des de fa temps. Malgrat tot, això no ha de ser dolent a la força, és a dir, es podria considerar legítim criticar el tracte rebut per exemple durant la dictadura feixista de Franco, tot i que, evidentment, no pot ser un eix central en l'argumentació nacionalista.

Ja per acabar aquest apartat d'arguments sobre la fonamentació del catalanisme, m'agradaria fer referència a un últim aspecte que se sol dir dels nacionalismes, i és que són romàntics, sentimentals, fugen del raonament lògic. Davant això, podríem dir que J.M. Terricabras és molt coherent quan diu que «els sentiments tenen importància en *tots* els moments i racons de la nostra vida –també de la vida cívica–, i que les idees i conviccions humanes més vives sempre es banyen en un mar de sentiments»³⁸. A més, afegeix que «els sentiments no són mai *només* sentiments, sentiments *i prou*, sinó que sempre tenen relació amb la nostra vida, amb allò que ens passa, amb allò que veiem, amb coses i fets, amb les il·lusions i, és clar, amb els sentiments de moltes altres persones»³⁹. Així doncs,

³⁵ TERRICABRAS, J.M. (2001) *Raons i tòpics*. p.127

³⁶ Thomas Jeffrey Miley és professor de sociologia política a la Cambridge University.

³⁷ MILEY, T.J. (2006) *Nacionalismo y política lingüística*. p.449

³⁸ TERRICABRAS, J.M. (2001) *Raons i tòpics*. p.13

³⁹ *Ibid* p.24

és molt normal que els nacionalismes es basin en sentiments, ja que no deixen de ser quelcom humà i, per tant, exposat a les emocions.

Per altra banda, aquestes emocions esmentades ens porten a l'últim apartat sobre la nació: el sentiment identitari o de pertinença a un determinat territori.

3.1.3. La identitat

L'anomenada "identitat catalana" gairebé es podria plantejar com el súmmum del debat nacionalista ja que, si bé a Catalunya es comprèn sense gaires problemes que la majoria dels catalans s'identifiquin amb una sèrie d'elements, des d'Espanya això sembla impossible: els ciutadans espanyols estan tots sota la nació espanyola. La veritat és que el tema és molt complex, ja que xoquen dues maneres d'entendre Catalunya: el tot amb la part. És a dir, quan parlem figuradament d'una hipotètica independència de Catalunya, uns veuen un cos, un individu complet, emancipant-se de la família, mentre que els altres, així de senzill, exposen que per Espanya seria com tallar-se un braç. No és comprensible.

Per tant, seguint amb el fil, és força complicat que des del punt de vista espanyolista s'entengui que Catalunya reclami una major autonomia basant-se en una identitat pròpia. De fet, així ho demostra Fernando Savater⁴⁰ quan diu: «*En nuestro país, quienes más hablan de "pluralidad" no sueñan más que con singularizarse*»⁴¹. Aquesta crítica pot ser analitzada de dues maneres. En primer lloc podríem entendre que, segons ell, els nacionalistes només utilitzen el lema de "*Una España plural*" per diferenciar-se de la resta de regions. Si és així, Savater cau en una contradicció: ¿es pot entendre d'altra manera una pluralitat nacional que referint-se a què Espanya està formada per un conjunt heterogeni de territoris amb identitats diferents? Crec que no tindria lògica si fos un conjunt homogeni perquè llavors ja tornariem a ser al lema "*Una, grande y libre*" i, per tant, ja no hi hauria pluralitat. Així doncs, és necessari que hi hagi processos de singularització en les comunitat històriques per tal d'assegurar que estem en un Estat plurinacional.

⁴⁰ Fernando Fernández-Savater (1947) és un filòsof, activista i escriptor espanyol que ha estat catedràtic d'Ètica per la Universidad del País Vasco i de Filosofia per la Universidad Complutense de Madrid.

⁴¹ BLANCO VALDÉS, R.L. (2005) *Nacionalidades históricas y regiones sin historia*. p.14

L'altra lectura que se'n pot fer de l'afirmació és que aquells que volen heterogeneïtzar Espanya a la vegada volen homogeneïtzar el seu territori. Evidentment, és d'ingenus pensar que una comunitat com Catalunya és homogènia. De fet, això és, miri des d'on es miri, impossible i, per tant, ni els més extremistes ho podrien arribar a classificar com un objectiu a assolir. Seguint amb això, Terricabras reivindica com n'és d'heterogeni el nacionalisme català:

«Tot i que els membres del col·lectiu tenen elements comuns entre ells (...) no hi ha cap element que sigui l'element essencial que necessàriament hagi de ser comú a tots ells». I llavors conclou: «Entre tots els connacionals, doncs, hi ha relacions identificació, però no existeix en canvi una relació que es converteixi en la relació necessària amb la qual tot ells s'hagin identificar. Gairebé podríem dir que la identitat de la nació consisteix precisament en el conjunt de les identifications dels seus membres»⁴².

Crec que no es pot expressar de forma més clara i entenedora de com ho fa aquest catedràtic de filosofia i un dels pensadors catalans més rellevants actualment. Així no obstant, sí que és cert, com s'exposarà a continuació a l'entrar en la situació de la llengua al territori, que hi ha una certa acció homogeneïtzadora a Catalunya.

3.1.4. La qüestió lingüística a Catalunya

D'aquesta manera aborda la qüestió lingüística la vigent Constitució Espanyola de l'any 1978:

«Artículo 3.

1. *El castellano es la lengua española oficial del Estado. Todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho a usarla.*
2. *Las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos.*

⁴² TERRICABRAS, J.M. (2001) *Raons i tòpics*. p.65

3. *La riqueza de las distintas modalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protección.»*⁴³

Com és evident, Catalunya és una d'aquestes esmentades Comunitats Autònomes amb una llengua pròpia o vernacle, distinta del castellà. En principi, per tant, el fet que la Constitució ja reconegui l'existència d'altres idiomes a part de l'espanyol hauria de ser suficient per solucionar els possibles problemes que poguessin sorgir. Així no obstant, podríem constatar que aquests articles citats han comportat diferents lectures que han creat tot una bombolla de discussió al voltant del català a Catalunya (la situació a d'altres territoris amb llengua pròpia com el País Basc o la Comunitat Valenciana és força diferent per diverses raons.) portant a una gran politització de la llengua.

La qüestió sorgeix a partir que, un cop instaurada la democràcia durant la Transició, la Generalitat va iniciar un procés de normalització lingüística. Es basava en el fet que el català necessitava un suport especial per tal de poder gaudir d'una bona salut, ja que, com és un fet irrevocable, el castellà és una llengua immensament poderosa a nivell mundial, parlada per aproximadament 450 milions de persones i, com és obvi, amb una important capacitat per estendre's, absorbint altres llengües com el català, parlada per uns 12 milions d'habitants, tirant llarg.

D'aquesta manera, des de l'Administració catalana i a partir de l'Estatut d'Autonomia, es va establir el català com «la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya» i també com la «vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament»⁴⁴. És aquest últim punt el que podríem dir que ha generat més conflicte, ja que es pot entendre, relacionant-ho amb l'Article 3 de la Constitució, que d'aquesta manera es priva d'una educació en castellà a aquells ciutadans que la desitgin. És a dir, com a conseqüència d'aquest procés normalitzador, a Catalunya no existeix l'escolarització en castellà.

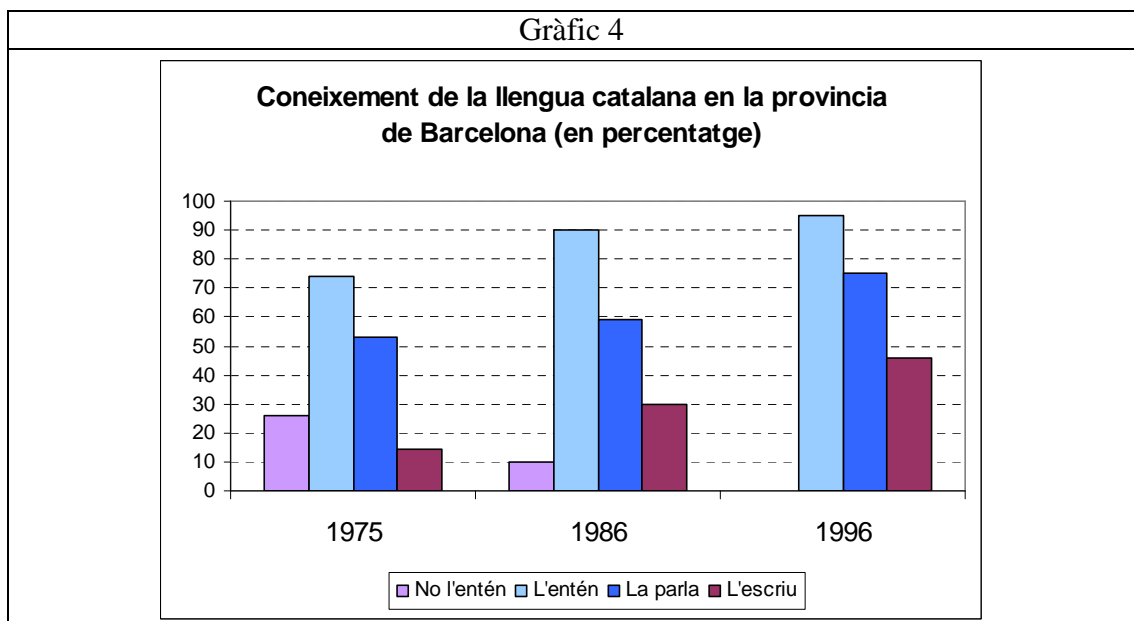
Malgrat tot, cal veure el context en el que es desenvolupava aquesta política. Catalunya ha estat sempre un territori amb constants fluxos migratoris i un

⁴³ *Constitución Española de 1978*

⁴⁴ *Estatut d'autonomia de Catalunya 2006*

d'aquests va suposar l'arribada, entre el 1950 i el 1975, d'aproximadament un milió de persones vingudes d'altres regions espanyoles, mogudes per la forta industrialització que es va donar en el Principat en aquells anys. Es tracta doncs, d'una gran crescuda de la immigració (tot i que dintre del mateix estat), sobretot si tenim en compte que al 1950 Catalunya només comptava amb poc més de 3,2 milions d'habitants. Malgrat no ser el primer cop que es donaven fets similars sí que suposava que a partir de llavors una gran part de la població catalana no sabia parlar el català.

Així doncs, era defensable un model de normalització lingüística que focalitzés tota la seva atenció en l'impuls del català, fet que es feia (i es fa) molt evident en els centres escolars, ja que esdevingué l'única llengua vehicular. Altrament, és evident que aquesta era gairebé l'única opció possible per mantenir a la vegada una certa cohesió social dins de Catalunya, ja que molt probablement hagués sigut nefast la creació de dues línies escolars al llarg del període acadèmic, un en català i un en castellà, doncs podria haver creat una fragmentació considerable entre els parlants d'ambdues llengües. A més a més, com mostren els Gràfics 4 i 5, aquest model normalitzador ha aconseguit els seus propòsits de millorar la situació de l'idioma autòcton sense perjudicar el castellà.

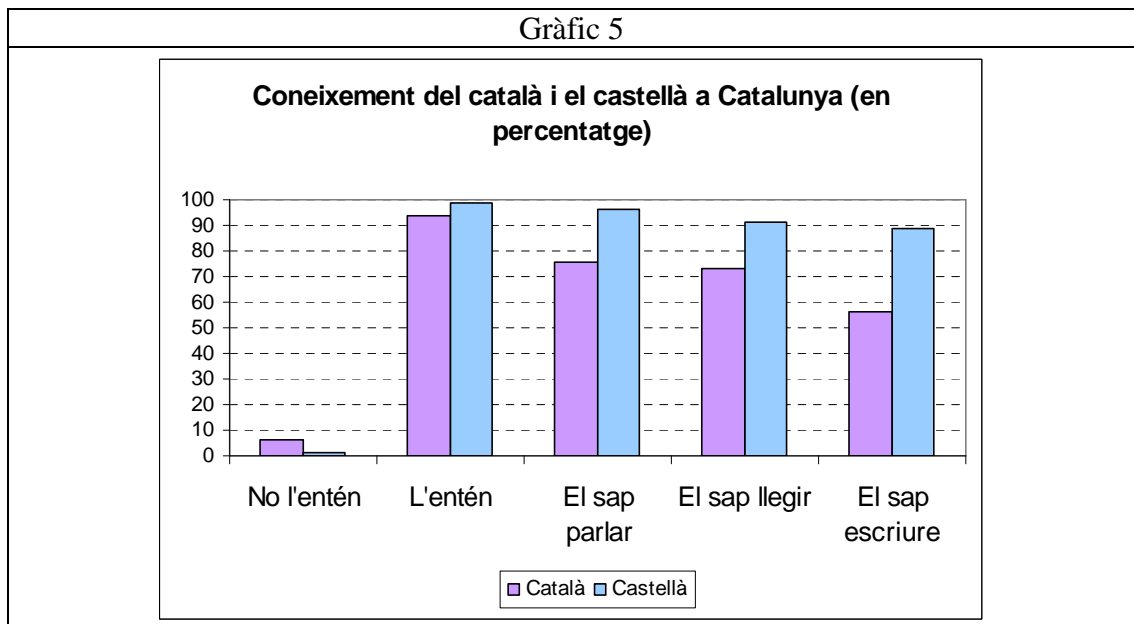

Gràfic d'elaboració pròpia a partir de les dades trobades a:

BALCELLS, A. (2004) *Breve historia del nacionalismo catalán* p.262

Aquest gràfic, extret de les dades publicades per Albert Balcells el 2004, exposa l'evolució del coneixement del català a la província de Barcelona basant-se en tres elements: la comprensió, la parla i l'escriptura. Veiem que en els tres aspectes l'evolució és completament positiva.

Actualment, segons un estudi de l'Idescat⁴⁵ de l'any 2007, el coneixement tant del castellà com del català per part de la població de Catalunya es troba en els següents percentatges:

Gràfic d'elaboració pròpia a partir de les dades trobades a:

INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. *Coneixement de llengües* [en línia]

Aquesta estadística ha estat elaborada a partir de les dades publicades per l'Idescat el 2007. Se'ns mostra com el percentatge de població que compren i utilitzar el castellà és sempre major al que fa referència als ciutadans que usen el català. Aquesta diferència és especialment notòria en la capacitat per escriure les dues llengües. La mostra de l'estudi és de 7.223 persones.

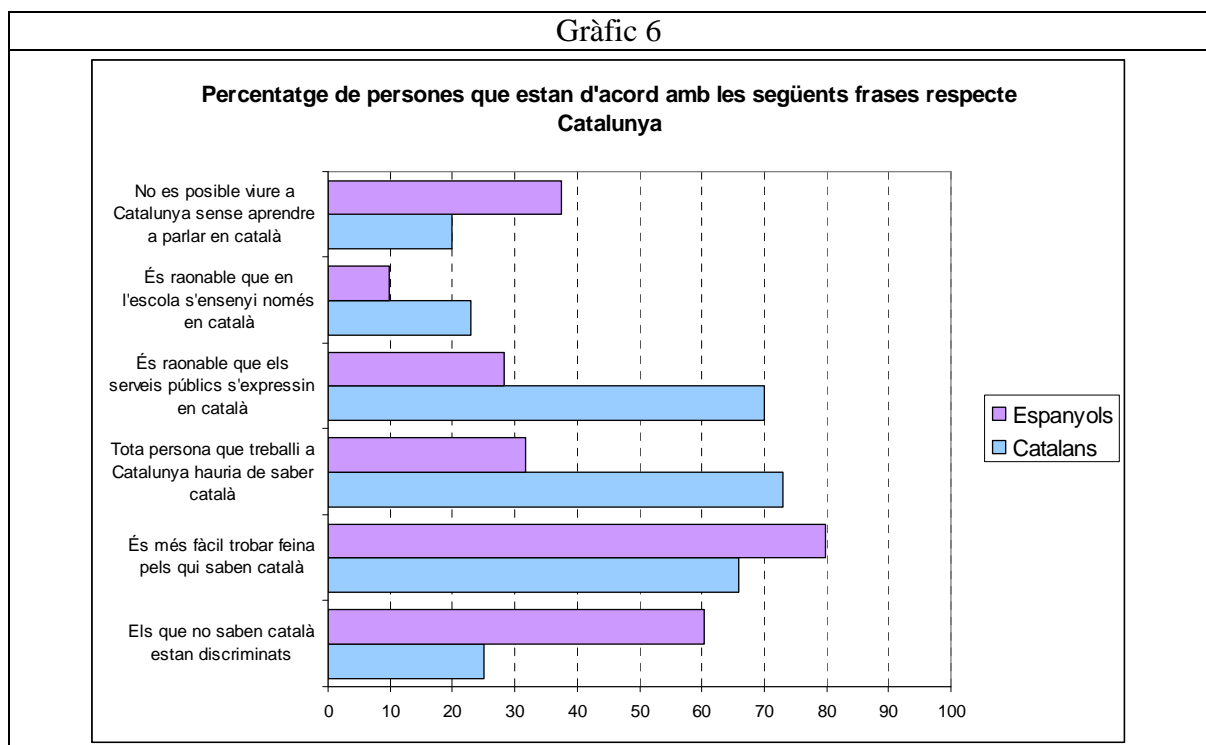
Un cop vist el tema de forma general cal formular-se la pregunta següent: ¿per què no s'està d'acord des de molts sectors espanyols amb aquesta política lingüística portada a terme per la Generalitat? Doncs bé, tot i que des del nacionalisme lingüístic espanyol es promulga que es vol portar a terme una disminució del castellà en el territori del Principat, certament podríem afirmar que aquesta argumentació no és gaire adequada (recordem la clara desigualtat de forces entre les dues llengües) i que realment aquest conflicte amb el català és perquè és un element molt important per la construcció d'una nació catalana al ser un element d'ús diari i que actua com un element identificador pel conjunt de la societat. És a dir, el problema succeeix a causa de l'enorme politització que s'ha fet del català, tant des de Catalunya com des d'Espanya. A més, com es pot veure

⁴⁵ L'Idescat és l'Institut d'Estadística de Catalunya, que es un organisme autònom adscrit al Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya.

en el Gràfic 5, gairebé la totalitat de ciutadans sap parlar el castellà (96.4%) mentre que una quarta part de la població no sap parlar català.

En definitiva, però, aquesta divergència d'opinions que sorgeix davant de la política lingüística de la Generalitat és produïda pel conflicte que existeix amb la contraposició dels drets individuals amb els col·lectius. És a dir, per una banda, tots els ciutadans espanyols tenen el dret individual de ser educats en castellà i això, a Catalunya, no succeeix. Per l'altra banda, la societat catalana té el dret d'intentar preservar la seva llengua vernacle i millorar-ne la seva salut i per això la Generalitat està també en el seu dret de portar a terme aquest tipus de política normalitzadora.

Seguint amb aquest apartat de lingüística, m'agradaria fer referència a una sèrie d'estadístiques publicades l'any 2001 per Pedro Vega i que exemplifiquen d'una forma molt aclaridora la gran distància que existeix entre la opinió dels catalans i la de la resta d'Espanya, induïda potser per la manca d'informació o potser per la poca traça a l'hora de fer-se entendre.

Gràfic d'elaboració pròpia a partir de les dades trobades a:

VEGA, P. (2001) *Cataluña y España: Miradas Cruzadas*. p. 142

En aquesta gràfica publicada el 2001 per Pedro Vega se'ns mostren varis valors que relacionen la opinió de la resta d'Espanya sobre diferents aspectes de Catalunya. En general volen mostrar la diferència notable que hi ha sobre la percepció del català: mentre que més espanyols veuen que és un impediment o molèstia per a moltes coses, menys catalans ho veuen així.

3.2. PER QUÈ ÉS IMPORTANT SI CATALUNYA ÉS O NO UNA NACIÓ?

El concepte de nació és potser una de les coses més difícils de definir, ja que és quelcom abstracte i obert a multitud d'opinions divergents.⁴⁶ Per tant, és igualment difícil decidir de manera totalment científica si una determinada comunitat constitueix una nació.

D'aquesta manera, qualsevol persona, en veure com n'és de complex aquest garbuix que suposa el debat nacionalista, podria plantejar-se la qüestió següent: per què és important si Catalunya és o no una nació? Perquè, tot plegat, si els catalans volen ser independents, què importa l'estatus que tingui Catalunya com a territori?

Doncs sí que n'és molt d'important, perquè, tot i que no sembla pas que ningú et pugui impedir la creació d'un Estat sense que hi hagi una nació prèvia (molts dels Estats actuals no són res més que el resultat de conflictes bèl·lics o pactes, com per exemple Andorra), sí que és veritat que, com diu Albert Balcells⁴⁷ en el seu llibre *"Breve historia del nacionalismo catalán"*, «Una nación exclusivamente política carece de base sociocultural y, por ello, es frágil» ja que la nació garanteix el nexa entre el poder i la justificació en el poble d'aquest mateix. Balcells posa, per exemple, el cas soviètic com a clar exemple d'un Estat que es trenca al no estar lligat a una nació en concret.

Tanmateix, el fet de discutir sobre si Catalunya és una nació o no és primordial per entendre la falta d'avinentsa entre la societat catalana i la societat espanyola, ja que, en aquesta discussió s'argumenta si, per part dels catalans, existeix un "nosaltres" que defineixi una comunitat d'individus que formi una unitat clarament distingida de qualsevol altra. D'aquesta manera, i abans d'explicar les raons econòmiques de la independència, el pas anterior a qualsevol argumentació és aquest: veure si Catalunya és el "tot" o és només una "part".

Així doncs, és totalment necessari, si volem parlar de les raons de la independència, d'endinsar-nos en el debat nacionalista i veure'n els arguments exposats, tal com s'ha fet.

---

⁴⁶ La definició acadèmica de "nació", segons l'Institut d'Estudis Catalans, és: «Comunitat de persones que participen d'un sentiment d'identitat col·lectiva singular, a partir d'una sèrie de característiques compartides en el camp cultural, jurídic, lingüístic o altre.»

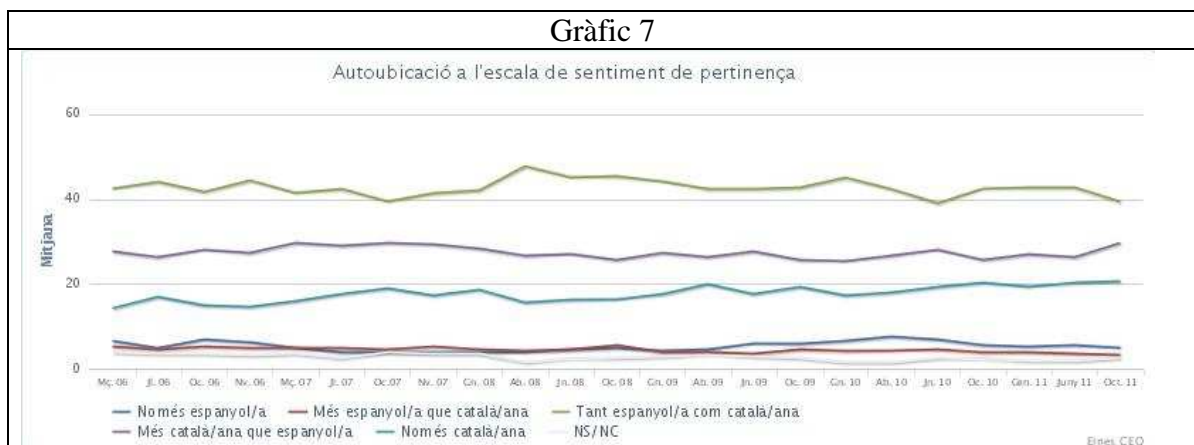
⁴⁷ Albert Balcells (1940) és Catedràtic d'Història a la Universitat Autònoma de Barcelona.

3.3. LES CLAUS DE VOLTA

Quins són doncs, un cop vistos els principals arguments i contra-arguments a favor d'una nació catalana, els elements més rellevants a tenir en compte en un hipotètic projecte independentista? Sens dubte, són la utilització política de la llengua i la identitat.

En quant a la llengua, podem entendre que el “problema” rau en què hi ha molta part de la població de Catalunya no és catalanoparlant, sinó castellanoparlant. D'aquesta manera, donant per suposat que el català seria llengua oficial, caldria tenir molt en compte cap a on es dirigiria el castellà: cal declarar-la llengua cooficial al costat del català o donant preferència al català; o, simplement, que sigui el català l'única llengua oficial?

Sobre l'aspecte identitari també succeeix quelcom semblant: tal com es mostra en el Gràfic 7 del Cercle d'Estudis d'Opinió, hi ha un important sector de la població (al voltant del 40%) que se sent tant català com espanyol i un altre, molt més minoritari (5%), que se sent únicament espanyol. Així doncs, es fa difícil saber com es faria encaixar aquesta part dels ciutadans en un estat català, ja que, com és obvi, perdria oficialment tota espanyolitat. D'aquesta manera, ens podríem trobar que si no es té en compte les persones que no se senten identificades amb una nació purament catalana, es podrien causar alguns desequilibris a nivell social o, fins i tot, algun corrent migratori cap a Espanya.

Font: CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. Eines CEO [en línia]

Aquest és altra vegada un recull de baròmetres trimestrals portats a terme pel CEO. En aquest cas es mostra l'evolució del sentiment de pertinença que tenen els catalans. La mostra de l'enquesta és de 2.500 persones.

4. L'ARGUMENT ECONÒMIC

Un cop ja desenvolupats els arguments que fan referència al nacionalisme, procedirem a avaluar els factors econòmics de la independència. Cal destacar que l'argument econòmic està cada cop essent més l'eix vertebrador del debat sobre la independència ja que, si bé no tothom creu que la qüestió purament identitària sigui suficient per demanar un nou Estat, sí que tothom té sempre en consideració els aspectes que repercutirien en la butxaca catalana. Sobretot, aquesta "economització" de l'argumentari és molt viva en el sector a favor de la secessió, tal com es demostra en el Baròmetre d'Opinió Pública de l'octubre del 2011 ja citat anteriorment, on el 32% de les persones que votarien que "sí" en un referèndum sobre la independència argumenta la seva decisió pel desig d'autogestió dels recursos.⁴⁸

Abans de presentar les dues visions sobre com influiria en l'economia la creació d'un nou estat cal destacar que cadascuna d'elles parteix d'un context diferent: per una banda, els que s'oposen a la separació d'Espanya, es basen en la premissa que Catalunya estaria fora de la Unió Europea; i per l'altra, els que es mostren a favor, parteixen de que sí que estaria automàticament a la confederació. Això fa que sigui força difícil comparar de forma precisa les dues argumentacions ja que primer s'hauria de saber en quin marc es desenvoluparia aquest nou estat per determinar amb més exactitud com avançaria o retrocediria l'economia.

4.1. AVANTATGES DE LA INDEPENDÈNCIA

Tot i que, com hem vist anteriorment, els nacionalisme català fa anys que existeix, és a partir de les últimes dècades que l'economia ha esdevingut un pilar bàsic per a reclamar una major autonomia per Catalunya (tot i que també amb les diferents intensitats exposades). Així doncs, són forces els estudis de caire econòmic que han intentat justificar la viabilitat d'un Estat Català, i que, més tard, també han obtingut una resposta d'aquells qui defensen la continuació del Principat dins d'Espanya. De fet, la teoria desenvolupada en aquest primer apartat de l'aspecte

---

⁴⁸ Per més detall consultar Annex 6

econòmic de la independència es fonamenta en l'estudi fet per una d'aquestes organitzacions: el Cercle Català de Negocis (CCN).⁴⁹

Cal dir, abans de començar, que tots els arguments aquí presentats es basen primer en què la independència de Catalunya no suposaria cap conflicte bèl·lic (seria fatal per a Espanya iniciar una guerra obviant tots els principis democràtics davant l'opinió pública internacional) i que Catalunya esdevindria automàticament membre de ple dret de la Unió Europea.

Primer de tot hem de veure que la globalització econòmica juga molt a favor dels interessos independentistes, donat que actualment no hi ha cap trava perquè un país més aviat petit i sense gaires recursos naturals com és Catalunya pugui ser pròsper i assegurar unes bones condicions als seus ciutadans. Sense grans proteccionismes i amb la internacionalització dels mercats, la mida del territori no importa.

Així doncs procedim a exposar els tres arguments principals a favor de la secessió.

El primer factor a considerar és que, Catalunya, a l'esdevenir un estat completament sobirà, podria començar a establir relacions directes amb la resta de països de la Unió Europea i del món, sense el tràmit que actualment suposaria el govern espanyol. És a dir, entraria en la política internacional. Amb això, Catalunya aconseguiria representació en les principals administracions internacionals: dintre de la UE s'obtidria representació pròpia al Parlament Europeu, al Banc Central Europeu, al Consell de Ministres, etc. així com es tindria un comissari i s'ostentaria a la presidència de torn de la UE. Per altra banda, també s'ingressaria en les Nacions Unides, el Fons Monetari Internacional, l'OTAN⁵⁰, etc.

En definitiva, aquesta millor posició en quant a la política internacional habilitaria que es poguessin defensar de manera directa els interessos econòmics i empresarials de Catalunya, podent establir aliances amb d'altres països, tractats de caire comercial amb els principals territoris amb qui el Principat interactua amb més aflluència, etc.

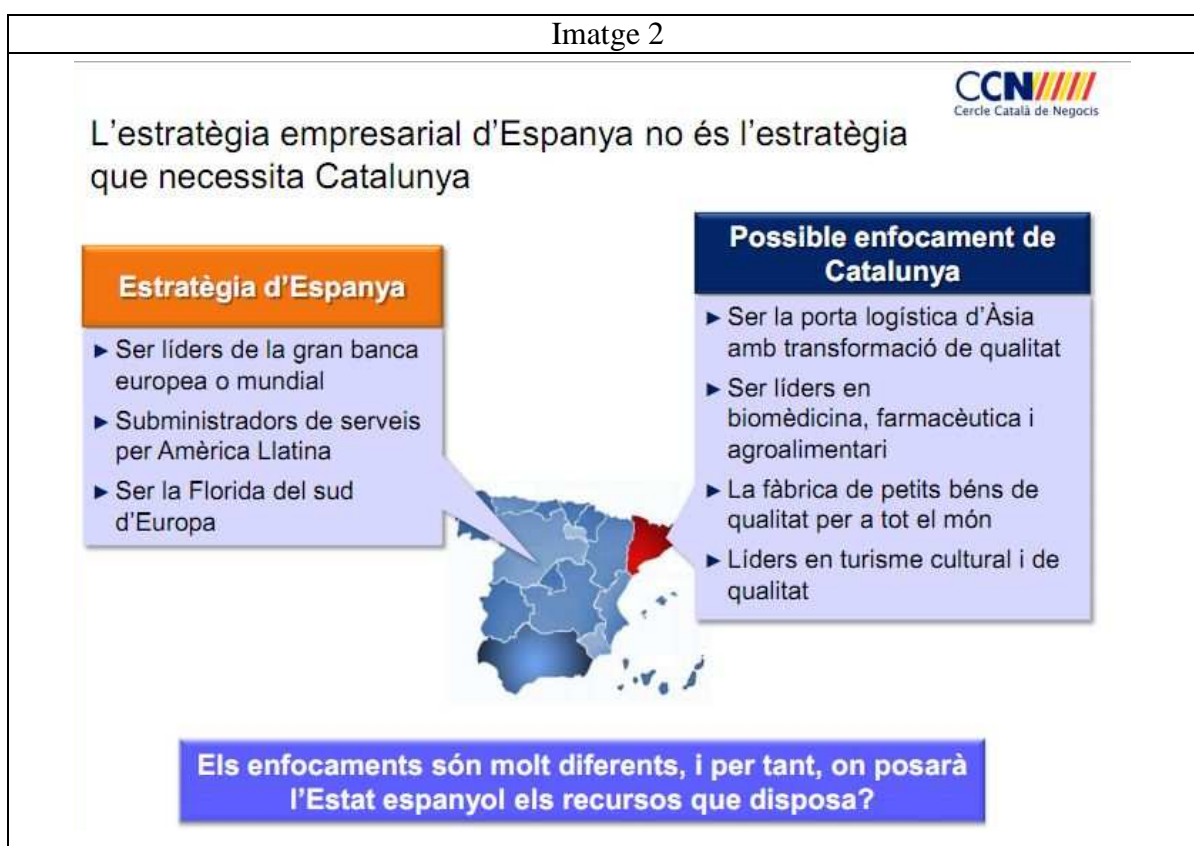
El segon aspecte que beneficiaria al conjunt de Catalunya, sobretot econòmicament (però no pas únicament), seria el fet que des de les

⁴⁹ CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi*

⁵⁰ L'entrada a l'OTAN (Organització del Tractat de l'Atlàntic Nord) evidentment s'hauria abans de debatre i negociar, doncs caldria crear un exèrcit propi.

administracions catalanes es podria legislar i aplicar les polítiques que fossin més apropiades per a obtenir el major benefici (no només en termes econòmics) de totes les branques de govern sobre les que ara la Generalitat no té competències absolutes: Legislació mercantil, civil i laboral, Seguretat Social, Hisenda Pública, Justícia, Defensa, Immigració, Grans infraestructures, control del sector financer, etc.⁵¹

En definitiva, podem dir que es podria desenvolupar l'estratègia més favorable per al conjunt de Catalunya, cosa que ara, com mostra la Imatge 2, és molt difícil que es doni en un Estat tan gran i heterogeni com és Espanya.

Font: CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi* (Capítol 1) p. 58

Aquesta imatge il·lustra perfectament la divergència que hi ha entre l'estratègia empresarial de Catalunya i la d'Espanya. Mentre que Espanya vol instaurar grans corporacions bancàries (com Banco Santander, per exemple) i crear grans urbanitzacions turístiques per a jubilats europeus (cosa que succeeix sobretot a Múrcia i Com. Valenciana), a Catalunya s'aposa més per les PIMEs amb productes de qualitat i pioners (sobretot en farmàcia) i per fer dels ports catalans la via d'entrada dels béns provinents d'Àsia que tinguin com a destí Europa (per això és tan fonamental el Corredor Mediterrani).

⁵¹ Per més informació consultar : CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi* (Capítol 1) p. 80-82

Finalment entrarem en l'argument principal de l'independentisme: el dèficit fiscal. Com ja s'ha exposat en la contextualització política i econòmica, Catalunya té amb Espanya una balança fiscal negativa equivalent al 8-10% del seu PIB. És a dir, Catalunya ingressa més diners a les arques públiques que no pas en rep un cop es produeix el repartiment de tot el capital acumulat entre totes les Comunitats Autònomes.

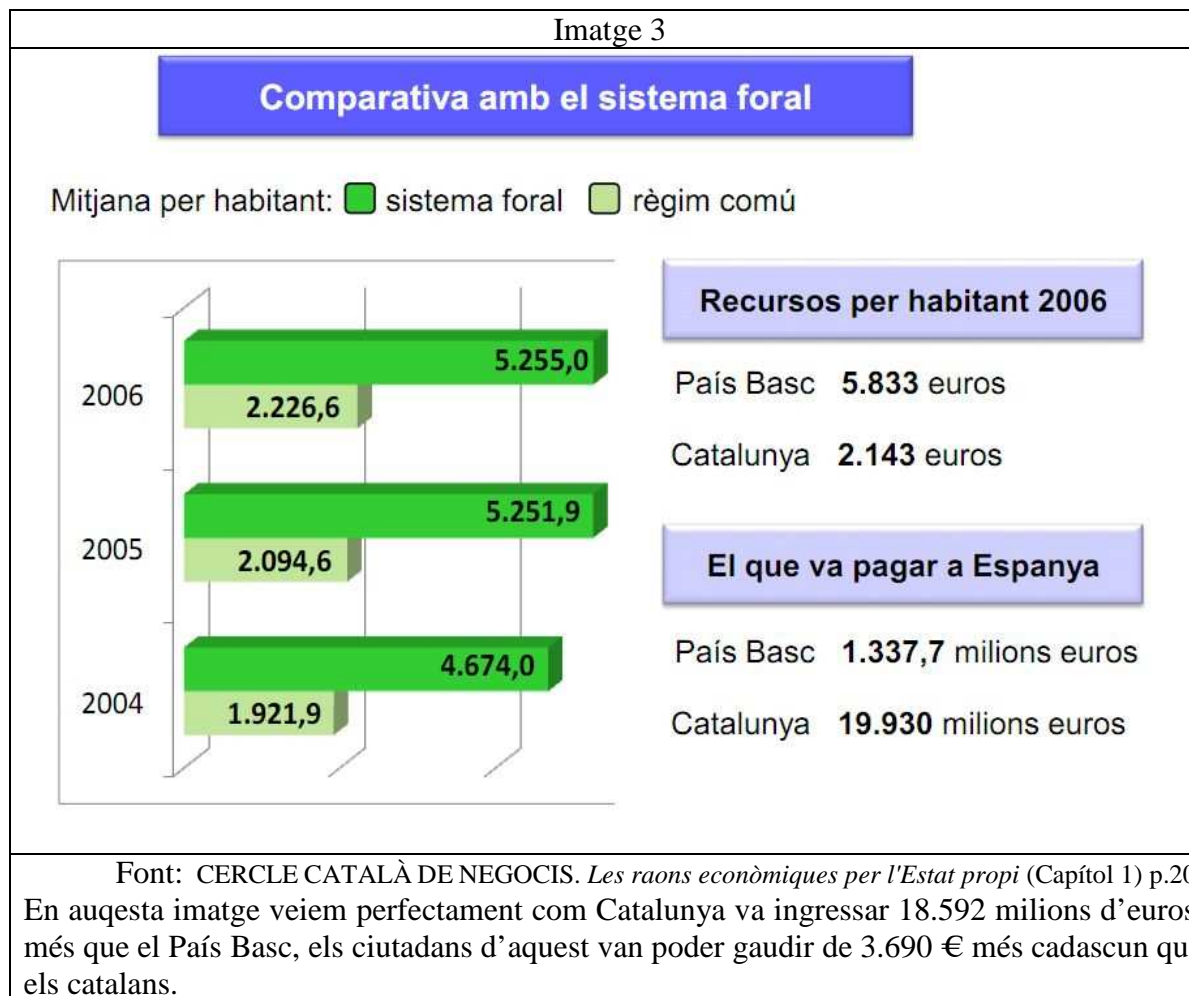
D'aquesta forma, si tenim en compte que el pressupost de la Generalitat el mateix any 2009 va ser de 37.000 milions⁵², es fàcil veure l'argument que es proposa des dels sectors tant federalistes com independentistes: cal eixugar el dèficit fiscal, ja que aquest perjudica greument l'economia catalana i suposaria un increment molt notori del pressupost que tindria la Generalitat (en concret al 2009 hagués suposat un increment del 44.6%). Per eliminar aquest saldo fiscal negatiu, el que s'hauria de fer seria crear una agència tributària pròpia que recaptés tots els impostos subjugats a totes les activitats econòmiques portades a terme a Catalunya (actualment s'encarrega de fer-ho l'Administració central).

Per veure exemplificat la càrrega que suposa per a Catalunya el fet de suportar any rere any un dèficit fiscal tan gran ens podem basar en el sistema fiscal establert al País Basc. Aquest territori, juntament amb Navarra, té la consideració de Comunitat Foral, és a dir, té uns privilegis que en aquest cas es tradueixen en un concert econòmic que li permet recaptar ell mateix els impostos que es produeixen en el territori. D'aquesta manera, és el govern basc qui controla els seus diners i només ha d'ingressar a les arques estatals una petita porció destinada a qüestions com Defensa o la Casa Reial. Com a conseqüència, i com es pot observar perfectament en la Imatge 3, Catalunya, tot i participar en major part a la construcció dels ingressos estatals, acaba rebent per cada habitant molt menys de la meitat del que rep un ciutadà basc.

---

⁵² GENERALITAT DE CATALUNYA. *Pressupostos 2009* p. 2.8

Imatge 3

En definitiva, segons l'estudi del Cercle Català de Negocis, una Catalunya independent (o, fins i tot, en forma d'estat federal) passaria a ser un país més pròsper econòmicament i la renda per càpita passaria a ser una de les més altes de la Unió Europea⁵³ i amb un augment considerable del PIB.

⁵³ Cal tenir en compte que el CCN elabora les seves dades a partir del dèficit fiscal que s'atribueix a l'any 2005 segons el flux monetari i que suposa uns 22.000 milions d'euros (10.2% del PIB) i suposant que l'activitat econòmica es mantindria intacta.

Per més informació consulteu: CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi* (Capítol 1) p.7

Imatge 4

Aspectes a matisar

Si bé no es posa en dubte l'increment de pressupost que aconseguiria la Generalitat sense el dèficit fiscal, cal dir que també hi ha alguns aspectes negatius per a l'economia catalana que podrien sorgir a causa d'un procés d'independència. Deixant de banda altres arguments que desenvoluparem més endavant, s'hauria de veure quines dificultats podrien sorgir.

Es podria destapar un període d'incertesa i inseguretat econòmica, sobretot en les empreses que tenen una gran activitat comercial amb Espanya i la resta de països de la UE, al veure la possibilitat que Catalunya no entrés directament en la UE, cosa que provocaria la implantació d'aranzels i tràmits burocràtics a les fronteres i que encaririen els productes, cosa que provocaria una pèrdua de competitivitat per part de les empreses catalanes. Aquesta incertesa i inseguretat també podria afectar a les multinacionals i compradors de deute, que no desitjarien un canvi tan

brusc com el que suposaria la creació d'un nou Estat. A tots aquests sectors caldria assegurar-los una certa estabilitat (tant com fos possible) per tal que no veiessin perillar els seus interessos empresarials i inversions.

Seguint amb els aspectes que caldria tenir en compte, trobem que Catalunya, com la resta de les Comunitat Autònomes, ha participat des del 1995 en la creació del Fons de Reserva de la Seguretat Social (iniciat a partir del Pacte de Toledo d'aquell mateix any), que pretén prevenir futures necessitats i complicacions en el sistema de la Seguretat Social. Així doncs, la independència podria suposar que tota aquesta inversió feta durant aquests darrers anys es podria perdre (ja que el capital ingressat en principi romandria a les arques espanyoles) i, perquè això no succeís, s'hauria de negociar amb el govern espanyol per poder recuperar aquests diners i crear llavors un fons català amb els mateixos objectius.

4.2. INCONVENIENTS DE LA INDEPENDÈNCIA

Un cop vistos els principals arguments econòmics favorables a la independència, passarem a analitzar els que es mostren en contra.

Primer de tot, ens centrarem en el principal temor dels empresaris catalans davant una hipotètica separació d'Espanya: el boicot als productes catalans com ja va passar amb el cava l'any 2005⁵⁴. Per poder entendre aquest fet, doncs, ens fixarem en l'estudi realitzat en el llibre "Sense Espanya" de Modest Guinjoan i Xavier Cuadras⁵⁵. Cal tenir en compte una sèrie d'aspectes estretament relacionats amb un boicot comercial⁵⁶:

- Tot i la tendència a la baixa durant les últimes dues dècades, el mercat espanyol suposa per a Catalunya el 18% del valor de la producció i el 54% de les exportacions totals. És a dir, hi ha una gran dependència d'aquest mercat.

---

⁵⁴ Entenem que, al portar a terme un procés d'independència, part de la població i empreses espanyoles deixarien de comprar productes catalans per tal de mostrar així la seva reprovació a aquest projecte.

Per veure un article en relació al boicot al cava català anar a: Annex 8

⁵⁵ Modest Guinjoan és doctor en Economia per la Universitat Autònoma de Barcelona i Xavier Cuadras Morató és doctor en Economia per la University of York.

⁵⁶ Les dades del primer punt es troben a CUADRAS MORATÓ, X.; GUINJOAN I FERRER, M. (2011) *Sense Espanya* p.188. La resta de punts constitueixen un resum d'aspectes expressats en el mateix document.

- S'entén que els boicots són unes accions temporals, no pas indefinides.
- Els boicots estan fortament lligats als sentiments i les passions, ja que una determinada acció (com en el cas català, la independència) és considerada com una ofensa. Això suposa que els principals agents d'aquests són els consumidors, no pas les empreses. És a dir, així com els consumidors individuals poden estar més influenciats a l'hora d'efectuar les seves compres per raons emocionals, en el sector empresarial totes les accions estan regides per una major racionalitat, doncs un empresari espanyol, per molt ofès que estigui, acostumarà a prioritzar sempre en totes les operacions pròpies de l'empresa la màxima rendibilitat. D'aquesta manera, veiem com el boicot seria bàsicament sobre els productes de consum.
- Molt probablement, les corporacions multinacionals que concentren la seva producció a Catalunya no es veurien afectades pel boicot, ja que es veurien emparades per l'escut que suposaria una marca global, impossible de ser associada a cap territori en concret.

Així doncs, Guinjoan i Cuadras plantegen tres tipus de boicots que es podrien donar, segons la seva intensitat, i mesuren el seu impacte negatiu que molt probablement tindrien en el PIB català⁵⁷. Les dades serien les següents:

Tipus de boicot	Impacte sobre les vendes a consumidors finals	Impacte sobre les vendes a empreses	Repercussió en el PIB català.
Baix	20%	10%	-2%
Plausible	40%	20%	-4%
Alt	60%	30%	-6.1%
Molt alt	80%	40%	-8.2%

Cal dir que, com es veu a la taula, es creu que el boicot més plausible seria el relatiu al 40% de les vendes als consumidors finals i 20% de les vendes a les empreses. Malgrat això, un estudi publicat per la UOC (Universitat Oberta de Catalunya) el 2010⁵⁸, mostrava com només un 20.9% dels enquestats (tots ells

⁵⁷ CUADRAS MORATÓ, X.; GUINJOAN I FERRER, M. (2011) *Sense Espanya*. p.141

⁵⁸ INSTITUTO DYM. *Diagnòstic de percepcions Catalunya-Espanya*

ciutadans espanyols) donaria suport a un boicot en el cas que Catalunya s'independitzés⁵⁹.

Deixant de banda la qüestió del boicot, procedim a destacar tres factors més que farien trontollar la viabilitat d'un Estat Català. Aquests són: l'efecte frontera, l'adquisició de totes les competències i costos d'un Estat i la possible sortida de la Unió Europea⁶⁰. L'efecte frontera, segons Buesa, es refereix a «*los costes que, para comerciar, se derivan de la existencia de fronteras y que se manifiestan en el hecho de que el intercambio de mercancías y servicios es mucho más fácil en el interior de cada país que con el exterior aun cuando no existan aranceles*»⁶¹. L'economista, a més, atribueix aquest fenomen a la idiosincràsia entre els territoris d'un mateix país i la inexistència de tràmits burocràtics per comerciar entre aquests. Així doncs, tot i que és un factor molt difícil de calcular ja que depèn d'una immensa quantitat de variables, sí que podem dir que provocaria un descens de l'activitat comercial entre Espanya i Catalunya, cosa que sobretot repercutiria de forma negativa al Principat.

Continuant amb aquests tres factors que influenciarien en l'economia catalana, convé fixar-nos en l'assimilació de noves competències com a Estat. Si Catalunya esdevingués un país completament sobirà, hauria d'absorbir part de les competències que ara pertanyen a l'Administració central. Les principals serien: justícia, defensa, relacions exteriors, grans infraestructures, regulació de l'economia... Segons el càlcul de Buesa, aquestes noves despeses a què hauria de fer front la Generalitat ascendirien, aproximadament, als 6.500 milions d'euros, tot i que cal considerar que en els primers exercicis caldria fer un esforç econòmic més gran, donat que es necessitaria construir edificis, equipaments i serveis per tal de poder desenvolupar correctament les noves funcions.

Finalment, i com a últim argument econòmic en contra de la secessió de Catalunya, trobem la possible sortida de la Unió Europea del Principat. Deixant de

---

⁵⁹ Per més informació consultar: Annex 9

⁶⁰ Altra vegada, l'estudi d'aquests tres elements s'ha recolzat en un estudi econòmic ja existent: BUESA, M. (2010) *La Crisis de la España fragmentada*

⁶¹ BUESA, M. (2010) *La Crisis de la España fragmentada*. p. 170. Mikel Buesa (Guernica, 1951-) és catedràtic d'Economia Aplicada a la Universidad Complutense de Madrid i director de la Càtedra de Economía del Terrorismo des del 2006.

Cal afegir que l'efecte frontera fou un terme encunyat per primera vegada pel professor canadenc McCallum el 1995.

banda els arguments que defensen aquesta postura, donat que els analitzarem més endavant, podríem dir que aquest seria potser el factor que més influiria en el desenvolupament econòmic català. El fet de no ser un estat de ple dret dintre de la UE suposaria dues qüestions: la sortida del Mercat Interior Europeu i la sortida de la Unió Monetària.

Al no estar dintre del mercat comú, Catalunya hauria de fer front a la problemàtica que suposaria l'aplicació de nous aranzels⁶² per comerciar amb tots els països membres i els costos derivats de la tramitació duanera, cosa que, segons les xifres de Mikel Buesa, faria pujar el preu dels productes catalans un 13%. Amb aquesta pèrdua de competitivitat que suposaria l'encariment dels béns catalans, els intercanvis comercials amb els països pertanyents a la confederació es veurien greument afectats i molt probablement es produiria una deslocalització de les empreses multinacionals, que veurien més beneficis traslladar-se a altres territoris sense taxes ni transaccions afegides.

A més, considerant la sortida de la Unió Monetària, hi hauria la dificultat afegida del canvi de divisa, amb tots els costos que això suposa, tant al nivell dels intercanvis comercials com a nivell de l'Administració, que hauria d'encunyar una nova moneda i crear un banc central propi.

En resum, segons l'estudi del catedràtic basc, si sumem aquests tres últims factors, una Catalunya independent podria veure com el seu PIB cauria fins a un 11%⁶³, aproximadament, tot i el sanejament del dèficit fiscal. Això provocaria, entre d'altres conseqüències, una disminució de l'ocupació (completament lligada al PIB) i una davallada de les recaptacions de la Generalitat. És a dir, Catalunya entraria en una nova crisi econòmica⁶⁴.

---

⁶² La Tarifa Exterior Comú, que s'imposa sobre totes les importacions provinents de fora de la Unió Europea, suposa una càrrega del 5.7% sobre el preu del producte.

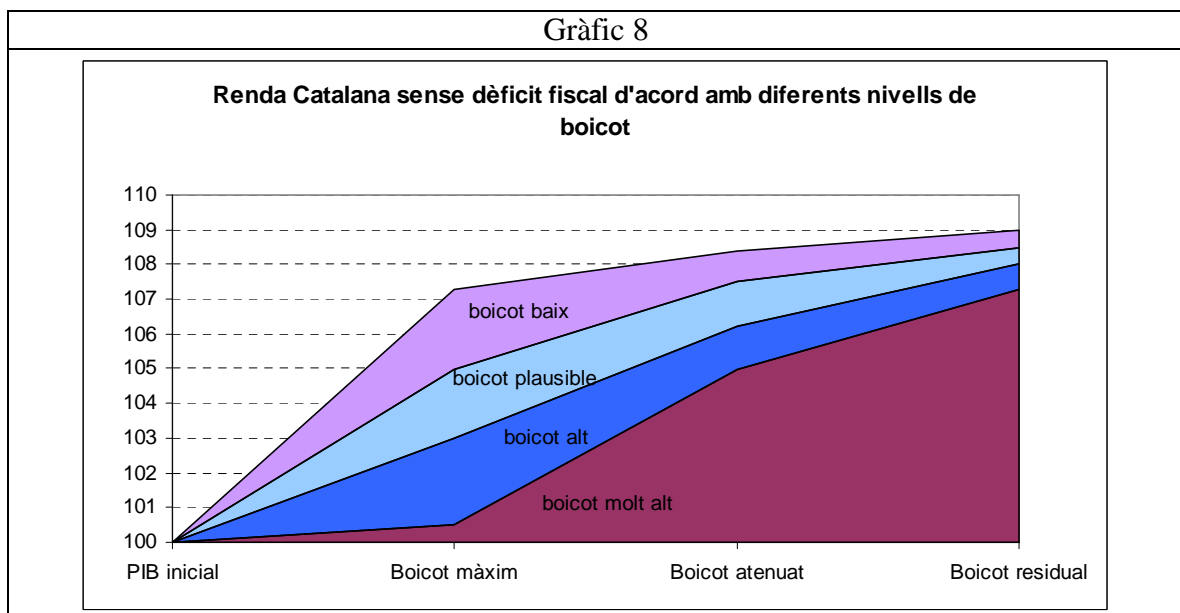
⁶³ Per més informació sobre el càlcul de la caiguda del PIB consultar: BUESA, M. (2010) *La Crisis de la España fragmentada*. p. 176-179

⁶⁴ Per una major comprensió consultar: Annex 10

Aspectes a matisar

Els arguments exposats en aquesta última part, com també succeïa amb l'argumentari a favor de la independència, tenen alguna llacuna o aspecte que seria important matisar.

Si ens tornem a fixar en el possible boicot, en el mateix llibre ("Sense Espanya") on és analitzat, finalment es recombinen els resultats obtinguts sobre quin seria l'impacte en el PIB dels diferents tipus de boicots amb les dades referents a l'esmentat dèficit fiscal⁶⁵. D'aquesta manera, es pot concloure quina seria l'evolució del PIB si el boicot fos sanejat amb els diners recuperats de l'actual saldo fiscal negatiu.

Gràfic d'elaboració pròpia a partir de les dades trobades a:

CUADRAS MORATÓ, X.; GUINJOAN I FERRER, M. (2011) *Sense Espanya*. p.201

En aquest gràfic veiem quina seria l'evolució dels quatre tipus de boicots possibles en tres períodes (evidentment, no es pot concretar la seva durada): boicot màxim, atenuat i residual. Es veu perfectament com cap dels boicots aconseguiria baixar la renda catalana i que a la vegada, aquest (pel fer de ser quelcom temporal) anirien disminuint la seva força.

Per altra banda, tot i que en un primer moment es considerava que l'efecte frontera era un factor clarament determinant per entendre el conjunt de les economies mundials, últimament, segons s'exposa al llibre "Sense Espanya", s'ha vist que «la seva magnitud és molt més moderada del que inicialment s'havia

⁶⁵ Recordem que aquest dèficit fiscal català suposa la pèrdua d'un 8-10% del PIB. En aquest cas, Guinjoan i Cuadras utilitzen la mitjana del dèficit entre el 2001 i el 2005 equivalent el 9.5% del PIB.

establert»⁶⁶. A més a més, sembla ser també que hi ha molts més factors⁶⁷ que influeixen en aquest fenomen, cosa que fa que sigui gairebé impossible fer una “fórmula” aplicable universalment.

Traslladant-nos cap a l'argument que exposava el cost de les noves competències que tindria l'Administració catalana, cal considerar dues qüestions: la primera, que aquesta despesa afegida seria fàcilment absorbida pels diners recuperats a partir del sanejament del dèficit fiscal (sempre i quan el context econòmic fos similar a l'actual); i, la segona, que en l'anàlisi presentat tampoc es té en compte que el fet d'assimilar noves funcions implicaria també una creació de nous llocs de treball. En concret, caldria la incorporació d'entre uns 60.000 i 75.000 nous funcionaris⁶⁸.

Ja per acabar, trobem com l'argument exposat a partir de la sortida de la Unió Europea és força sòlid. De fet, només podria ser rebutjat si es qüestionés la premissa que fa servir com a punt de partida: no està clar si Catalunya un cop independitzada d'Espanya seguiria dins de la UE.

4.3. LI INTERESSA A ESPANYA LA SECESSIÓ DE CATALUNYA?

En aquests últims apartats hem vist com afectaria econòmicament la independència de Catalunya a Catalunya, però ¿què podria succeir a Espanya?. Evidentment, no podem fer un càlcul precís del que succeiria, però sí que podem veure quina importància té l'economia catalana dins l'espanyola i, per tant, quins elements podria perdre aquesta.

En primera instància caldria fer esment a unes paraules expressades per Kenneth Rogoff⁶⁹ quan li van preguntar per l'economia espanyola actual: «Es necessiten mesures importants, particularment en el mercat laboral. Espanya, no obstant això, és un país amb nombroses fortaleses i no es pot comparar amb altres països. Té multinacionals que són excel·lents, té regions com Catalunya que,

---

⁶⁶ CUADRAS MORATÓ, X.; GUINJOAN I FERRER, M. (2011) *Sense Espanya*. p. 194

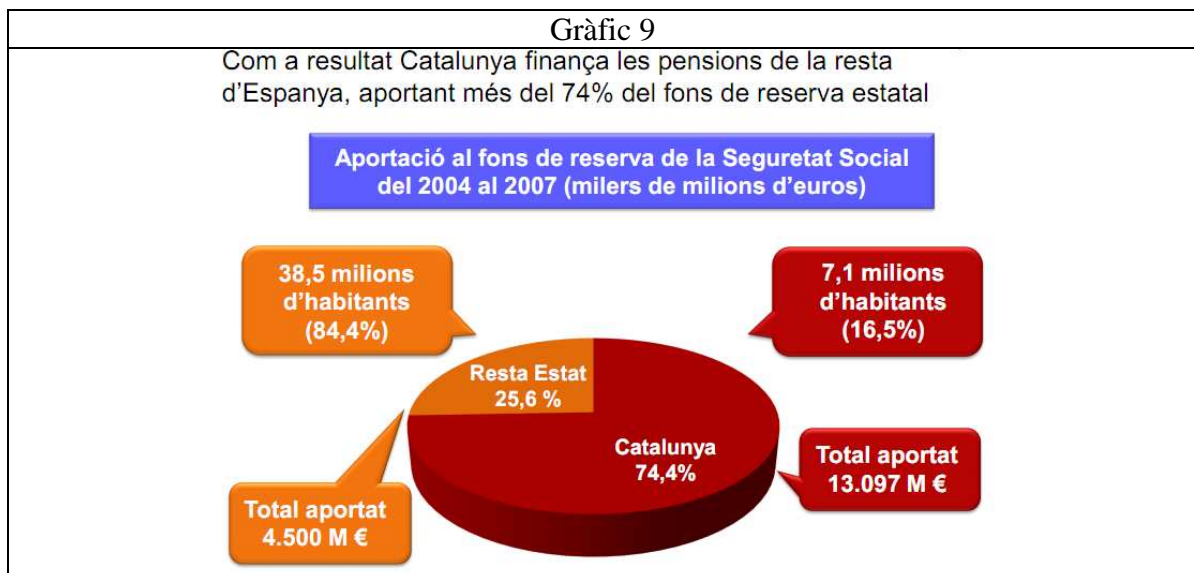
⁶⁷ Altres factors que es considera que influeixen notablement en l'efecte frontera: les diferències culturals i idiomàtiques, les preferències dels consumidors, les no suficients infraestructures que uneixen dos estats, l'ús de divises diferents... És obvi que molts d'aquests factors no són extrapolables al cas català.

⁶⁸ Així s'exposa a CUADRAS MORATÓ, X.; GUINJOAN I FERRER, M. (2011) *Sense Espanya*. p.203

⁶⁹ Kenneth Rogoff (1953) és professor de Polítiques Públiques i d'Economia a la Harvard University i exdirigent del Fons Monetari Internacional.

aïllada, seria un dels països més rics del món»⁷⁰. Així doncs, és evident que el Principat és un puntal del sistema econòmic estatal i, com és natural, probablement aquest també se'n ressentiria.

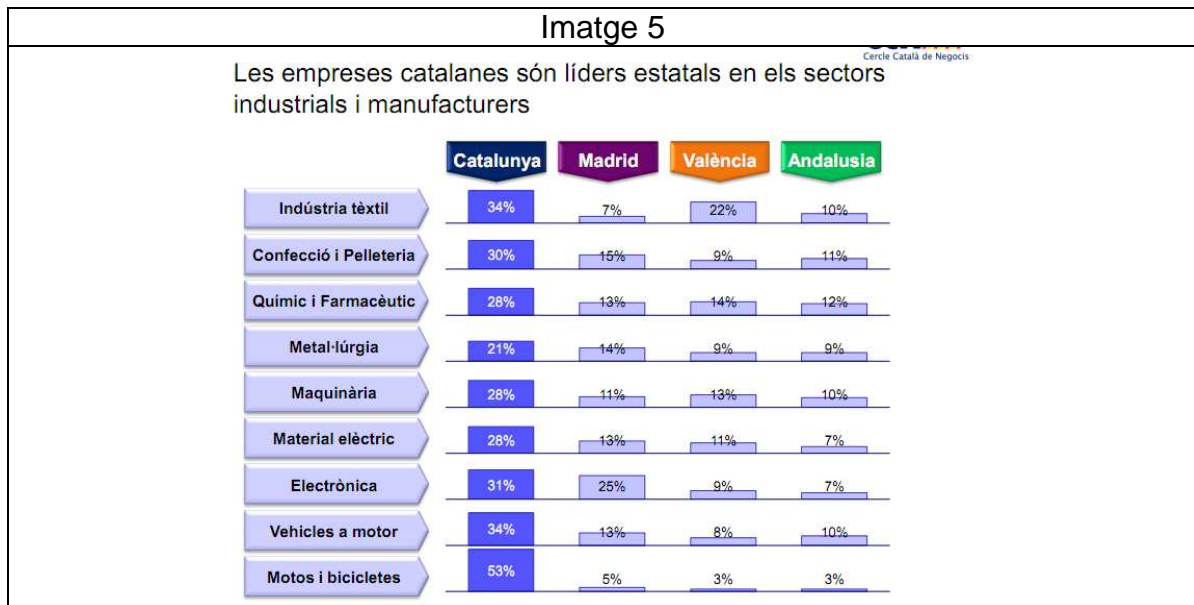
Seguint amb més dades, Catalunya, segons l'estudi ja esmentat del Cercle Català de Negocis, tot i suposar només el 16% de la població, és el territori a qui li correspon el 20% del PIB espanyol i d'on surten el 24% dels impostos que recapta l'Estat. A més a més, com veiem en el Gràfic 9, Catalunya, entre el 2004 i el 2007, ha aportat el 74.4% del total dels fons de reserva de la Seguretat Social, cosa que encara posa més èmfasi en com n'és d'important aquest territori per les arquitectures estatals.

Font: CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi* (Capítol 1) p.34
En aquest gràfic veiem com n'és de desmesurada l'aportació de Catalunya al fons de reserva de la Seguretat Social en proporció al nombre d'habitants que aquesta Comunitat té respecte al total d'Espanya.

En el sector empresarial, tot i la tendència a la baixa de les últimes dècades, Catalunya continua essent un pulmó per a Espanya comparat amb altres Comunitats Autònomes, tal com se'ns mostra també a la Imatge 5 que segueix.

⁷⁰ Per veure l'article complet consulteu: Annex 11

Font: CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi* (Capítol 1) p.57
 En aquesta imatge apareixen diversos sectors de la indústria en els quals Catalunya és clarament capdavantera respecte a d'altres Comunitats Autònomes força industrialitzades (faltaria el País Basc).

Ja per concloure, Espanya, amb una hipotètica independència de Catalunya, també perdria evidentment una part del mercat, tot i que, com és evident, l'impacte seria inferior al que tindria per Catalunya perdre part de l'espanyol; tant per la diferència entre les dimensions d'ambdós estats com per les característiques de l'estructura econòmica d'Espanya, ja que se suposa que podria reconduir la davallada d'intercanvis amb Catalunya suplantant-la per una major presència en d'altres països de la Unió Europea.

4.4. LES CLAUS DE VOLTA

Un cop vistos els principals factors que influïrien en com es desenvoluparia tot el procés de creació d'un nou Estat Català, en podem extreure quines serien les claus de voltat, els pilars més importants que sostenen a tota la resta d'elements. En podem distingir dos, de claus de volta. La primera, sens dubte, seria el mètode seguit en el procés d'independència, és a dir, la correcta relació i negociació entre Espanya i Catalunya durant la transició al nou panorama. A ambdós territoris seria

molt convenient portar a terme unes negociacions positives, per dir-ho d'alguna forma, en la mesura que fos possible, ja que, a part de la major estabilitat que això produiria, els dos nous estats aconseguirien un nou aliat en el mercat internacional i en l'estructura d'Europa. Un exemple molt entenedor seria el corredor mediterrani ferroviari: si s'acabés construïnt aquesta via de transport de mercaderies, tots els productes que sortissin de València, Múrcia i Andalusia cap a la resta d'Europa, haurien de passar per Catalunya i, per tant, la conveniència perquè hi hagi unes bones relacions és força important.

La segona clau de volta seria potser la més complexa, a més que, en gran part, no depèn ni d'Espanya ni de Catalunya, sinó del conjunt de la Unió Europea. ¿Estaria Catalunya dintre de la UE de forma automàtica un cop aconseguida la independència?

Per una banda, alguns experts, com el ja citat Mikel Buesa, exposen que no, ja que, com diu aquest economista, «*la UE está integrada por los Estados que, en el curso de su formación, se han ido adhiriendo a ella y que, previamente, han sido aceptados unánimemente por todos sus miembros*» i afegeix que «*sus tratados constitutivos no contemplan la posibilidad de que cualquiera de los territorios que forman parte de los Estados miembros puedan separarse de ellos*»⁷¹. En resum, Catalunya, al ser un nou Estat, hauria de romandre un temps fora de la Unió Europea mentre es portessin a terme les negociacions per la nova incorporació. A més, si aquesta es produís, caldria tenir en compte que s'haurien de reestructurar tots els òrgans de la confederació, ja que haurien de tenir-hi cabuda els representants catalans.

Per altra banda, però, d'altres experts, com Antoni Abad⁷² exposen que el buit legal que hi ha en la legislació europea sobre els processos de secessió en els països membres (evidentment, la consecució de la independència per part d'un territori és un fet molt extraordinari) pot ser suplantat pel dret consuetudinari internacional, establert en aquest cas en la Convenció de Viena del 1978.

---

⁷¹ BUESA, M. (2010) *La Crisis de la España fragmentada*. p. 172

⁷² Antoni Abad i Ninet (1975) és doctor de Filosofia per la Universitat de Barcelona i professor de dret constitucional comparat i teoria legal a State University of New York i anteriorment a Law School de Stanford University i a Lincoln Law School of San Jose.

Bàsicament, Catalunya es podria aferrar a l'article 34 d'aquesta convenció, que exposa el següent:

«Quan una part o parts d'un territori d'un Estat es separa per formar un o més Estats, tant si l'Estat predecessor continua existint com si no, tot tractat en vigor en data de successió dels Estats respecte del territori complet de l'Estat predecessor continua en vigor respecte a cada estat successor que es formi.»⁷³

D'aquest article en podem deduir que la independència de Catalunya provocaria la creació de dos nous Estats, Catalunya i "Nova Espanya", que no podrien ocupar caps dels dos automàticament el lloc de l'Estat originari. A més, la mateixa Convenció, segons Abad, exposa que «els nous Estats poden decidir a quins tractats es volen adherir» i que «la dissolució d'un Estat no ha de suposar la interrupció dels drets i obligacions dels nous Estats successors o dels seus ciutadans»⁷⁴. És a dir, els catalans, no haurien de tenir cap impediment per seguir sent ciutadans europeus de ple dret, ja que actualment ja ho són, i el territori de Catalunya tampoc hauria de renunciar al seu dret de formar part de la UE, ja que ara ja hi participa, i a més, correspondria a Catalunya, com a nou estat, decidir a quins tractats vol adherir-se.

Per altra banda, cal dir que la Unió Europea no podria intervenir legalment en el procés de secessió, però sí que llavors, com a organisme legislador que és, podria adequar el seu marc legislatiu a les noves circumstàncies creades. Tot i així, molt probablement, la gran majoria de la UE portaria a terme una campanya en contra de la independència per interessos interiors de cada Estat. Així s'exposa al llibre "La Temptació Independentista":

«Els diplomàtics no entenen de bondat, només d'interessos d'estat, i bona part dels països de la Unió Europea, particularment els nostres veïns més pròxims, tenen pocs motius per a fer costat a la secessió catalana. Gran Bretanya s'hi juga Escòcia amb el petroli i la pesca del mar del nord. A França no li vindrà gaire de gust veure el Rosselló bascular de nou cap a Barcelona ni encendre els ànims de bretons, corsos i bascos. Dinamarca hi

⁷³ ABAD I NINET, A. *Catalunya independent en el sí de la Unió Europea* [en línia] p.14

⁷⁴ *Ibid* p. 14

veuria perillar el seu sud germanòfon. Itàlia s'hi oposaria patint pel futur del Tirol del Sud. I Portugal? Portugal és cada dia més un protectorat econòmic espanyol i difícilment s'enfrontarà a Madrid sense tenir-hi res a guanyar. Bé: els alemanys doncs? La resposta per defecte és no perquè, a més, un canvi de fronteres a Europa trastocaria l'estructura política del continent i seria un autèntic malson per a Berlín, ja que podria exacerbar les aspiracions autonomistes dels bavaresos. Quan els catalans pensem en el possible trencament de Bèlgica hi veiem els flamencs entrant a la Unió Europea però els alemanys hi veuen els valons sumant-se a França i l'Estat Francès demanant més escons al Parlament Europeu i més vots al Consell Europeu»⁷⁵.

---

⁷⁵ MANENT, Jordi (2010) *La Temptació independentista* p. 99-100

5. CONCLUSIONS

Com s'ha exposat en tota l'extensió del treball, els arguments de la independència suposen realment una tema de debat amb moltes variables i sense la possibilitat d'arribar a conclusions del tot objectives. El que trobem és un problema de percepcions i d'interessos que difícilment pot ser resolt en la seva totalitat. Les diferències de visió sobre quin és l'estatus de Catalunya com a comunitat entre el conjunt de la societat espanyola i la societat catalana fan que moltes vegades els arguments per exposar un dels dos punts de vista siguin rebutjats ràpidament per l'altre, concebant-les com a fal·làcies que parteixen d'una base errònia, carregada de prejudicis. Mentre que el poble català es concep a ell mateix com a nació, la resta de la societat espanyola creu que aquesta no és més que una altra expressió de la nació que engloba tot el territori estatal: la nació espanyola. Cal veure, però, en aquest assumpte, que els sentiments tenen un enorme pes, ja que fins i tot podríem entendre que dificulten un anàlisi completament racional d'aquest.

Quelcom similar succeeix al tractar els aspectes més econòmics de la hipotètica independència de Catalunya: els interessos d'uns i altres són completament oposats i això es tradueix en arguments clarament incompatibles. Així no obstant, podem concloure que la qüestió econòmica i política fonamental rau en l'acceptació internacional de Catalunya com un estat de ple dret i que, concretament, el conjunt de la Unió Europea acceptés l'Estat Català com un membre més.

Així doncs, la síntesi d'aquest treball es podria portar a terme mitjançant una quadrícula i així assenyalar de forma senzilla i efectiva les raons de la independència.

Raons a favor	Raons en contra
Identitàries	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Catalunya és una nació i té dret a autodeterminar-se com a Estat. ▪ Només es pot garantir la llengua i la cultura catalana amb un Estat que les recolzi. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Catalunya forma part de la nació espanyola i per tant no té sentit que es vulgui autodeterminar. ▪ La Constitució ja garanteix la preservació de la cultura i la llengua catalana.
Econòmiques	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Amb els diners del dèficit fiscal Catalunya seria més rica. ▪ Catalunya, al mantenir-se dintre de la Unió Europea no tindria cap barrera per continuar comerciant amb Espanya i la resta d'Estats membres. ▪ Amb un Estat Català es podria adaptar les polítiques econòmiques i polítiques segons fos més convenient per les empreses catalanes. ▪ Catalunya entraria en el mercat i les organitzacions internacionals, podent defensar els seus interessos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Catalunya no romandria en la Unió Europea i això provocaria la instauració d'aranzels i una nova divisa. ▪ La independència generaria inestabilitat política. ▪ L'efecte frontera i els possibles boicots perjudicarien a les empreses catalanes que tenen una part important del mercat a Espanya. ▪ Una Catalunya independent hauria de fer front a noves despeses.

En el futur, a partir de la recerca bibliogràfica portada a terme en aquest treball, podrien sorgir noves línies d'estudi per intentar aprofundir més en les implicacions i les argumentacions. Potser, una investigació que es podria realitzar seria un treball més a nivell sociològic: en què repercuteix socialment l'existència d'un conflicte argumentatiu sobre la independència de Catalunya, quines percepcions en té la majoria de la població, tant espanyola com catalana, etc.

Malgrat tot, els objectius d'aquest projecte han estat d'altres, enunciats al principi: recercar i analitzar els arguments fonamentals de la independència i entrar a nivell personal en les tècniques correctes d'argumentació i entrar en el joc de l'argumentació i la contraargumentació. A nivell global, doncs, podem considerar que s'ha complert amb aquests objectius tot i que, com és obvi, s'ha hagut d'integrar aquesta recerca en un marc restringit principalment per la falta de recursos i la impossibilitat de portar a terme un anàlisi complet de l'àmbit estudiat. Per exemple, hagués pogut ser interessant incloure una recopilació d'articles i

opinions publicats en els diferents medis de comunicació i estudiar quines idees estaven implícites dintre de cada línia argumentària.

Finalment, i ja a nivell d'opinió personal, considero que la situació actual és pràcticament insostenible: s'ha de donar una resposta a les reivindicacions d'uns i altres, doncs el context actual no sembla beneficiós ni per Espanya, en constant conflicte intern, ni per Catalunya, que veu com les seves reivindicacions no són escoltades. Així doncs, penso que les úniques vies de sortida d'aquest atzucac serien: o bé la confecció d'un estat federal amb un alt nivell de descentralització, cosa que implicaria reformar la vigent Constitució; o bé, directament, la consecució per part de Catalunya d'un Estat propi, que potser semblaria el camí més difícil, però també podríem considerar que acabaria definitivament amb el conflicte Catalunya-Espanya.

A més a més, considero que, tot i aquesta dificultat afegida de la independència, cada dia la consecució d'un Estat propi és més possible. Em fonamento en dues raons: primer, perquè a partir de les consultes sobiranistes s'ha creat arreu de Catalunya un entramat d'organització civil inèdit fins aleshores i que actualment ja està treballant per aconseguir a mitjà termini una base social sòlida en favor de la independència; i, segon, perquè Catalunya no és l'únic atleta dins d'Europa que corre per aconseguir la seva meta (la total sobirania): Escòcia està avançant fermament per plantejar en un parell d'anys un referèndum sobre la independència i podria ser qui obrís la caixa dels trons, facilitant el camí a Catalunya.

6. BILIOGRAFIA

LLIBRES

- ALEXANDRE, V. (1999). *Jo no sóc espanyol*. Barcelona: Proa.
- ALEXANDRE, V. (2006). *La Paraula contra el mur: la independència no és un privilegi*. Barcelona: La Busca.
- BALCELLS, A. (2004). *Breve historia del nacionalismo catalán*. Madrid: Alianza Editorial.
- BEL, G. (2011). *Espanya, capital París: tots els camins porten a Madrid*. Barcelona: La Campana.
- BLANCO, R.L. (2005). *Nacionalidades históricas y regiones sin historia: A propósito de la obsesión ruritana*. Madrid: Alianza Editorial.
- BUESA, M. (2010). *La Crisis de la España fragmentada: economía política de la era Zapatero*. Madrid: Encuentro.
- CLUB ARNAU DE VILANOVA, (Coord.). (2001). *Para entendernos: los grandes temas del debate España-Catalunya*. Barcelona: Ariel.
- CUADRAS, X.; GUINJOAN, M. (2011). *Sense Espanya: balanç econòmic de la independència*. Barcelona: Pòrtic.
- FERRER, F. (2000). *Catalanofòbia: el pensament anticatalà a través de la història*. Barcelona: Edicions 62.
- FIGUERES, J.M. (1997). *Història de l'anticatalanisme: el diari ABC i els seus homes*. Tarragona: El Mèdol.
- FONTANA, J. (1997). *Introducció a l'estudi de la història*. Barcelona: Crítica.
- GIL, S. (2004). *The Border effect in Spain*. Madrid: FEDEA.
- GUEREÑA, J.L. i MORALES, M. (2006). *Los Nacionalismos de la España contemporánea: ideologías, movimientos y símbolos*. Málaga: CEDMA.
- LINZ, J.J. et. al. (1981). *Atlas electoral del País Vasco y Navarra*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- LÓPEZ, E.M. (1983). *La Conciencia regional en el proceso autonómico español*. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- MANENT, J. (2010). *La Temptació independentista: una anàlisi crítica de la radicalització del nacionalisme català*. Lleida: Pagès.
- MILEY, T.J. (2006). *Nacionalismo y política lingüística: el caso de Cataluña*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales.

- PUIGJANER, J.M. (2007). *¿Una Catalunya sin España?: carta de un escritor catalán a sus amigos españoles*. Lleida: Milenio.
- RENYER, J. (2010). *Anticatalanisme i antisionisme, avui*. Barcelona: Duxelm.
- RUBERT, X. (1999). *Catalunya: de la identitat a la independència*. Barcelona: Empúries.
- SAVATER, F. (1996). *Contra las patrias*. Barcelona: Tusquets.
- SIMON, L. (2010). *Catalunya contra Espanya: el partit interminable*. Valls: Cossetània.
- SINCA, G. (2004). *Adéu Espanya!: independència sí, independència no: la societat catalana reflexiona sobre el futur*. Barcelona: Columna.
- TERRICABRAS, J.M. (2001). *Raons i tòpics: catalanisme i anticatalanisme*. Barcelona: La Campana.
- VEGA, P. (2001). *Cataluña y España: Miradas Cruzadas*. Barcelona: Ediciones del Bronce.
- VERGÉS, J.C. (1997). *El Peatge de Catalunya i la fi de la història espanyola*. Barcelona: La Campana.
- VV. AA. (1998). *España, Cataluña: un diálogo con futuro*. Barcelona: Planeta.

WEB

- ABAD I NINET, A. *Catalunya independent en el sí de la Unió Europea* [en línia] Barcelona: Cercle d'Estudis Sobiranistes, 2010. <<http://bit.ly/zrdepM>> [Consulta: 16.11.2011].
- ABC. *La dignidad de la Constitución*. [en línia] Madrid: 27.11.2009 <<http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/2009/11/27/006.html>> [Consulta: 12.01.2012]
- ABC. *Montilla agradece a la prensa catalana los servicios prestados*. [en línia] Madrid: 27.11.2009 <<http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/2009/11/27/007.html>> [Consulta: 12.01.2012]
- CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. *Eines CEO* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011. <<http://www.einesceo.cat/>> [Consulta: 10.10.2011].

- CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. *Baròmetre d'Opinió Pública* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011.
<<http://ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/home/fitxaEstudi.html?collId=3808&lastTitl e=Bar%F2metre+d%27Opini%F3+Pol%EDtica+%28BOP%29.+3a+onada+2011>>
[Consulta: 10.10.2011].
- CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. *Què és i què es fa?* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya,
<<http://ceo.gencat.cat/ceop/AppJava/pages/ceo/contingut/queesquefa>> [Consulta: 15.11.2011].
- CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Qui som* [en línia] Bigues i Riells: Cercle Català de Negocis,
<<http://www.ccncat.cat/?q=content/qui-som>> [Consulta:15.11.2011].
- CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi. Capítol 1: L'Estat espanyol està arrossegant Catalunya a la decadència econòmica.* [en línia] Bigues i Riells: Cercle Català de Negocis, 2011.
<<http://www.ccncat.cat/sites/default/files/REEP%20Capi%CC%81tol%201.pdf>>
[Consulta: 16.11.2011].
- CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi. Capítol 2: Amb un Estat Propi, Catalunya seria més pròspera econòmicament.* [en línia] Bigues i Riells: Cercle Català de Negocis, 2011.
<<http://www.ccncat.cat/sites/default/files/REEP%20Cap%C3%ADtol%202.pdf>>
[Consulta: 16.11.2011].
- CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi. Capítol 3: Assolir l'Estat Propi és possible.* [en línia] Bigues i Riells: Cercle Català de Negocis, 2011.
<<http://www.ccncat.cat/sites/default/files/REEP%20Cap%C3%ADtol%203.pdf>>
[Consulta: 16.11.2011].
- CERCLE CATALÀ DE NEGOCIS. *Les raons econòmiques per l'Estat propi. Capítol 4: Sabem quines línies estratègiques caldrà dur a terme.* [en línia] Bigues i Riells: Cercle Català de Negocis, 2011.
<<http://www.ccncat.cat/sites/default/files/REEP%20Cap%C3%ADtol%204.pdf>>
[Consulta: 16.11.2011].

- COLOMER, M.; MARCH, O. *El dèficit fiscal s'enquista*. [en línia] Barcelona: Diari Ara, 27.10.2011 <http://www.ara.cat/ara_premium/cronica/deficit-fiscal-senquista_0_580142041.html> [Consulta 11.11.2011]
- ELDEBAT.CAT. *Duran dice que el Pacto del Majestic ha sido "el mejor acuerdo" para Catalunya*. [en línia] Barcelona: 09.03.2011 <http://www.eldebat.cat/cast/notices/2011/03/duran_dice_que_el_pacto_del_majestic_ha_sido_el_mejor_acuerdo_para_catalunya_45291.php> [Consulta 08.11.2011]
- EL PERIÓDICO. *La dignitat de Catalunya*. [en línia] Barcelona: 26.11.2009 <<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/opinio/dignitat-catalunya-115794>> [Consulta 12.01.2012]
- EL PERIÓDICO. *L'independentisme avança fins a quedar-se a un punt de la majoria*. [en línia] Barcelona: 26.11.2009 <<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/politica/independentisme-avanca-fins-quedar-se-punt-majoria-233940>> [Consulta 07.11.2011]
- EL PUNT AVUI. *Un exdirigent de l'FMI diu que Catalunya podria ser un dels països més rics*. [en línia] Barcelona: 05.04.2011 <<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/3-politica/17-politica/392909-un-exdirigent-de-lfmi-diu-que-catalunya-podria-ser-un-dels-paisos-mes-rics.html>> [Consulta 12.11.2011]
- GABINET D'ESTUDIS SOCIALS I D'OPINIÓ PÚBLICA. *Per què sí, per què no* [en línia] Barcelona: Televisió de Catalunya, 2010. <http://www.tv3.cat/fitxaplust/bandaampla/pdf/Banda_ampla_19.pdf> [Consulta: 10.11.2011].
- GENERALITAT DE CATALUNYA. *Estatut d'autonomia de Catalunya 2006* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya, ?. <<http://www.gencat.cat/generalitat/cat/estatut/index.htm>> [Consulta: 11.08.2011].
- GENERALITAT DE CATALUNYA. *Pressupostos 2009* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2008. <http://www15.gencat.cat/ecofin_wpres09/pdf/PRE_L_CAT.pdf> [Consulta: 14.11.2011].
- INSTITUT D'ESTADÍSTICA DE CATALUNYA. *Coneixement de llengües* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2008. <<http://www.idescat.cat/territ/BasicTerr?TC=6&V0=3&V1=3&MN=1&V3=2465&PARENT=1&CTX=B#FROM>> [Consulta: 10.10.2011].

- INSTITUTO DYM. *Diagnòstic de percepcions Catalunya-Espanya* [en línia]
Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2010.
<http://www.cercleestudissobiranistes.cat/files/pdf/contDinamicos/2Dossier_prensa_Diagnostic_Catalunya_Espanya.pdf> [Consulta: 16.11.2011].
- J.R. *El boicot al cava catalán pasa factura a las ventas*. [en línia] Madrid:
20minutos, 15.12.2005
<<http://www.20minutos.es/noticia/73075/0/boicot/catalan/ventas/>> [Consulta
07.11.2011]
- SALA I MARTÍN, X. *Independència de Catalunya: la viabilitat econòmica* [en línia]
Barcelona: Òmnium Cultural, 1998.
<<http://www.columbia.edu/~xs23/papers/independ.htm>> [Consulta: 14.11.2011].
- SALA I MARTÍN, X. *Catalanisme Obert al segle XXI: L'Economia* [en línia] Girona:
Fundació Catalunya Oberta, 2001.
<<http://www.columbia.edu/~xs23/catala/articles/2001/FCO/Fundacio%20Catalunya%20Oberta%20Paper.pdf>> [Consulta: 15.11.2011].
- UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA. *Diagnòstic de percepcions Catalunya-Espanya: Suport al boicot*. [en línia] Barcelona: febrer 2010
<http://www.cercleestudissobiranistes.cat/files/pdf/contDinamicos/2Dossier_prensa_Diagnostic_Catalunya_Espanya.pdf> [Consulta 04.11.2011]
- Catalibanes: Cròniques de la yihad separatista* [en línia]
<<http://catalibanes.blogspot.com/p/mapa-del-imperio.html>> [Consulta: 11.01.2012]
- Agustí Pons i Mir* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2010.
<http://ca.wikipedia.org/wiki/Agust%C3%AD_Pons_i_Mir> [Consulta: 11.10.2011]
- Castells* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<<http://ca.wikipedia.org/wiki/Castells>> [Consulta: 11.10.2011]
- Catalanisme* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<<http://es.wikipedia.org/wiki/Catalanismo>> [Consulta: 09.26.2011]
- Constitucions catalanes* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<http://ca.wikipedia.org/wiki/Constitucions_catalanes> [Consulta: 11.15.2011]
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals* [en línia] Wikipedia: Wikimedia
Foundation, 2011.
<http://ca.wikipedia.org/wiki/Corporaci%C3%B3_Catalana_de_Mitjans_Audiovisuals>
[Consulta: 10.18.2011]

- Dictadura de Primo de Rivera* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Dictadura de Primo de Rivera](http://es.wikipedia.org/wiki/Dictadura_de_Primo_de_Rivera)> [Consulta: 09.26.2011]
- Esquerra Republicana de Catalunya* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Esquerra Republicana de Catalunya](http://es.wikipedia.org/wiki/Esquerra_Republicana_de_Catalunya)> [Consulta: 09.26.2011]
- Estatuto de Autonomía* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2010.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Estatuto de autonom%C3%ADa de Catalu%C3%B1a](http://es.wikipedia.org/wiki/Estatuto_de_autonom%C3%ADa_de_Catalu%C3%B1a)> [Consulta: 09.28.2011]
- Felipe González* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Felipe Gonz%C3%A1lez](http://es.wikipedia.org/wiki/Felipe_Gonz%C3%A1lez)> [Consulta: 11.15.2011]
- Guerra dels Segadors* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://ca.wikipedia.org/wiki/Guerra dels Segadors](http://ca.wikipedia.org/wiki/Guerra_dels_Segadors)> [Consulta: 09.21.2011]
- Historia de Catalunya* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Historia de Catalu%C3%B1a](http://es.wikipedia.org/wiki/Historia_de_Catalu%C3%B1a)> [Consulta: 09.26.2011]
- José Luís Rodríguez Zapatero* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://ca.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9 Luis Rodr%C3%ADguez Zapatero](http://ca.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9_Luis_Rodr%C3%ADguez_Zapatero)> [Consulta: 09.28.2011]
- José María Aznar López* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://ca.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9 Mar%C3%ADa Aznar L%C3%B3pez](http://ca.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9_Mar%C3%ADa_Aznar_L%C3%B3pez)> [Consulta: 11.15.2011]
- José Montilla i Aguilera* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://ca.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9 Montilla i Aguilera](http://ca.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9_Montilla_i_Aguilera)> [Consulta: 09.28.2011]
- Juan José Linz* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Juan Jos%C3%A9 Linz](http://es.wikipedia.org/wiki/Juan_Jos%C3%A9_Linz)> [Consulta: 09.15.2011]
- Lliga Regionalista* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Lliga Regionalista](http://es.wikipedia.org/wiki/Lliga_Regionalista)> [Consulta: 09.26.2011]
- Mancomunidad de Catalunya* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://es.wikipedia.org/wiki/Mancomunidad de Catalu%C3%B1a](http://es.wikipedia.org/wiki/Mancomunidad_de_Catalu%C3%B1a)> [Consulta: 09.26.2011]
- Manuel Duran i Bas* [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.
<[http://ca.wikipedia.org/wiki/Manuel Duran i Bas](http://ca.wikipedia.org/wiki/Manuel_Duran_i_Bas)> [Consulta: 11.10.2011]

Mario Vargas Llosa [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Mario_Vargas_Llosa [Consulta: 09.19.2011]

Max Cahner i Garcia [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Max_Cahner_i_Garcia [Consulta: 11.10.2011]

Nacionalismo [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

<http://es.wikipedia.org/wiki/Nacionalismo> [Consulta: 11.15.2011]

Nacionalismo catalán [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Nacionalismo_catal%C3%A1n [Consulta: 09.26.2011]

Pacto del Majestic [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Pacto_del_Majestic#Votaci.C3.B3n_de_investigaci%C3%B3n
[Consulta: 11.15.2011]

Paz de Westfalia [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Tratado_de_Westfalia [Consulta: 11.15.2011]

República catalana [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Rep%C3%BAblica_Catalana [Consulta: 09.26.2011]

Resultats de les consultes sobre la independència de Catalunya [en línia]

Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://ca.wikipedia.org/wiki/Resultats_de_les_consultes_sobre_la_independ%C3%A8ncia_de_Catalunya [Consulta: 08.11.2011]

Solidaridad Catalana [en línia] Wikipedia: Wikimedia Foundation, 2011.

http://es.wikipedia.org/wiki/Solidaridad_Catalana [Consulta: 09.26.2011]

7. ANNEXOS

1. Duran dice que el Pacto del Majestic ha sido "el mejor acuerdo" para Catalunya
2. El dèficit fiscal s'enquista
3. L'independentisme avança fins a quedar-se a un punt de la majoria
4. La dignitat de Catalunya
5. Montilla agradece a la prensa catalana los servicios prestados
6. Eines CEO. Autoubicació a l'escala de sentiment de pertinença, valoració del nivell d'autonomia de Catalunya, Relació entre Catalunya i Espanya.
7. Centre d'estudis d'opinió. 3ª onada 2011
8. El boicot al cava catalán pasa factura a las ventas
9. UOC. Suport al boicot
10. Mapa conceptual arguments en contra de la independència de Catalunya
11. Un exdirigent de l'FMI diu que Catalunya podria ser un dels països més rics
12. Entrevista a Germà Bel
13. Entrevista a Salvador Cardús

Annex 1

ELDEBAT.CAT. *Duran dice que el Pacto del Majestic ha sido "el mejor acuerdo" para Catalunya.* [en línia] Barcelona: 09.03.2011

09/03/2011 21:32

El PSC cree que el líder de Unió "trabaja para llevar a Rajoy a La Moncloa"

Duran dice que el Pacto del Majestic ha sido "el mejor acuerdo" para Catalunya

Redacción

El secretario general y portavoz de CiU en el Congreso, Josep Antoni Duran Lleida, ha afirmado este miércoles que el pacto sellado entre CiU y el PP en 1996, que garantizó el apoyo parlamentario de CiU a un José María Aznar que ganó las elecciones generales sin mayoría absoluta, y conocido como "Pacto del Majestic", ha sido "el mejor acuerdo que se ha hecho nunca para Catalunya". Unas afirmaciones que han sido contestadas desde las filas socialistas, interpretando que Duran "trabaja para llevar a Rajoy a La Moncloa".

El nuevo terminal del Prat, gracias al Majestic

Duran, en un artículo publicado en su blog de internet, dice que el Pacto del Majestic fue "el mejor acuerdo que se ha hecho nunca para Catalunya, gracias a la fuerza decisiva de CiU". Duran, recuperando un discurso que ya practicaron desde CiU cuando el anterior Govern de PSC, ERC e ICV-EUiA cerraba el nuevo modelo de financiación, sostiene que el pacto con el PP "tantas veces maldecido por algunos sectores políticos, incluso en el seno de CiU", supuso "las tasas más altas de inversión pública del Estado en Catalunya". Hasta el punto de afirmar que las últimas obras inauguradas por el gobierno central en Catalunya, como por ejemplo el nuevo terminal del aeropuerto de El Prat, "son consecuencia de aquel pacto". Duran también afirma que, durante los años en los que el PP "estuvo atado por CiU", no se cuestionó "el modelo de normalización lingüística ni el de la inmersión lingüística en el sistema escolar".

Recaorda la supresión de la mili

El también líder de Unió alaba igualmente aquel pacto recordando que "si ahora hace 10 años que la mili no es obligatoria y que los jóvenes no tienen que perder un año y meses de su vida y truncar su carrera profesional o postuniversitaria es gracias a CiU", porque "el PP no quería" eliminar el servicio militar y el PSOE de Felipe González consideraba que era el único "elemento vertebrador" de España.

El PSC cree que CiU quiere a Rajoy en La Moncloa

El portavoz adjunto del Grupo Socialista en el Congreso de los Diputados, Daniel Fernández ha respondido inmediatamente asegurando que la "defensa apasionada" del pacto del Majestic que hace Duran pone de manifiesto que el portavoz de CiU en Madrid "trabaja para llevar a Rajoy a La Moncloa". Fernández ha dicho que, para la mayoría de los catalanes, el Pacto del Majestic es "sinónimo de renuncia a la mejora del autogobierno, del peor sistema de financiación que ha tenido Catalunya y de la desaparición de Catalunya del mapa de inversiones del Estado".

Annex 2

COLOMER, M.; MARCH, O. *El dèficit fiscal s'enquista*. [en línia] Barcelona: Diari Ara, 27.10.2011

El dèficit fiscal s'enquista

El dèficit fiscal de l'Estat respecte de Catalunya és del 8,4% del PIB català, és a dir, d'uns 16.500 milions d'euros. Ho ha fet públic el conseller d'Economia i Coneixement, Andreu Mas-Colell.

O. MARCH / M. COLOMER Barcelona. | Actualitzada el 27/10/2011 00:00

Tots els membres de la comissió d'economia del Parlament s'esperaven ahir, en la compareixença del conseller del ram, Andreu Mas-Colell, més detalls sobre els pressupostos de la Generalitat per al 2012. Ja acabava la seva intervenció inicial quan es va treure un as de la màniga i va revelar que, segons havia calculat el seu departament, el dèficit fiscal català va arribar al 8,4% del PIB, al voltant de 16.500 milions d'euros el 2009, l'últim any amb dades de liquidació pressupostària disponibles. Una dada que va descol·locar visiblement l'oposició, que anava preparada per furgar en l'incompliment de la llei de finances públiques -i una resolució del Parlament- en no presentar els pressupostos del 2012 abans del 10 d'octubre per iniciar-ne el tràmit parlamentari abans de les eleccions.

Un problema que s'allarga El conseller Mas-Colell va denunciar el dèficit fiscal en una compareixença al Parlament. ACN

Segons els càlculs que va revelar ahir el conseller Mas-Colell, en el primer any d'aplicació del model de finançament pactat pel tripartit, el 2009, el dèficit fiscal no només no havia disminuït respecte del 2005 -el primer cop que es van calcular els balanços fiscals-, sinó que va ser una dècima superior, del 8,3% al 8,4%. Els resultats els va deixar anar Mas-Colell la mateixa setmana que la comissió parlamentària d'estudi del pacte fiscal ha de votar les conclusions. Es tracta d'uns resultats en línia amb el relat d'oposició frontal de CiU al model del tripartit sobre el qual, en canvi, el PSC ha afirmat últimament que fins i tot millora el rendiment previst inicialment. El discurs de Mas-Colell ahir al Parlament, però, allunya els socialistes catalans del consens entorn al concert econòmic, perquè condicionen la seva participació al fet que CiU i el Govern parteixin del reconeixement de la millora que va suposar el model d'Antoni Castells respecte de sistemes anteriors.

Flux monetari

Per al càlcul del saldo fiscal entre Catalunya i l'Estat, la conselleria d'Economia ha adoptat la metodologia que va triar la comissió d'experts del 2008, la del flux monetari. Aquesta metodologia és "la més simple conceptualment", segons el conseller. Així, segons aquest mètode, només s'imputa al territori en qüestió la despesa que l'Estat hi executa directament. És la fórmula que mostra un perjudici més gran per a Catalunya, més que si s'optés pel mètode de càrrega-benefici, que fa que s'imputin proporcionalment als territoris inversions que es considera que tenen interès per al conjunt de l'Estat, al marge d'on s'executin.

El conseller Mas-Colell va mostrar ahir el seu malestar amb el fet que l'Estat, en els seus càlculs sobre saldo fiscal, consideri despesa executada a Catalunya la part proporcional dels interessos pel deute que es deriva del dèficit públic estatal.

Pel que fa als pressupostos, Mas-Colell es va limitar a dir que es presentarien abans que acabi l'any, com ja va prometre Mas, i que seguiran marcats per l'austeritat. El conseller va assegurar que no els ha presentat abans a causa de les "incerteses" que planen sobre els ingressos que provenen de l'Estat.

Duran i el pacte fiscal

Al matí, en una conferència a Madrid, el candidat de CiU a les eleccions espanyoles, Josep A. Duran i Lleida, va advertir que si el nou govern espanyol ignora la proposta de pacte fiscal "deixarà sense arguments els moderats i la situació empitjorarà". Duran, interpel·lant clarament el PP, favorit per governar, va recordar que "Espanya no pot fallar perquè Catalunya mai li ha fallat" en els moments claus del període democràtic.

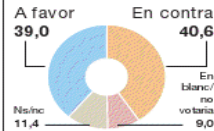
Annex 3

EL PERIÓDICO. L'independentisme avança fins a quedar-se a un punt de la majoria. [en línia] Barcelona: 26.11.2009

Baròmetre d'hivern ▶ La repercussió del 13-D

Pàgines 18 a 20 ▶▶▶

Si demà se celebrés un referèndum sobre la independència de Catalunya, ¿hi votaria a favor?

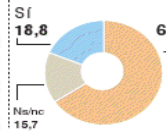
PER RECORD DE VOT

	PP	PSC-PSOE	ICUI-ELIA	CiU	ERC	Altres
A favor	9,8	30,1	36,4	66,9	97,5	48,4
En contra	78,0	49,7	36,4	27,7	--	24,7
En blanc/ no votaria	4,9	9,3	4,5	7,7	2,5	14,0
Ns/nc	7,3	11,0	22,7	7,7	--	12,9

PER DIMENSIÓ DEL MUNICIPI

	Mai de 10.000 a 100.000	De 100.000 a 500.000	Mai de 500.000
A favor	48,4	40,3	34,7
En contra	41,3	47,5	40,4
En blanc/ no votaria	5,6	7,9	11,8
Ns/nc	12,8	9,9	9,1

¿El resultat de les consultes sobre la independència és representatiu del que pensen el conjunt de catalans?

L'independentisme avança fins a quedar-se a un punt de la majoria

El 39% dels catalans trencarien amb Espanya i el 40,6% votarien en contra en un hipotètic referèndum

El 80% dels enquestats a la resta del país consideren que Catalunya no és una nació

EL PERIÓDICO BARCELONA
 Una matrimònica de vegada més mal a vingut, en què les opinions ja són gairebé sempre discrepants, és la imatge que potser defineix millor les actuals relacions entre Catalunya i la resta d'Espanya. A idèntica pregunta, resposta dia i nit, ben oposada. És el retrat que ofereix el Baròmetre d'hivern d'EL PERIÓDICO. La majoria dels espanyols (50,6%) consideren que el castellà està discriminat a Catalunya... Els catalans (81,4%) opinen que no. La majoria dels catalans (83,6%) creuen que Catalunya és solidària amb la resta de les autonomies... Els espanyols (51,7%) diuen que no. El divortí comença a ser, per a una de les parts, la solució inevitable. El 39% dels ca-

talans votarien a vui a favor de la independència de Catalunya. «En contra? El 40,6%».
 El referèndum del 13-D és una de les poques qüestions en què els enquesta residents a Catalunya i els de la resta d'Espanya semblen coincidir. Dos de cada tres afirmen que aquest simulacre no és representatiu del que opinen la majoria dels catalans. Les causes poden ser moltes: només va mobilitzar partidaris delsi, es va concentrar en municipis governats per nacions llistes... La sorpresa, en qualsevol cas, és la resposta a una pregunta molt directa: «Si demà se celebrés un referèndum sobre la independència de Catalunya, ¿hi votaria a favor?». Un enquta i tècnicament paridaris i detre tot és la foto que ofereix el Baròmetre elaborat pel GESOP.

La desafecció temuda pel president, José Montilla, ha escalat, tenint en compte anteriors enquestes, un nou vuitmil. Altres estudis, com el del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) de la Generalitat, cartografiencis independentistes més modestos (51%, l'últim). La diferència està en el fet que el CEO ofereix un ventall que inclou des de l'autonomia fins a la independència, passant per l'Espanya federal. Davant la disjuntiva independència sí, independència no, les forces s'equilibren.

LÒGICA CONVENIEN? Els partidaris de respondre a Espanya, amb un sí a la independència, varien, lògicament, en funció de les simpaties polítiques. Ho són pràcticament tots els votants d'Esquerra (97,5%) i, també, el 36,9% dels simpatitzants de CiU. La particular estratègia d'equilibri

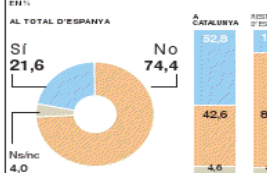
La ciutat de BCN optaria pel 'no' en una votació sobiranista

►► L'enquesta de l'GESOP destaca que, si avuise celebrés un referèndum independentista, a les ciutats de més de mig milió d'habitants el no s'imposaria amb el 48,4% dels vots, fet que dibuixa una mala perspectiva per a la consulta popular que la ciutat de Barcelona pretén celebrar l'abril de l'any que ve.

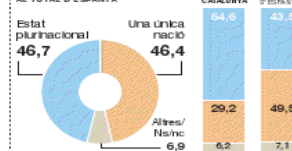
►► Per contra, el sí a la independència la guanyaria clarament (el 49,4% hi votaria a favor) als municipis de menys de 10.000 habitants. A la resta de les localitats seguiria guanyant el no.

Passa a la pàgina següent

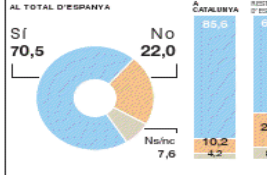
¿Catalunya és una nació?

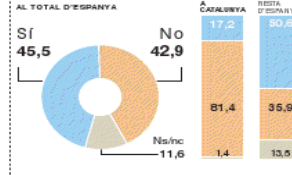
¿Espanya és un estat plurinacional o una única nació?

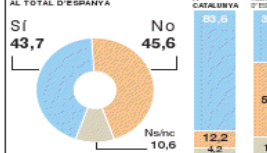
¿Catalunya continua sent un dels principals motors econòmics d'Espanya?

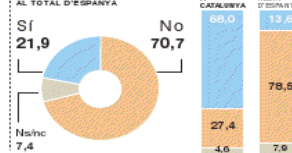
¿A Catalunya es discrimina les persones que parlen castellà?

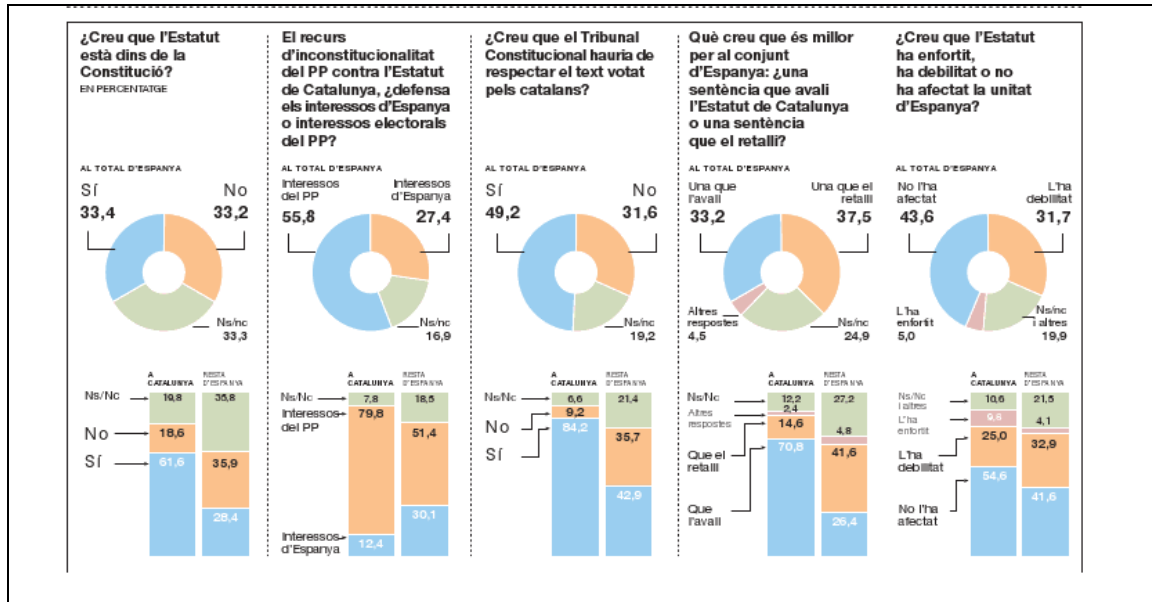

¿Catalunya és una comunitat solidària amb la resta d'Espanya?

¿Catalunya ha estat discriminada pels diferents governs espanyols?

Annex 4

EL PERIÓDICO. *La dignitat de Catalunya*. [en línia] Barcelona: 26.11.2009

12/01/12 La dignitat de Catalunya - Opinió - El Periódico

CATALA

Opinió

EDITORIAL

La dignitat de Catalunya

Dijous, 26 de novembre - 00:00h.

Aquest editorial que publica EL PERIÓDICO en defensa de Catalunya ha estat redactat conjuntament pels 12 diaris les capçaleres dels quals figuren al peu

Després de gairebé tres anys de lenta deliberació i de contínues maniobres tàctiques que han malmès la seva cohesió i han erosionat el seu prestigi, el Tribunal Constitucional pot estar a punt d'emetre sentència sobre l'Estatut de Catalunya, promulgat el 20 de juliol del 2006 pel cap de l'Estat, el rei Joan Carles, amb el següent encapçalament: «Sapigueu: que les Corts Generals han aprovat, els ciutadans de Catalunya han ratificat en referèndum i Jo vinc a sancionar la llei orgànica següent». Serà la primera vegada des de la restauració democràtica de 1977 que l'alt tribunal es pronuncia sobre una llei fonamental ratificada pels electors. L'expectació és alta.

L'expectació és alta i la inquietud no és escassa davant l'evidència que el Tribunal Constitucional ha estat empès pels esdeveniments a actuar com una *quarta Cambra*, confrontada amb el Parlament de Catalunya, les Corts Generals i la voluntat ciutadana lliurement expressada a les urnes. Repetim, es tracta d'una situació inèdita en democràcia. Hi ha, no obstant, més motius de preocupació. Dels 12 magistrats que componen el tribunal, només 10 podran emetre sentència, ja que un (Pablo Pérez Tremps) està recusat després d'una espessa maniobra clarament orientada a modificar els equilibris del debat, i un altre (Roberto García-Calvo) ha mort. Dels 10 jutges amb dret a vot, quatre continuen en el càrrec després del venciment del seu mandat, com a conseqüència del sòrdid desacord entre el Govern i l'oposició sobre la renovació d'un organisme definit recentment per José Luis Rodríguez Zapatero com el «cor de la democràcia». Un cor amb les vàlvules obturades, ja que només la meitat dels seus integrants estan avui lliures de contratemps o de prorroga. Aquesta és la cort de cassació que està a punt de decidir sobre l'Estatut de Catalunya. Per respecte al tribunal –un respecte sens dubte superior al que en diverses ocasions aquest s'ha mostrat a si mateix–, no farem més al·lusió a les causes del retard de la sentència.

Avanç o retrocés

La definició de Catalunya com a nació al preàmbul de l'Estatut, amb la consegüent emanació de *simbols nacionals* (¿que potser no reconeix la Constitució, al seu article 2, una Espanya integrada per regions i nacionalitats?); el dret i el deure de conèixer la llengua catalana; l'articulació del Poder Judicial a Catalunya, i les relacions entre l'Estat i la Generalitat són, entre altres, els punts de fricció més evidents del debat, d'acord amb les seves versions, ja que una part significativa del tribunal sembla que està optant per posicions irreductibles. Hi ha qui torna a somiar amb cirurgies de ferro que tallin de soca-rel la complexitat espanyola. Aquesta podria ser, lamentablement, la pedra de toc de la sentència.

No ens confonguem, el dilema real és avanç o retrocés; acceptació de la maduresa democràtica d'una Espanya plural, o el seu bloqueig. No només estan en joc aquest o aquell article, està en joc la mateixa dinàmica constitucional: l'esperit de 1977, que va fer possible la pacífica transició. Hi ha motius seriosos per a la preocupació, ja que podria estar madurant una maniobra per transformar la sentència sobre l'Estatut en un verdader tancament amb pany i forrellat institucional. Un enroc contrari a la virtut màxima de la Constitució, que no és sinó el seu caràcter obert i integrador. El Tribunal Constitucional, per tant, no decidirà únicament sobre el plet interposat pel Partit Popular contra una llei orgànica de l'Estat (un PP que ara es reaproxima a la societat catalana amb discursos constructius i actituds afalagadores).

Els pactes obliguen

L'alt tribunal decidirà sobre la dimensió real del marc de convivència espanyol, és a dir, sobre el més important llegat que els ciutadans que van viure i van protagonitzar el canvi de règim a finals dels anys 70 transmetran a les joves generacions, educades en llibertat, plenament inserides en la complexa supranacionalitat europea i confrontades als reptes d'una globalització que relativitza les costures més rígides del vell Estat nació. Estan en joc els pactes profunds que han fet possible els 30 anys més virtuoses de la història d'Espanya. I arribats a aquest punt és imprescindible recordar un dels principis vertebradors del nostre sistema jurídic, d'arrel romana: *Pacta sunt servanda*. Allò pactat obliga.

12/01/12

La dignitat de Catalunya - Opinió - El Periódico

econòmica, idioma i tradició cultural) com el defecte de fabricació que impedeix a Espanya assolir una somiada i impossible uniformitat. Els catalans paguen els seus impostos (sense privilegi foral); contribueixen amb el seu esforç a la transferència de rendes a l'Espanya més pobre; afronten la internacionalització econòmica sense els quantiosos beneficis de la capitalitat de l'Estat; parlen una llengua amb més marge demogràfic que el de diversos idiomes oficials a la Unió Europea, una llengua que, en lloc de ser estimada, resulta sotmesa tantes vegades a un obsessiu escrutini per part de l'espanyolisme oficial, i acaten les lleis, per descomptat, sense renunciar a la seva pacífica i provada capacitat d'aguant cívica. Aquests dies, els catalans pensen, sobretot, en la seva dignitat; convé que se sàpiga.

Som en vigílies d'una resolució molt important. Esperem que el Constitucional decideixi atenent les circumstàncies específiques de l'assumpte que té entre mans –que no és sinó la demanda de millora de l'autogovern d'un vell poble europeu–, recordant que no existeix la justícia absoluta, sinó només la justícia del cas concret, raó per la qual la virtut jurídica per excel·lència és la prudència. Tornem a recordar-ho: l'Estatut és fruit d'un doble pacte polític sotmès a referèndum.

Solidaritat catalana

Que ningú es confongui, ni malinterpreti les inevitables contradiccions de la Catalunya actual. Que ningú erri el diagnòstic, per molts que siguin els problemes, les desafeccions i les contrarietats. No som davant d'una societat feble, postrada i disposada a assistir impassible al deteriorament de la seva dignitat. No desitgem pressuposar un desenllaç negatiu i confiïm en la probitat dels jutges, però ningú que conegui Catalunya posarà en dubte que el reconeixement de la identitat, la millora de l'autogovern, l'obtenció d'un finançament just i un salt qualitatiu en la gestió de les infraestructures són i continuaran sent reclamacions tenaçment plantejades amb un amplíssim suport polític i social. Si és necessari, la solidaritat catalana tornarà a articular la legítima resposta d'una societat responsable.

Publiquen també aquest text La Vanguardia, Avui, El Punt, Diari de Girona, Diari de Tarragona, Segre, La Mañana, Regió 7, El 9 Nou, Diari de Sabadell i Diari de Terrassa.

Annex 5

ABC. La dignidad de la Constitución. [en línea] Madrid: 27.11.2009

ABC. Montilla agradece a la prensa catalana los servicios prestados. [en línea] Madrid: 27.11.2009

4 EDITORIALES VIERNES 27 DE NOVIEMBRE DE 2009 ABC

ABC
 PRESIDENTE DE HONOR: GUILLERMO LUCA DE TENA
 PRESIDENTA-EDITORIA: CATALINA LUCA DE TENA
 CONSEJERO DELEGADO: JOSÉ MANUEL VARGAS

DIRECTOR GENERAL: FERNANDO BERRIO
 Asistente al Director General: José Antonio Ruiz
 Director de Gestión: Clara Cercas
 Área de Marketing: Juan Castells
 Área de Publicidad: Iván Pastor
 Área Técnica: José Collares
 Área de Recursos Humanos: Susana Herrera

DIRECTOR: ÁNGEL EXPÓSITO MORA
 Director Adjunto: Ana J. Pérez Subirachano, Santiago Castiella, Fernando R. Lázaro, Alberto Pérez, Alberto Aguirre de Casca, José Ramón Albino, Rafael Acar y Manuel Escá
 Asistente al Director: Roberto Barrio, María Jesús Rodríguez Infante, Ana María Domercq, T. Colado, Inmaculada M. Ruiz y Fer de la Sena, José María López, A. Martín, Eduardo E. Benavente Domercq, A. López, Francisco J. García, Daniel Collado y Ediciones, S.L.
 I. Alcaraz, S. Sánchez, A. García, M. Martín, J. L. Sánchez, Juanjo Domercq, J. Acar, Alberto Aguirre y A. Benavente Domercq
 Delegados: F. Pérez, C. Collado, J. Barrio, C. Rodríguez, A. Sánchez, C. Collado, M. Martín, J. L. Sánchez, Collado y Ediciones, S.L. y F. Pérez Aguirre

LA DIGNIDAD DE LA CONSTITUCIÓN

Sólo a través de la reforma de la Constitución pueden cambiarse las reglas de la convivencia. Ni el Congreso, ni el Senado, ni el Gobierno ni el Parlamento catalán son los titulares del poder constituyente de la Nación española

(Viene de la portada) Pero tal y como se ha hecho moneda de uso corriente en los discursos oficiales de la clase política catalana —que no de sus ciudadanos—, el editorial no se conforma con impartir doctrina histórica y política a los magistrados del TC, sino que incluye la consabida amenaza de una «legítima respuesta» a cargo de la sociedad catalana.

Hora es ya de que los partidos nacionalistas —incluido el de los Socialistas de Cataluña— aclaren cuál va a ser su respuesta. En el pasado fue una violación flagrante de la Constitución republicana de 1931, con la creación en 1934 del «Estado Catalán». Resulta evidente que el problema de los nacionalistas catalanes, reforzados por el socialismo catalán y español, no es el TC, sino la Constitución misma, sea ésta cual sea. La amenaza contra el resto de España forma parte del método histórico de una parte de la clase política catalana, pero todos los españoles, empezando por los propios catalanes, tienen derecho a saber que van hacer el presidente Montilla, los partidos que lo apoyan y los medios que los secundan, si el TC, en el ejercicio de sus legítimas funciones constitucionales, revisa y anula, total o parcialmente, el texto del estatuto de Cataluña.

Nada dicen, pero amenazan. Por eso resulta cínico que el ultimátum publicado como editorial por los medios catalanes se refugie en un impositado constitucionalismo, que incluso sirva en primera línea la figura de Su Majestad el Rey —«ahorcado» en una postal navideña por el nacionalismo radical— como excusa de sus diatribas. Es más, tanta apelación falsaría a la Constitución Española de 1978 desvela la raíz misma de las contradicciones insuperables del estatuto de Cataluña y su vicio absoluto de inconstruibilidad. Si, como dice el ultimátum de los medios catalanes, de la decisión del TC sobre el estatuto de Cataluña dependen, ni más ni menos, «la aceptación de la madurez democrática de la España plural» y «la dimensión real del marco de convivencia español», y tiene «en juego los pactos profundos que han hecho posible los treinta años más virtuosos de la historia de España»; si todo esto, repetimos, depende de la sentencia del TC sobre el estatuto de Cataluña, entonces no hay prueba más evidente de que este estatuto encierra una modificación ilegal del orden constitucional de España, y debe ser derogado.

Sólo a través de la reforma de la Constitución, avalada por la voluntad soberana del pueblo español, como sujeto nacional único e indivisible, pueden cambiarse las reglas de la convivencia y los pactos constituyentes. Porque ni el Congreso, ni el Senado, ni el Gobierno —aunque lo presida José Luis Rodríguez Zapatero—, ni el Parlamento catalán ni los

ciudadanos catalanes son los titulares del poder constituyente de la Nación española. El desprecio por este fundamento de la realidad nacional de España está en el origen de esta atisigante demanda de privilegios. En todo caso, es de agradecer que, por fin, desde Cataluña se haya hecho un reconocimiento tan explícito de la verdadera dimensión constitucional de lo que debería haber sido únicamente un estatuto autonómico.

«Pacta sunt servanda», dice el editorial. «Los pactos deben ser cumplidos». En efecto, deben serlo con el pleno sentido de la reciprocidad que entraña este aforismo jurídico, que podría complementarse con muchos otros que harían recordar a la clase política catalana que el pacto fundamental que vincula a todos los españoles es la Constitución de 1978. Cuando han aceptado y acatado realmente los nacionalistas catalanes la modificación contenida en el artículo 1 de la Constitución, «la soberanía nacional reside en el pueblo español, del que emanan los poderes del Estado, incluidos los autonómicos? ¿Respetan el principio de que «la Nación española es la patria común e indivisible de todos los españoles» (artículo 2 de la Constitución)? Por supuesto, los pactos deben ser respetados y cumplidos, como el pacto constituyente de 1978, que reconoce la autoridad del TC para decidir qué leyes o estatutos se ajustan o no a la Constitución.

Nuevamente, los estamentos cívico-políticos de Cataluña se aferran al furor identitario haciendo de un proyecto nacionalista y de izquierda, como el del estatuto catalán, la seña de identidad de un pueblo que, ciertamente, ha mostrado su «hartazgo», pero no en el sentido que indican los medios catalanes, participados algunos de ellos por la Generalitat en compañía de quienes son capaces de cuajar el círculo y defender una cosa y la contraria, en Madrid y Barcelona, en un desdoblamiento de la personalidad editorial contrario a la razón. El hartazgo es con su clase política, a la que da la espalda con una abstención endémica que supera la de cual-

quier otra comunidad autónoma. Este déficit democrático si debería ser motivo de preocupación para quienes abanderan con tanto desparpajo la ortodoxia catalanista, porque mucho tiene que ver con aquel «3 por ciento» que el presidente Maragall espetó a la oposición nacionalista, o con la malversación masiva de fondos en informes ridículos, o con otros episodios de corrupción clavados en la entraña del sistema sociopolítico establecido en Cataluña. ¿Realmente no se sienten desautorizados por los propios catalanes estos portavoces de la esencia catalana cuando abogan por romper la convivencia y las reglas constitucionales en defensa de un estatuto refrendado por un exiguo 35 por ciento de los electores catalanes, mucho menor que el que recibió el anterior estatuto, y menor aún que el respaldo que dieron a la Constitución? A la hora de hablar de legitimidades, deberían hacer un ejercicio de honrada autoexigencia.

Es ridículo buscar la singularidad catalana en lo que como pretende el editorial, «los catalanes pagan sus impuestos» y «contribuyen con su esfuerzo a la transferencia de rentas a la España más pobre». La mayoría de los españoles con recursos hacen lo mismo, vivan donde vivan, porque el dinero de los impuestos no tiene denominación de origen. Esto es vivir en una nación y compartir derechos y obligaciones. Ningún privilegio debe resultar de cumplir con los compromisos básicos que concierne a todos los ciudadanos, y menos aún si se buscan a costa del victimismo frente a Madrid, presente, como no podía ser menos en una soflama nacionalista, en la mención a «los cuantiosos beneficios de la capitalidad del Estado».

No es digno defender a Cataluña y a los catalanes con estos argumentos rancios y hundidos en los localismos previos a la Ilustración, ni utilizar su cultura —que es tanto la escrita en catalán como la escrita en castellano— como arma arrojadiza. La dignidad de Cataluña está en su pasado, en su presente y en su futuro como parte fundamental de España, en su aportación al progreso del conjunto de la Nación con el dinamismo y la pujanza que han caracterizado su historia, en ser el factor de estabilidad institucional que le corresponde y en aspirar a ser la fuerza matriz de España, no su competidora.

Pero conviene no acortar la memoria. Esta defensa del estatuto, arbitraria en lo político, banal en lo histórico y temeraria en lo social, se funda en la irresponsable decisión de José Luis Rodríguez Zapatero y del PSOE de convertirlo en el precio de un pacto político entre la izquierda socialista y el nacionalismo catalán para evitar una nueva victoria electoral de la derecha. Este es el monstruo creado por la ambición política de Rodríguez Zapatero, quien inauguró su mandato hace cinco años diciendo que iba a traer la paz a la política territorial en España. Aquí tiene las consecuencias de haber creído que España era una mercancía a disposición de sus acuerdos de poder.

Este es el monstruo creado por la ambición política del presidente del Gobierno. Aquí tiene las consecuencias de creer que España era una mercancía a disposición de sus acuerdos de poder

Editado por Diario ABC, S.L. San Ignacio Luca de Tena, 7, 28002 Madrid.
 Pábulos 932 24 29. Suscripciones 93 24 24. At. al cliente 932 24 22.
 Precio ABC 1,10 euros, con May 1,30 euros.

© Diario ABC, S.L. Reservados todos los derechos. Queda permitida la reproducción, distribución, comunicación pública y utilización, total o parcial, de los contenidos de esta publicación, en cualquier forma o modalidad, en primer o en sucesivo orden, siempre que se cite el nombre de la editorial y se acredite la fuente de donde se ha extraído el contenido. No se permite la explotación económica ni la transformación de esta obra. Queda permitida la impresión en su totalidad o parcialmente. No se permite la explotación económica ni la transformación de esta obra. Queda permitida la impresión en su totalidad o parcialmente. No se permite la explotación económica ni la transformación de esta obra. Queda permitida la impresión en su totalidad o parcialmente.

ABC (Madrid) • 27/11/2009, Página 6
 Copyright © 2009 ABC, S.L. Madrid, 2009. Queda permitida la reproducción, distribución, comunicación pública y utilización, total o parcial, de los contenidos de esta publicación, en cualquier forma o modalidad, en primer o en sucesivo orden, siempre que se cite el nombre de la editorial y se acredite la fuente de donde se ha extraído el contenido. No se permite la explotación económica ni la transformación de esta obra. Queda permitida la impresión en su totalidad o parcialmente. No se permite la explotación económica ni la transformación de esta obra. Queda permitida la impresión en su totalidad o parcialmente.

El debat sobre la independència - 69 -

ABC VIERNES 27 DE NOVIEMBRE DE 2009

ENFOQUE

www.abc.es

DESARROLLA

Zapatero leyó el editorial «con mucho interés» Montilla agradece a la prensa catalana los servicios prestados

El presidente de la Generalitat catalana, José Montilla, calificó ayer de «iniciativa histórica» el editorial conjunto publicado por doce periódicos catalanes, avalando el Estatuto y presionando al TC con una «legítima respuesta» si no asume la constitucionalidad del texto. Como no podía ser de otra manera, Montilla se mostró de acuerdo con el editorial «tanto por su simbolismo, como porque refleja perfectamente la amplia unidad que hay en la sociedad catalana en la defensa

del Estatut y de la vía institucional para expresar los deseos y aspiraciones del país». Las empresas editoriales «han supuesto un gran soporte en la tarea de hacer llegar a todo el mundo la voz y la voluntad de los ciudadanos de Cataluña», añadió. Además de agradecer a los doce periódicos que han participado en la iniciativa —«El Periódico», «La Vanguardia», «Avui», «El Punt», «Diari de Girona», «Diari de Tarragona», «Segre», «La Mañana», «Regió 7», «El 9 Nou», «Diari de Sabadell» y «Diari de Terrassa»—, Montilla (en la imagen con Johan Cruyff, seleccionador de Cataluña) quiso extender sus felicitaciones a la sociedad civil y el resto de medios de comunicación que se han adherido posteriormente. Por su parte, el presidente del Gobierno, José Luis Rodríguez Zapatero, dijo haber leído «con mucho interés» el editorial y expresó su respeto por «la libertad de expresión». — España

Le ofrece la foto del día

ABC (Madrid) - 27/11/2009, página 7.
DISTRIBUCIÓN: EL DIARIO ABC S.A. Madrid - C/Alfonso XII, 169 - 28014 Madrid - Tel: 91 531 10 00 - Fax: 91 531 10 01 - www.abc.es
DISTRIBUCIÓN EN PAÍSES: ARGENTINA: EL DIARIO ABC S.A. - Buenos Aires - Tel: 54 11 4382 10 00 - Fax: 54 11 4382 10 01 - www.abc.es
BRASIL: EL DIARIO ABC S.A. - Rio de Janeiro - Tel: 55 21 2511 10 00 - Fax: 55 21 2511 10 01 - www.abc.es
CHILE: EL DIARIO ABC S.A. - Santiago - Tel: 56 2 2333 10 00 - Fax: 56 2 2333 10 01 - www.abc.es
COLOMBIA: EL DIARIO ABC S.A. - Bogotá - Tel: 57 1 2333 10 00 - Fax: 57 1 2333 10 01 - www.abc.es
COSTA RICA: EL DIARIO ABC S.A. - San José - Tel: 506 2233 10 00 - Fax: 506 2233 10 01 - www.abc.es
CUBA: EL DIARIO ABC S.A. - La Habana - Tel: 53 7 2333 10 00 - Fax: 53 7 2333 10 01 - www.abc.es
ECUADOR: EL DIARIO ABC S.A. - Quito - Tel: 593 1 2333 10 00 - Fax: 593 1 2333 10 01 - www.abc.es
EL SALVADOR: EL DIARIO ABC S.A. - San Salvador - Tel: 503 2333 10 00 - Fax: 503 2333 10 01 - www.abc.es
ESTADOS UNIDOS: EL DIARIO ABC S.A. - Nueva York - Tel: 1 212 2333 10 00 - Fax: 1 212 2333 10 01 - www.abc.es
GUATEMALA: EL DIARIO ABC S.A. - Guatemala - Tel: 502 2333 10 00 - Fax: 502 2333 10 01 - www.abc.es
HONDURAS: EL DIARIO ABC S.A. - Tegucigalpa - Tel: 504 2333 10 00 - Fax: 504 2333 10 01 - www.abc.es
MÉJICO: EL DIARIO ABC S.A. - México - Tel: 52 5 2333 10 00 - Fax: 52 5 2333 10 01 - www.abc.es
NICARAGUA: EL DIARIO ABC S.A. - Managua - Tel: 505 2333 10 00 - Fax: 505 2333 10 01 - www.abc.es
PARAGUAY: EL DIARIO ABC S.A. - Asunción - Tel: 595 2333 10 00 - Fax: 595 2333 10 01 - www.abc.es
PERÚ: EL DIARIO ABC S.A. - Lima - Tel: 51 1 2333 10 00 - Fax: 51 1 2333 10 01 - www.abc.es
PUERTO RICO: EL DIARIO ABC S.A. - San Juan - Tel: 1 787 2333 10 00 - Fax: 1 787 2333 10 01 - www.abc.es
URUGUAY: EL DIARIO ABC S.A. - Montevideo - Tel: 598 2333 10 00 - Fax: 598 2333 10 01 - www.abc.es
VENEZUELA: EL DIARIO ABC S.A. - Caracas - Tel: 58 212 2333 10 00 - Fax: 58 212 2333 10 01 - www.abc.es

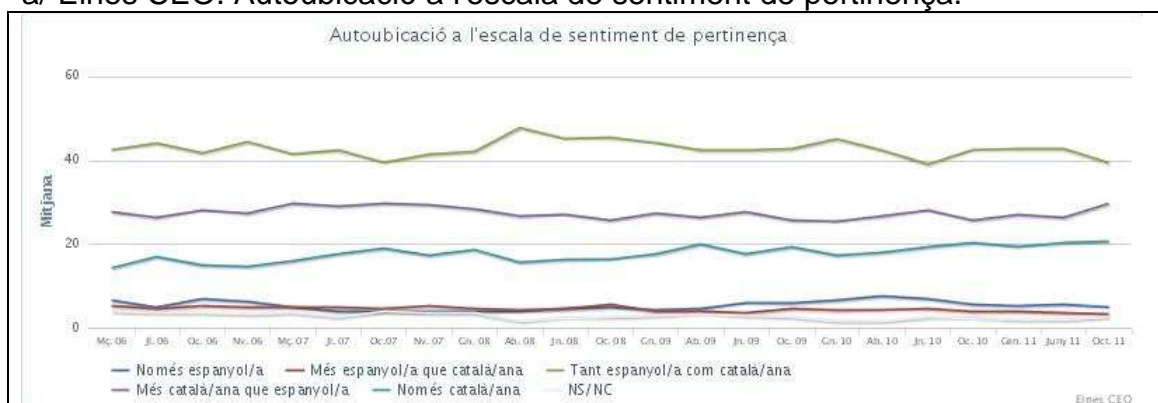

Annex 6

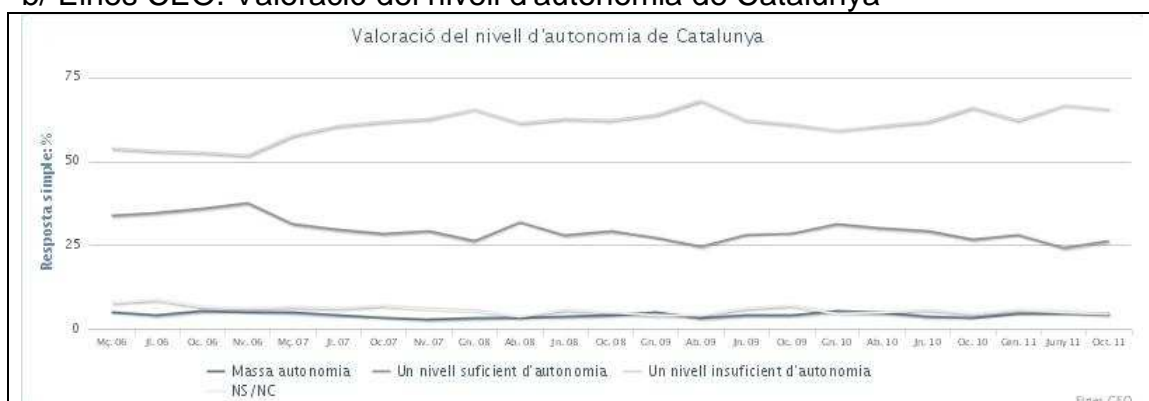
CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. *Eines CEO* [en línia] Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011.

Tots els gràfics anteriors exposen diferents qüestions dintre dels baròmetres trimestrals portats a terme pel CEO sobre una mostra de 2.500 persones.

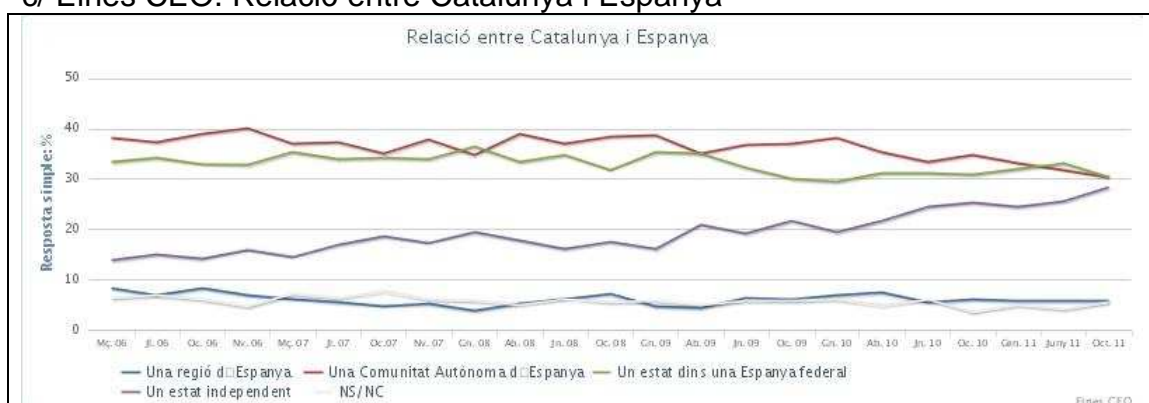
a/ *Eines CEO*. Autoubicació a l'escala de sentiment de pertinença.

b/ *Eines CEO*. Valoració del nivell d'autonomia de Catalunya

c/ *Eines CEO*. Relació entre Catalunya i Espanya

Annex 7

CENTRE D'ESTUDIS D'OPINIÓ. *Baròmetre d'Opinió Pública* [en línia]
 Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2011.

		<u>Freqüències</u>	<u>Percentatges</u>
B: Total Mostra ponderada		2500	100
B: Total Mostra real		2500	
23a. En matèria de política, vostè com es defineix segons l'eix ideològic esquerra - dreta?			
B: Total entrevistes M Pond		2500	100
B: Total entrevistes M Real		2500	100,0
[1] Extrema esquerra		29	1,2
[2] Esquerra		828	33,1
[3] Centre-esquerra		490	19,6
[4] Centre		418	16,7
[5] Centre-dreta		227	9,1
[6] Dreta		162	6,5
[7] Extrema dreta		8	0,3
No ho sap		264	10,6
No contesta		76	3,0
Mitjana		3,23	
Desviació típica		1,31	
25. Amb quina de les següents frases se sent més identificat/ada? Em sento...			
B: Total entrevistes M Pond		2500	100
B: Total entrevistes M Real		2500	100,0
[1] Només espanyol/a		126	5,0
[2] Més espanyol/a que català/ana		83	3,3
[3] Tan espanyol/a com català/ana		982	39,3
[4] Més català/ana que espanyol/a		736	29,5
[5] Només català/ana		512	20,5
No ho sap		33	1,3
No contesta		27	1,1
Mitjana		3,58	
Desviació típica		1,02	
28. En tot cas, com creu que hauria de ser aquesta relació? Creu que Catalunya hauria de ser...			
B: Total entrevistes M Pond		2500	100
B: Total entrevistes M Real		2500	100,0
Una regió d'Espanya		142	5,7
Una comunitat autònoma d'Espanya		757	30,3
Un estat dins una Espanya federal		760	30,4
Un estat independent		705	28,2
No ho sap		98	3,9
No contesta		38	1,5
39. I més concretament, si demà es fes un referèndum per decidir la independència de Catalunya, vostè què faria?			
B: Total entrevistes M Pond		2500	100
B: Total entrevistes M Real		2500	100,0
Votaria a favor de la independència		1135	45,4
Votaria en contra de la independència		617	24,7
S'abstindria / no aniria a votar		595	23,8
Altres respostes		14	0,6
No ho sap		115	4,6
No contesta		24	1,0

	Freqüències	Percentatges
B: Total Mostra ponderada	2500	100
B: Total Mostra real	2500	
P39a1. Per quin motiu votaria a favor de la independència?		
B: Votaria a favor M Pond	1135	45,4
B: Votaria a favor M Real	1190	47,6
Capacitat i desig d'autogestió econòmica (recursos, impostos)	365	32,2
Catalunya milloraria (major prosperitat, llibertat,...)	156	13,7
Sentiment identitari (em sento català/ana)	132	11,7
Sentiment d'incomprensió (resta de l'Estat amb Catalunya)	112	9,9
Conceptualització identitària de Catalunya com a nació	105	9,2
Guanyar capacitat de decisió, nivell d'autonomia	101	8,9
Desig de model de país (s'ho mereix, és pel que hem lluitat,...)	86	7,6
Capacitat d'autosuficiència (disponibilitat de recursos)	62	5,5
Única via de millora	61	5,4
Com a millora de les competències actuals (toc d'atenció)	27	2,4
Preferència o pas previ cap a un model federal	18	1,6
Altres	17	1,5
No ho sap	8	0,7
No contesta	4	0,3

P39a2. Per quin motiu votaria en contra de la independència?		
B: Votaria en contra M Pond	617	24,7
B: Votaria en contra M Real	569	22,8
Preservació de la unitat d'Espanya	219	35,5
Sentiment identitari (tant espanyol/a com català/ana o més espanyol/a que català)	85	13,9
Independència inviable	82	13,2
Partidari del procés globalitzador/inclusor (contrari a les divisions territorials)	76	12,3
No seria positiu per Catalunya	65	10,5
No es percep com a procés prioritari i viable	38	6,1
Preferència per un model federal	34	5,4
L' independència és una posició extrema	14	2,3
No té una posició ferma	12	2,0
Altres	16	2,6
No ho sap	2	0,4

Annex 8

J.R. *El boicot al cava catalán pasa factura a las ventas*. [en línea] Madrid: 20minutos, 15.12.2005

El boicot al cava catalán pasa factura a las ventas

Codorniu denuncia la caída de su negocio. Un bodeguero de Valladolid agradece su incremento de ventas a Carod, quien llama al PSOE 'acojonado'.

Burbujas en la política y la economía catalana y española, pero no burbujas refrescantes como en el cava, sino en plena ebullición.

Las empresas que elaboran el cava han empezado a dar sus primeros resultados en vísperas de estas Navidades. Codorniu, situada en Sant Sadurn d'Anoia (Barcelona), aseguró que sus **ventas en el mercado español descendieron** en el primer semestre de 2005 un **4,37%**, nueve millones menos de facturación, en parte por la campaña contra los productos catalanes, según su director, Xavier Pagés.

La empresa Freixenet también afirmó a finales del mes pasado que **había perdido un 4% de ventas**. Las respuestas de ambas empresas será invertir más en publicidad para contrarrestar el efecto.

Más carne en el asador

Mientras tanto, el presidente de ERC, Josep Lluís Carod-Rovira, principal cabeza de turco de esta campaña desde que su partido negara la candidatura de Madrid para los Juegos Olímpicos, **volvió ayer a echar más carne al asador**. [«El PSOE está acojonado por la estrategia anticatalanista del PP»](#), dijo, en relación al Estatuto. El portavoz del PP, Zaplana, le dio la razón con sarcasmo diciendo que «Carod intima y conoce muy bien al PSOE».

Sin embargo, no todos están enfadados con Carod. [Un bodeguero vallisoletano](#), propietario de la empresa Saboreal, está muy agradecido por lo que denomina «el efecto Carod», en relación a sus vinos espumosos.

Según este bodeguero, que estaba cerca de la quiebra, sus ventas se han multiplicado por dos este año gracias al boicot, pasando de 2.000 botellas vendidas a 4.000. **«Todas las existencias se han vendido»**, dijo. Agradece a Carod que pueda seguir con su empresa.

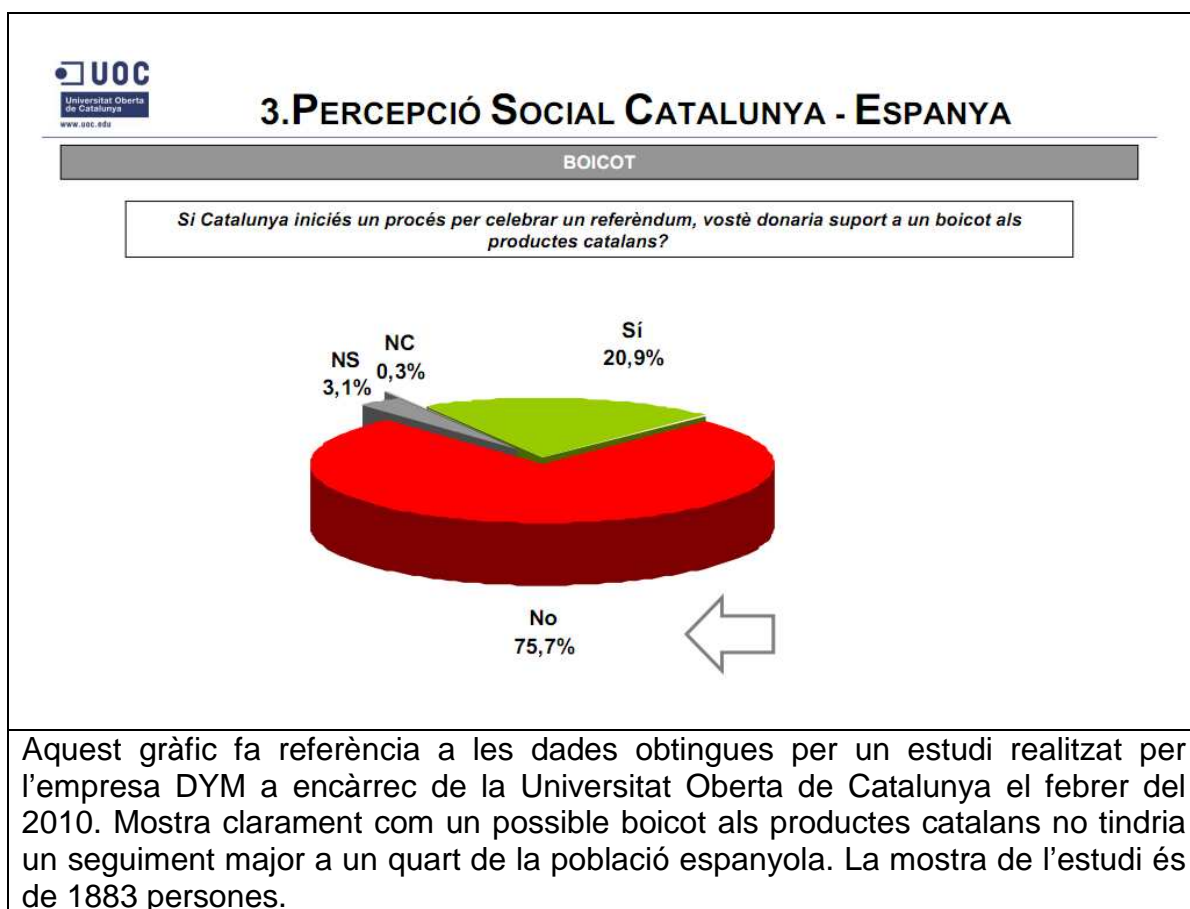
'Tenemos cava no catalán'

Desde que empezase las campañas de desprestigio de los productos catalanes, ya el pasado año con las reuniones entre Carod-Rovira y ETA, el conflicto ha ido subiendo de tono.

La Red se ha hecho eco de innumerables e-mails de apoyo o de boicot. De los últimos, la foto de un cartel del **centro comercial Alcampo de Mallorca** en el que se podía leer «tenemos cava que no es catalán». Alcampo, finalmente, ha retirado el cartel por considerarlo desafortunado y ha declinado cualquier intencionalidad.

Annex 9

UNIVERSITAT OBERTA DE CATALUNYA. *Diagnòstic de percepcions Catalunya-Espanya: Suport al boicot.* [en línia] Barcelona: febrer 2010

Annex 10

Mapa conceptual dels arguments en contra de la independència de Catalunya.
 Elaboració pròpia a partir dels arguments exposats a: BUESA, M. (2010). *La Crisis de la España fragmentada*

Annex 11

EL PUNT AVUI. *Un exdirigent de l'FMI diu que Catalunya podria ser un dels països més rics.* [en línia] Barcelona: 05.04.2011

Un exdirigent de l'FMI diu que Catalunya podria ser un dels països més rics

Kenneth Rogoff afirma que si el Principat fos independent figuraria en els primers llocs del rànquing mundial

Cita l'economia catalana com un puntal

05/04/11 02:00 - BARCELONA - REDACCIÓ

L'execonomista en cap del Fons Monetari Internacional i actual professor de la Universitat de Harvard, Kenneth Rogoff, considera que Catalunya seria un dels països més rics del món si fos independent. Rogoff ha fet les declaracions en una entrevista a la revista *Capital*, quan el periodista li pregunta per si el govern de Zapatero ha fet el suficient per combatre la crisi.

"Es necessiten mesures importants, particularment en el mercat laboral. Espanya, no obstant això, és un país amb nombroses fortaleses i no es pot comparar amb altres països. Té multinacionals que són excel·lents, té regions com Catalunya que, aïllada, seria un dels països més rics del món...", assenyala l'economista entre els factors positius.

Segons Rogoff, Espanya necessita una profunda reforma estructural de la seva economia, per poder créixer, i creu que aquest és el gran repte. "Amb un 20% d'atur farà falta sort perquè el PIB avanci alguna cosa enguany. Un creixement del 3% o del 4%, necessari per reduir l'atur, és poc probable a mitjà termini. I està clar que Espanya necessita una profunda reforma estructural de la seva economia", hi afegeix.

Rogoff creu que existeix una alta probabilitat que l'Estat espanyol acabi necessitant ajuda d'Europa. I en dóna la culpa al fet que Grècia, Irlanda i potser Portugal hauran de reestructurar el seu deute. En aquell hipotètic moment, "els mercats es tornaran bojós".

Les declaracions de Rogoff s'afegeixen al fet que la premsa internacional s'està abocant a informar de l'enfrontament que Catalunya manté amb l'Estat arran del dèficit fiscal, tot al contrari del que succeeix amb els rotatius amb seu a Madrid, que l'ignoren.

El rotatiu *The New York Times* es va decantar la setmana passada a favor de les tesis catalanes, i es va mostrar preocupat per "l'estrangulació financera" de què és víctima Catalunya. El diari nord-americà detallava que el finançament obliga el país a "contribuir amb un 10% del PIB" català a la hisenda espanyola, en al·lusió a l'espoli fiscal.

Segons el rotatiu, en un article titulat *Els dèficits de les regions incrementen les pors sobre Espanya*, Catalunya es veu obligada a "donar suport a les regions més pobres a través de les taxes que recull Madrid". L'article s'afegia al que també va publicar el londinenc *Financial Times*, que explicava la forta contribució de Catalunya en solidaritat amb Espanya.

LA FRASE

Espanya té regions com Catalunya
que, aïllada, seria
un dels països
més rics del món.

Kenneth Rogoff

EX-ECONOMISTA EN CAP DEL FONS MONETARI INTERNACIONAL

Annex 12

Entrevista a Germà Bel⁷⁶

Feta per correu electrònic. Data de resposta: 14 de novembre del 2011

- **Com molt bé s'exposa en el seu llibre "Espanya, capital París" des de Madrid s'ha portat a terme durant molt de temps un model d'infraestructures realment centralitzat. Fins a quin punt és defensable aquesta actuació a nivell econòmic?**

Els països amb que ens podem comparar donen més importància a les prioritats econòmiques a l'hora de planificar i desenvolupar les seves infraestructures. El cas d'Espanya és el contrari, i aquesta forma de fer no te sentit des del punt de vista econòmic.

- **Continuant amb la pregunta anterior, es podria entendre aquesta centralització de l'Estat Espanyol com pura i únicament un resposta als nacionalismes perifèrics? És a dir, agafant un exemple d'última actualitat, podria el fet d'una possible independència de Catalunya dificultar de manera notòria la construcció de l'Eix Mediterrani?**

No crec que hagi estat una estratègia defensiva o reactiva; ans al contrari, crec que es tracta d'instal·lar els medis per aconseguir un control centralitzat de les comunicacions i la mobilitat des del segle XVIII. Això dit, no s'ha de descartar que consideracions del tipus de les plantejades en la pregunta hagin tingut alguna influència en els darrers anys.

- **Varis autors defensen que Catalunya, al ser un nou Estat, no estaria directament dins de la Unió Europea. Li interessaria a la UE perdre un territori com Catalunya si tenim en compte també la cada cop més propera construcció de l'Eix Mediterrani?**

No puc donar una resposta amb prou fonament a això.

- **És a dir, creu que realment tant la UE com Espanya s'oposarien a la directa incorporació de Catalunya a la Unió si ja s'hagués erigit com un nou Estat?**

Això depèn del procediment (negociat o traumàtic) pel qual s'arribés a la situació d'independència i del grau de reconeixement internacional.

- **Si ara s'aconseguís la supressió de l'espoli fiscal, quins projectes d'infraestructures creu que haurien de ser prioritaris a l'hora d'invertir el nou capital ara en mans catalanes?**

Crec que l'economia catalana està madura en infraestructures, i no necessitem pensar en grans projectes. Ara és moment, amb independència o sense, de pensar en desenvolupar millores pel transport de mercaderies, dels transport de rodalies metropolitans i de les connexions regionals –sobre tot entre la perifèria del país i l'àrea metropolitana- per millorar la vertebració territorial.

⁷⁶ Germà Bel i Queralt (Alcanar, 1963) és Catedràtic d'Economia Aplicada per la Universitat de Barcelona.

Annex 13

Entrevista a Salvador Cardús⁷⁷

Feta per correu electrònic. Data de resposta: 27 d'octubre del 2011

- **Podríem començar fent una pregunta que repetida moltes vegades però variant un petit aspecte: Espanya és una nació?**
Sí, si així ho volen els espanyols. Potser no és ben bé la nació que voldrien, potser la tenen en construcció, com nosaltres, però sí, ho és.

- **Si Espanya, des de la transició, s'auto-declara com un Estat "plurinacional" per què no s'accepta que una regió històrica com Catalunya no sigui reconeguda com un nació?**
On ho diu que es declara plurinacional? Això ho diem aquí, però ni la constitució ni cap document polític, ni cap sentència del Tribunal Constitucional, ni cap Estatut d'enlloc, ni cap partit estatal ho sosté. La constitució és clara, i de nació, segons Espanya, només n'hi ha una. Llavors, hi ha regions i "nacionalitats", però es van cuidar prou de no parlar de nacions ni de plurinacionalitat.

- **Varis autors, presenten el nacionalisme com un enemic per a la societat al ser excloent, voler crear barreres i distància entre diferents grup i, fins i tot, racista. És això cert? Quines raons poden portar a pensar-ho?**
Hi ha una tradició política que pretén distingir el nacionalisme (l'odi cap als altres) del patriotisme (l'amor cap als propis). Naturalment, és una tradició pròpia dels que no han de defensar cap nació... perquè ja la tenen. Però aquest és un debat ideològic i no pas històric. Hi ha patriotismes expansionistes, que colonitzen tot el que poden i cometen genocidis, i hi ha nacionalismes cívics com el català que no necessita cap enemic per afirmar-se.

- **Creu que la independència podria causar un conflicte social dins mateix de Catalunya? I amb Espanya?**
La independència pot dividir tant la societat catalana com la divideix la dependència. O és que els anys de dependència han servit per acabar amb aquesta divisió entre lleialtats nacionals? Però també causa divisió els que voten dretes o esquerres, i els "indignats" contra els que defensen el "sistema"... Una altra cosa és si alguna de les parts no acceptaria una decisió presa per una majoria de manera democràtica, i si l'Estat espanyol estaria disposat a crear i encendre un conflicte social per mantenir la seva pretensió unionista.

- **Com s'entén que el fenomen de la catalanofòbia o anticatalanisme estigui tan arrelat en un cert sector polític i social espanyol? Aquests moviments alimenten o eradiquen el nacionalisme català?**
És fàcil entendre que la catalanofòbia –que té cent-cinquanta anys d'antiguitat, pel cap baix- és una arma d'alguns patriotes espanyols per diluir l'especificitat nacional catalana. És conseqüència d'una visió unitària i homogènia, d'Espanya - en definitiva, intransigent- que, desgraciadament per a ells, és molt estesa.

⁷⁷ Salvador Cardús i Ros (Terrassa, 1954) és Doctor en Ciències Econòmiques i professor titular de sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona

- **Amb quin model lingüístic creu que una Catalunya independent aconseguiria una major cohesió social?**

Catalunya, com sempre, sabrà respectar les opcions personals lingüístiques – actualment, a Catalunya es parlen gairebé 300 llengües diferents, i totes tenen la seva dignitat al marge de la quantitat de parlants-, però tindrà una llengua pròpia i comuna de tots, que és el català. Si l'espanyol segueix sent una llengua molt parlada, és evident que tindrà un paper important en la vida social del país. Però jo crec que no cal tenir “llengües oficials”, tal com als Estats Units no en tenen, i això no els és obstacle per a que una, l'anglès, els sigui comuna. Aquí, igual.

- **Creu que la llengua és més un barrera o un accelerador per la independència?**

La independència té la seva pròpia lògica política, i no depèn de la llengua. Parlant més català que ara, a Catalunya hi ha hagut menys independentisme. I en alguns països, la independència no s'ha construït sobre la diferència lingüística, com ara a Irlanda, i com passarà a Escòcia. Ni accelera ni atura. La llengua, en tot cas, identifica i aglutina.